

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 7 (2398) 1996 VASARIS-FEBRUARY 13

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA — \$1

Laisvė ar dykuma?

Istorinių tautos įvykių grandyje Vasario 16-toji užima pirmąją vietą. Net ir kitos, nors labai svarbios ir gyvybiškai reikšmingos datos, nieko nepakeičia ir nedaug prideda. Per dešimtmečius nusistovėjusi pagarba pirmajam nepriklausomybės atsteigimui lieka kaip ženklas ir kelrodis siekiant laisvės ir jau žygiuojant laisvės keliu.

ŠIANDIEN žygiuojame. Dainuojame, džiaugiamės ir Dievui dėkojame, kad sudėtos gyvybių aukos neliko beprasmiškos. Tik žygiuojame gal ir ne visai sutartinai. Neretai jau pasirodo, kad einame kas sau, nors tuo pačiu laisvės keliu, kuris pvingiuojamas kaip kam geriau patinka ar šiandien reikia. Kad taip yra, galvojame ir apie pačią laisvę. O tai juk labai plati sąvoka. Gal todėl ir bandoma aiškintis kaip kam geriau patinka, kaip kam asmeniškai ir dabar naudingiau. Valstybinė laisvė tampa kažin kokių saldžių pyragu, kuris raikomas, imamas ir dalinamas: draugams daugiau, kitiems mažiau – smagiau. O svarbiausia, kad tos dalybos vyksta be jokios priežiūros: kas pirmesnis, tas geresnis; kas greitesnis, tas gudresnis. Judru, gal kai kam ir įdomu, bet ar taip turėtų būti? Tikrai ne, nes liūdna, kai jau nebesidrovima kalbėti, kad laisvė sugriovė tvarką, kad sunkiai iškovota Lietuvos nepriklausomybė esanti trapiai, kai priekaištaujama valdžiai, kuri neįstengia ar nenori susidoroti su nusikaltėliu, sukčių, kyšininkų ir neaiškių vertelių grupuotėmis. Kaip sau norite, bet peršasi įkyri mintis, kad toje laisvėje pasiklydome. Laisvė tapo dykuma, kurioje kelių nebematyti. Ir norisi klausiti: kaip ilgai šitaip blaškysimės, statydami paminklus tautos didvyriams, kuriuos pagerbti pirmiausia reikėtų savo doru elgesiu, sąžiningu darbu. Tiesa, pasigirsta raminančių, pasiteisinančių, paaškinančių balsų: mes dar neišmokom demokratijos. Taip, bet atrodo, kad kai kuriems to „amato“ neapsimoka išmokti.

VASARIO 16-oji ir jos antrininkė Kovo 11-toji, išvedusios tautą į laisvę, savarankišką gyvenimą, visiems lietuviams turėtų priminti, kad iškovota laisvė nėra privilegija švaistytis kaip kam šiandien patogiau ar naudingiau, garbingiau. Tai atrinkti ir suprasti nereikia demokratijos mokyklų, o tik sveikos nuojautos ar nuovokos paprasčiausiu būdu nuspręsti, kas tėvynei naudinga, kas žalinga. Gal jau šiandien kai kuriems kartą ir sunkiau suprasti, kas yra toji tėvynė. Gal kai kam jau reikia klausyti, ką ji duoda ir ką atima. Gal jau reikia aiškintis, kad tėvynė – tai ne valdžia, kuriai reikia pataikauti norint ką gauti. Joks susideminimas (jei stebuklingu būdu tai įvyktų greičiau nei laukiamo) nepadės, jei sampratos tyčia ar netyčia bus maišomos kartais pagal reikalą, kad pripuolę atsiriktume didesnį gabalą, o jei reikia didžiųjų švenčių progomis be niekur nieko ramiai sau šnekėtume apie laisvę, vienybę ir lygybę. Tiesa, valdantiejiems reikia tam tikromis progomis į tautą prabilti. Tačiau laisvės šventės neturėtų būti vien tik kalbos, maršai, vėliavos ir medaliai. Vasario 16-toji, kaip ir kiekviena kita metinė tautos šventė, turėtų skatinti atviriau ir iš arčiau visiems pažūrėti, kas atgautoje laisvėje daroma, kas darytina ir kodėl. Šventės iš esmės yra džiaugsmas, bet jis neturėtų dangstyti tikrovės. Su džiaugsmu turėtų sietis neiškraipytas valstybinės laisvės supratimas. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Priimtas įstatymas „Omnibus 26“

Ontario konservatorių vyriausybė ir jos premjeras Mike Harris parlamente patvirtino sausio 29 d. įsigaliojusį įstatymą „Omnibus 26“, leidžiantį visus valdžios išlaidų sumažinimus, vykdomus rinkiminiam vajuje pažadėtos sveiko proto revoliucijos taktika. Diskusijos šio svarbaus įstatymo klausimu Ontario parlamente buvo pradėtos pernai, bet jas teko nutraukti dėl Kalėdų atostogų ir perkelti į 1996 m.

Premjeras M. Harris, su užtikrinta atstovų dauguma laimėjęs Ontario parlamento rinkimus, yra įsipareigojęs išlaidų suvaržymu pašalinti biudžetinius deficitus. Tai jis pažadėjo atlikti net ir be pajamų mokesčio padidininimo Ontario gyventojams. Pradžioje tokiai premjero M. Harris taktikai pritarė ir jį rėmė didžioji ontariečių dalis. Dabar betgi paaiškėjo, kad dėl išlaidų suvaržymo teks sumažinti provincinės valdžios tarnautojų skaičių, sustabdyti jų algų didinimą, gerokai apkarpyti ir finansinę valdžios paramą švietimui bei kitoms viešosios tarnybos institucijoms. 1995 m. rugšį mėnesį Ontario konservatorių vyriausybė rėmė 50% apsisprendusių Ontario gyventojų, liberalus – 33%, NDP socialistus – 15%. Dabar dienraščio „The Toronto Star“

užsakytojų viešosios nuomonės apklausoje premjero M. Harris sveiko proto revoliucijos vyriausybę jau remia tik 34%, liberalus – 43%, NDP socialistus – 18%.

Ministeris pirm. J. Chretienas, sudaręs naująjį ministrų kabinetą, pranešė, kad kovo 25 d. šešiose rinkiminėse apylinkėse bus praversti rinkimai į Kanados parlamentą, pakeičiantys iš jų pasitraukiančius narius. Tos rinkiminės apylinkės yra Ontario, Kvebeko ir Niufundlandijos provincijose. Ministeriui pirm. J. Chretienui ypač yra svarbūs papildomi rinkimai dviejose rinkiminėse Kvebeko provincijos apylinkėse. Mat jos lig šiol būdavo palankesnės Kanados liberalams. Tad jose tikimasi įvesdinti parlamentan dvarbius naujojo ministrų kabineto narius. Jie yra tarpvyriausybinių reikalų ministras Stephane Dion, reikalingas deryboms su Kvebeku, ir ministras tarptautinio bendradarbiavimo reikalams Pierre Pettigrew.

Papildomų rinkimų nekantraudamas laukia ir Reformų partijos vadas P. Manningas. Pagrindinė opozicinė partija Kanados parlamente buvo tapę L. Bouchardo vadovaujamas (Nukelta į 9-tą psl.)

Šiame piešinyje dailininkas SAULIUS JASKUS vaizduoja Lietuvos ir tautos kelią. Žemėlapis reiškia nepriklausomą valstybę, kurioje gyvenanti tauta žygiuoja per šimtmečius į aukštesnę paskirties plotmę, išreikštą simboliniais kryžiais

PRANEŠIMAS IŠ LENKIJOS

Gerai lietuvių-lenkų santykiai?

Lietuvos ir Lenkijos statistikų sociologiniai tyrimai, paskelbti specialiaame leidinyje, rodo vienaip, o tikrovė yra visai kitokia

Z. LIEPA

Pasaulis statistikų akimis

Š.m. sausio 13-osios išvakarėse nežinomi piktadariai išnokinė Lietuvos respublikos konsulatą Seinuose, raudonais dažais ištepė lietuvių ir lenkų santykiai dar niekuomet nebuvo tokie geri, kaip šiandien“ („Gazeta Wyborcza“, 1996.1.23). Tuo pat metu Balstogės-Suvalkų regioninėje spaudoje pasirodė ypač daug straipsnių, skirtų Lenkijos lietuviams. Tų straipsnių tonas visiškai neatitinka abiejų šalių politikų ir statistikų optimistinių išvadų.

Sausio 22 d. Statistikos departamento prie Lietuvos respublikos vyriausybės direktoriaus pavaduotojas Petras Aldys, komentuodamas Lenkijos Lietuvos statistikos valdybų sociologinius tyrimus, spaudos konferencijos metu Varšuvoje pareiškė: „Dar prieš šių duo-

menų paskelbimą parodėme juos Lietuvos prezidentui Algirdui Brazauskui. Jais remdamasis Brazauskas pareiškė Lenkijos seimo maršalkai Jozefui Zychui jo viešnagės Lietuvoje metu, kad lietuvių ir lenkų santykiai dar niekuomet nebuvo tokie geri, kaip šiandien“ („Gazeta Wyborcza“, 1996.1.23). Tuo pat metu Balstogės-Suvalkų regioninėje spaudoje pasirodė ypač daug straipsnių, skirtų Lenkijos lietuviams. Tų straipsnių tonas visiškai neatitinka abiejų šalių politikų ir statistikų optimistinių išvadų.

Taigi arčiau susipažinkime su lenkų žurnalistų ir Lenkijos bei Lietuvos statistikų daryba.

Dvikalbis leidinys

Etnosociologinio tyrimo, kurį atliko Lietuvos statistikos departamentas ir Lenkijos vyriausioji statistikos valdyba, išvados paskelbtos leidinyje „Lenkai Lietuvoje, lietuviai Lenkijoje 1994“. Leidinys (lenkų ir lietuvių kalbomis) susideda iš dviejų dalių: viena skirta lenkam Lietuvoje, kita – lietuviams Lenkijoje. Tyrimo tikslas – sukaupiti platesnę informaciją apie Lietuvos ir Lenkijos tautinių mažumų padėtį. Abi tyrimo šalys nusprendė, jog bus domimasi šiomis temomis: 1. simpatija ir antipatija šalims bei tautos, 2. tradicija, kalbėjimo (Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Atstatydo premjerą Adolfą Šleževičių

ELTOS žiniomis, Lietuvos seimas vasario 8 d. 94 balsais už, 26 prieš ir 4-riems susilaikius nubalsavo pritarti prezidento Algirdo Brazausko teikimui atleisti A. Šleževičių iš ministerio pirmininko pareigų. Tą pačią dieną prezidentas savo išleistu dekretu Adolfą Šleževičių atleido iš einausių pareigų ir joms laikinai citi paskyrė savivaldybių reikalų ministrą Mindaugą Stankevičių. Iki naujos vyriausybės sudarymo savo pareigas eis ir kiti ministrai. Prez. A. Brazauskas vasario 9 d. paskelbė, kad ministru pirmininku skiria laikinai šias pareigas einantį Mindaugą Stankevičių. Lietuvos banko pirmininku paskyrė Reinoldijų Šarkiną. Abu paskyrimus dar turės patvirtinti Lietuvos seimas.

Derybos dėl sienos

Lietuvos ir Rusijos tryliktoji derybų sesija dėl sienos nustatymo įvyko Vilniuje sausio 29-31 d.d., praneša ELTA. Nebuvo galutinai suderinti sutarčių tekstai dėl Rusijos ir Lietuvos sausumos sienos bei ekonominės zonos ir kontinentinės sėklumos Baltijos jūroje ribų. Vis dėlto Rusijos derybininkų vadovo ambasadoriaus J. Šolmovo teigimu jau 90% sausumos sienos sutarties projekto jau suderinta ir galima tikėtis sutarties projektui duoti principinį sutikimą sekančioje sesijoje kovo arba balandžio mėnesį Karaliaučiuje, kaip rašo OMRI.

Ekonominė zonų bei kontinentinės sėklumos ribų nustatymui kludo naftos telkinio „D-6“, esančio arčiau Lietuvos krantų, neapspręstas priskyrimas. Pasak Lietuvos valstybinės derybų komisijos vadovo, URM sekretoriaus R. Sidlausko, jo dar negalima priskirti nei vienai valstybei kol nesusitarta dėl ribų nustatymo principų. Telkinį išnaudoti ruošiasi Rusijos, Karaliaučiaus ir Vokietijos įmonių prieš 8 mėnesius sudarytas „KANT“ konsorcijumas.

Atsistatydino susisiekimo ministeris

Vasario 5 d. Lietuvos susisiekimo ministeris Gintaras Zintelis pateikė atsistatydinimo raštą ministeriui pirmininkui Adolfui Šleževičiui, tačiau vyriausybės vadovas jo prašymo nepatenkino, praneša OMRI. G. Zintelio teigimu, jo atsistatydinimas iš pareigų nesurištas su dabartinėmis pastangomis pašalinti ministerį pirmininką.

Teisingumo ministeriui Jonui Prapiesčiui prezidentas pavėdė eiti atsistatydinus dėl banko krizės vėlavos reikalų ministerio Romasio Vaitekūno pareigas, kol bus paskirtas kitas asmuo.

Seimo narys Bronislovas Genzelis, gruodžio mėnesį pasitraukęs iš LDD partijos, praėjusią savaitę buvo priimtas aš-

tuntuoju Socialdemokratų frakcijos nariu.

„Gazprom“ mažins tiekimą

Rusijos didžiausia dujų tiekimo firma, vienintelė tiekianti dujas Baltijos kraštams, ketina sumažinti perdavimą Latvijai ir Lietuvai, jeigu nebus sumokėtos susidariusios skolos. „Lietuvos dujos“ bendrovė Rusijai skolinga \$28 milijonus, rašo OMRI. Bendrovė teisinasi, jog neįmanoma susimokėti, nes vartotojai neatsilygina – jų „Lietuvos dujoms“ nesumokėta suma jau siekia \$38 milijonus. Viena Estija nėra skolinga „Gazprom“ bendrovei.

Naujas SKAT vadovas

Lietuvos krašto apsaugos ministeris paskyrė majorą Bronislovą Juozaitį nauju Savonariškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) vadu, praneša ELTA. Jis yra vienas iš pirmųjų Lietuvos savanorių, įstojęs į savanorių gretas 1990 metais, iki šiol vadovavęs Penevėžio savanorių rinkinei.

SKAT sudaro beveik dešimt tūkstančių savanorių, kurie reguliariai renkasi kariniams mokymams. Nuolatinis atlyginimas mokamas beveik dviems tūkstančiams profesionalių SKAT karių, kurie saugo valstybinę sieną, padeda likviduoti ekologinių katastrofų padarinius, palaikyti viešąją tvarką didelių susibūrimų metu.

LPKT sąjungos prašymas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių (LPKT) sąjunga susirūpinusi, kad Lietuvos teisingumo ministerija nesunaikintų buvusio KGB pastato Vilniuje vienintelę likusią nepalietą dalį, nori, kad ji būtų paskirta Tautų žudystės muziejui. Šiam pastatui tapus Lietuvos kančių simboliu, norima, kad jis ir liktų pagrindine aukų atminimo vieta, kad nebūtų užmiršti visi toje vietoje kankintieji ir nužudytieji už savo tautą. LPKT sąjungos pirmininkas B. Gajauskas savo išplatintame pareiškime užsienyje gyvenančius tautiečius skatina prisidėti prie sąjungos reikalavimo ir siųsti prašymus šiuo reikalu Lietuvos prezidentui.

Susikeis archyvine medžiaga

ELTOS žiniomis, Lietuvos archyvų departamento direktorius G. Ilgūnas vasario 2 d. seime padarė pranešimą, jog Lietuva ir Lenkija lygiateisiškai keisis originaliais archyviniais dokumentais, pagal sutartį, pasirašytą 1994 metais. Lenkijos valstybinių archyvų generalinis direktorius J. Skovronek, lankydamasis tuo reikalu Lietuvoje, teigiamai įvertino šią sutartį, kurios nepavyko Lenkijai pasirašyti su jokiais kitomis valstybėmis.

Svečias pabrėžė, kad neleistinas skelbimas be konteksto atskirti dokumentus, ypač liudi- ančių apie lenkų ir lietuvių santykių antagonizmą. RSJ

Šiame numeryje:

Laisvė ar dykuma

Reikia ugdyti neiškraipytos valstybinės laisvės supratimą

Kariuomenė buvo gerai paruošta

Lietuviai reikia ir atgimstančios kariuomenės

Gerai lietuvių-lenkų santykiai?

Statistika rodo vienaip, o tikrovė visai kitokia

Ar pagerės invalidų būklė?

Lietuvos invalidai nori vienodo įvertinimo

Viename Berlyne du miestai

Vieni balsuoja už dešiniuosius, o kiti už buvusius komunistus

Baltiečių tremties universitetas

Istorinis įvykis baltiečių kultūriniam gyvenime

Ko ieškojau ir ką radau Lietuvoje

Krašte pradeda atsigauti kultūrinė veikla

Pokomunistiniams kraštams dairantis į krikščionybę

Pokalbis su pasaulinio garso sociologu prof. H. Carrier, SJ

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDEJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaite-Jonaitienė,
 C. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20,
 mėmė – \$50, garbės – \$60 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai
 nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalui kreiptis į "TŽ" administraciją.
 Skelbimui ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
 redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendra-
 darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
 is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in
 December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672.
 U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular
 \$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. Second Class Postage
 paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės
 žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send
 address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3.
 Printed in Canada. ISSN 0040-4063

Kariuomenė buvo gerai paruošta

Atgimstančiai Lietuvai reikia ir atgimstančios kariuomenės, ginkluotos ne tiek moderniais ginklais, kiek dvasinėmis vertybėmis, kuriomis pasižymėjo prieškario nepriklausomos Lietuvos kariuomenė

VYTAUTAS ČEKANAUSKAS

generalinis Lietuvos garbės konsulas Los Angeles mieste

Žemė Lietuvos, žuolai žaliuos
 Žuolai žaliuos, žemė Lietuvos

Šiais dainos žodžiais skambėjo visa Lietuva paskutiniojo tautinio atgimimo laikotarpiu metu. 1994 m. vasarą šie žodžiai vėl nuosirdžiai veržėsi iš beveik kiekvieno choro, žygiuojančio sostinės Vilniaus gatvėmis į pirmąją visuotinę dainų šventę vėl laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje. Ten žygiavo žuolų žemės vaikai.

Dabar, prisiminimuose grįždami į 1918 metus, kai kūrėsi nepriklausomos Lietuvos valstybės kariuomenė, žaliuojančiais Lietuvos žuolais turime vadinti visus tuos, kurie savanoriškai stojo į jos gretas Tėvynės pavojų ginti. Jie savo pareigą atliko, ir už tai mes jiems amžinai liksime dėkingi. Jeigu ne jų pasiaukojimas, tai šiandien vargu mes galėtume džiaugtis būdami lietuviais. Jų pastangomis apginta bei išsaugota Lietuvos valstybė ir sudarė tuos pamatus, ant kurių, žlugus Sovietų Sąjungai, bandome atstatyti sugriaušę Lietuvos valstybės rūmus.

Deja, šiandien naujai atsikuriančioje Lietuvos kariuomenėje mes jau pasigendame ne tik žuolų, bet ir žuoliukų. Ankstyvesnis entuziazmas išblėso, kasdieniniai rūpestiai sunkia našta užgėlę lietuvius. Tėvynės saugumas tapo beveik užmirštas, jam dėmesio kreipiama tik tiek, kiek lieka trupinių ir nuo taip jau vargingo stalo.

Lietuvos jaunimas, sužalotas ilgos okupacijos ir iškreiptos demokratijos, anksčiau pasididžiavimą reiškiantiems dainos žodžiams šiandien suteikia naują reikšmę – tik viltį, kad Lietuvoje kada nors ir vėl žuolai žaliuos. Pažūrėkime vien tik į statistiką – kiek kas metai šaukiama naujokių į kariuomenę, ir kiek jų randa tinkamais (fiziškai) atlikti karinę prievolę. Ar sekdami tokiu pavyzdžiu mes galėsime bet kada prilygti turėtam lietuvių kareivio vardui?

Štai žiupsnelis žinių apie Lietuvos kariuomenę iš Vlado Kazlausko straipsnio "Sulaužyta priesaika", paimto iš "Lietuvos aid'o" 1995.XI.9 nr. 226, ir kaip apie ją anais laikais atsiliepė svetimtaliai.

Prieš pat pirmąją sovietinę okupaciją Lietuvoj buvo: apie 30,079 kareivių bei puskarininkų, 1,817 karininkų, 6,000 šaulių (turėtų būti 60,000, vė). Specialistų nuomone, paskelbus visuotinę mobilizaciją Tėvynės ginti galėjo stoti apie 180,000 Lietuvos gyventojų.

Neutralių stebėtojų akimis, Lietuvos kariuomenė buvo gerai paruošta. Apie tai rašo buvęs Lenkijos karinis atstovas Lietuvai generalinio štabo pulkininkas Leon Mitkiewicz savo atsiminimuose: Lietuvos kariuomenės pėstininkai geri, ištvermingi, ambicingi, fi-

Geri lietuvių-lenkų santykiai?

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ir mąstymo kalba, 3. tautinė savimonė, 4. šeimos ir jos narių socialinė-ekonominė padėtis.

Tyrimo rengėjai nusprendė, jog tyrimas turėtų vykti tuo pat metu Lietuvoje ir Lenkijoje, naudojant tuos pačius tyrimo būdus. Lietuvos statistikai klausinėtojai parinko mokytojus, dirbančius atrinktų teritorijų mokyklose, Vilniaus universiteto, pedagoginio universiteto studentus bei ... lenkų universiteto studentus.

Kadangi visą laiką girdėjau, kad tokio universiteto nėra, rūpėtų sužinoti, kas tai per institucija "Lenkų universitetas", kada įregistruotas, kokių teisiniu pagrindu, pagal kokius įstatymus ir panašiai. Atsakymai į šiuos klausimus turėtų sudominti taip pat ir Lietuvos švietimo bei mokslo ministerį, kitas atitinkamas valstybės institucijas.

Leidinio pratarmė

Lietuvos istorikų dėmesio verta minėto leidinio pratarmė, kurios fragmentus pacituosiu. "Lietuvius ir lenkus istorija susieja ypatingais saitais: valdančiąja dinastija, bendra valstybe, kultūra ir tikyba. (...) Didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Jogailai įžengus į Lenkijos sostą bei po Lietuvos krikšto 1386 m. buvo stengiamasi abi valstybės sujungti. Tai įvyko 1569 metais, pasirašius Liublino uniją. Nuo tada lietuviai ir lenkai gyveno jungtinėje valstybėje – abiejų tautų Žečpospolitoje – daugiau kaip du šimtmečius. Todėl suprantama, kad abi tautos surietėjo, pirmiausia religija, paskui kalba (vyko kalbinė asimiliacija) ir kultūra. (...)

Pirmasis pasaulinis karas, antpuoliai iš rytų ir vakarų, priešininkų jėgų nestabilumas, galop, Lietuvos išsivadavimą įvedėjas ir 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimas turėjo esminės įtakos Lietuvos ir Lenkijos santykiams. Ypač neigiamai šiuos santykius paveikė 1919 m. balandžio įvykiai, kai Vilnius ir visa rytinė Lietuvos dalis buvo užimta tuometinės Lenkijos kariuomenės, vyko mūšiai.

Į šį konfliktą buvo priverstos įsikišti tarptautinės organizacijos, todėl vietoje valstybinių sienų tarp Lenkijos ir Lietuvos atsirado demarkacijos linijos. Aštuoniolikai metų, kol Vilnius ir Vilniaus kraštas buvo Lenkijos valdžioje, nutrūko abiejų

valstybių politiniai, ekonominiai ir kultūriniai ryšiai".

Rimtame leidinyje, į kokį pretenduoja ir šis, neturėtų būti ezopinės kalbos, juo labiau netikslumų ar paprasčiausiai savos valstybės istorijos ignoravimo. Toliau pratarmėje autoriai rašo, kad 1945-1946 bei 1956 metais iš Vilniaus krašto į Lenkiją repatriavo dauguma lenkų. Tai netiesa. Pagal oficialius Lenkijos duomenis, iš Lietuvos į Lenkiją išvyko apytikriai 170,000 žmonių, jų tarpe nemažai lietuvių, bėgančių nuo komunistų (tuo būdu Lenkijos gilumose – Šetinė, Vroclave, Stupske dar iki šiandien gyvoja šimtai lietuvių). Taigi iš Lietuvos išvyko kas trečias lenkas, o ne "dauguma".

Leidinio autoriai priešo išvadą, kad "...lietuvių kalba yra pagrindinis Lenkijos lietuvių savimonės elementas ir neatrodo, kad kas nors jai grėstų. Šiame krašte (Seinų-Punkso, Aut.) nepastebėta nei kalbinio diskriminavimo, nei sisteminio lietuvių bendruomenės lenkinimo. Kalba nėra konfliktų tarp lietuvių ir lenkų priežastis". Tad kokie tyrimų rezultatai suteikė tiek daug optimizmo šių eilučių autoriams?

Tikrovė kitokia

Sociologiniais tyrimais buvo atlikti Seinų ir Punkso valsčiuose, Lenkijos šalyje, Vilniaus miesto bei rajono, Šalčininkų, Trakų, Švenčionių rajonuose apklausinėjant abiejų tautybių gyventojus Lietuvoje. Pagal tyrimų rezultatus, 1994/1995 m. lenkų kalba mokėsi 77% lenkų tautybės pirmųjų klasių mokinių Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose, 67% Vilniaus mieste, 65% Trakų rajone ir 55% Švenčionių rajone. Lenkų kalba mokomasi 125-se Lietuvos mokyklose.

Šiuo metu lenkiškose klasių visose dalykose dėstomi lenkų kalba iš Lietuvoje parengtų ir išleistų lenkiškų vadovėlių. Lietuvoje sudarytos sąlygos testuoti aukštąjį mokyklų lenkų kalba (lengvatos stojamųjų egzaminų metu, specialios lenkiškos grupės, Vilniaus pedagoginiame universitete polonistai ir kitų specialybių pedagogai rengiami lenkiškos mokykloms; pagaliau veikia ir neaiškaus statuso bei paskirties "Lenkų universitetas").

Lenkijoje lietuviai neturi nė vienos mokyklos, kur būtų dėstoma tiksliai lietuvių kalba. Kai kurie dalykai, kaip istorija pri-

valo būti dėstomi lenkų kalba. Lietuvos istorijos ar geografijos galima mokyti kaip papildomo dalyko. Visi mokiniai mokosi iš lenkiškų vadovėlių. Nickas nedaro jokių lengvatų lietuviams, stojantiems į Lenkijos aukštąsias mokyklas. Ir svarbiausia: švietimo būklė Punkso valsčiuje, kur lietuviai sudaro daugumą, diametraliai skiriasi nuo lietuviško švietimo Seinų valsčiuje (ten 30-40% gyventojų laiko save lietuviais), o ypač pačiuose Seinuose. Leidinyje rašoma: "Svarbu tautinėms mažumoms turėti mokyklas, kur dėstoma gimtoji kalba. Primin-kime, jog tikrinamajame krašte (Seinų-Punkso, Aut.) veikia 16 pradinų mokyklų, kuriose 45% vaikų mokosi lietuviškai. Dviejose bendrojo lavinimo licejuose dėstoma lietuviškai (22,3%), žemės ūkio mokykloje 15%".

Klaidingos žinios

Tokios žinios apie lietuviškąjį švietimą yra *klaidingos*. Tikroji švietimo padėtis yra tokia. Punske veikia bendrojo lavinimo licejus, kur mokosi 123 mokiniai. Seinų licejuje *lietuvių kalba nėra dėstoma net kaip papildomas dalykas*. Taip pat Seinuose nėra nė vienos pradinės mokyklos su dėstoma lietuvių kalba. Gimtosios kalbos lietuvių vaikai gali mokytis kaip papildomo, neprivalomo dalyko (vėlai po pamokų).

Įdomu, kodėl nebuvo ištirta švietimo padėtis *atskirai Seinų ir Punkso* valsčiuose, kaip tai buvo daroma Lietuvoje gyvenančių lenkų atveju? Jei aš turčiau du automobilius, o mano kaimynas neturi nė vieno, tai ar galima padaryti išvadą, kad abu turime po vieną automobilį?

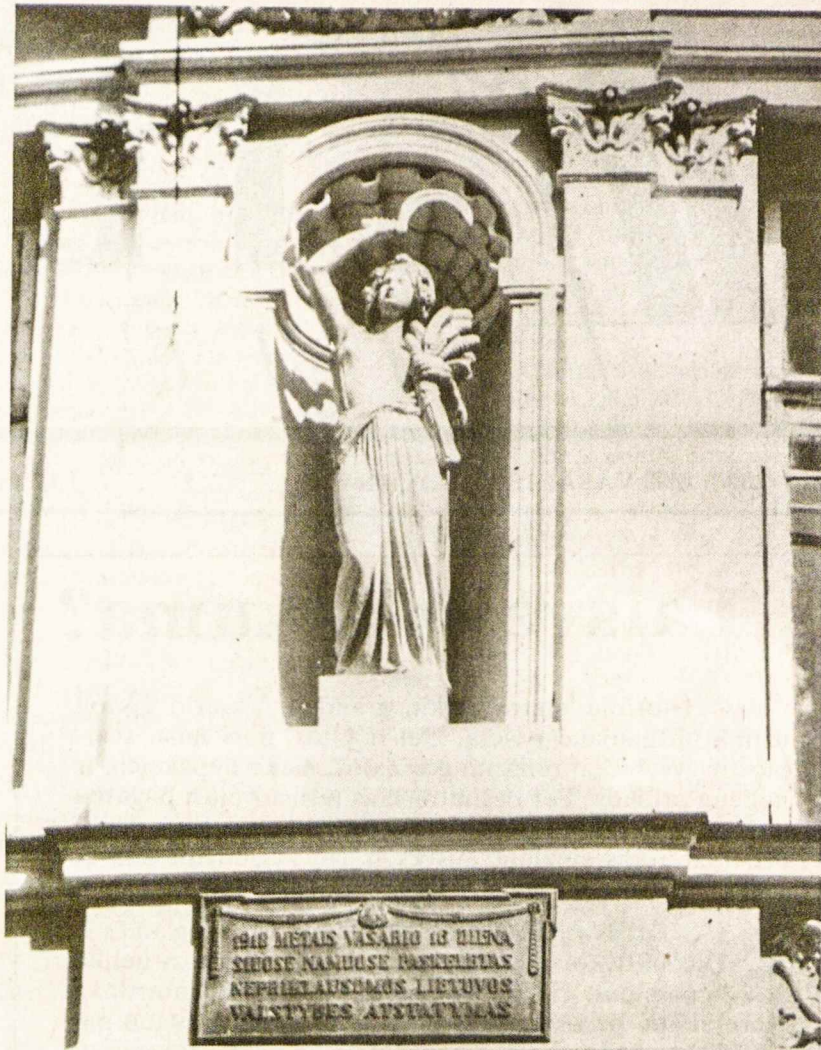
Kaip jau anksčiau pažymėjau, lenkiškose Lietuvos mokyklose visi dalykai dėstomi lenkų kalba, vaikai mokosi iš lenkiškų vadovėlių. Tad ar tą patį lietuviui Lenkijoje ir lenkui Lietuvoje reiškia klausimas apie galimybę mokytis gimtosios kalbos? Juk teigiama, kad klausimą gali atsakyti ir Seinų lietuvis, kuris gimtosios kalbos gali mokytis tik kaip papildomo, neprivalomo dalyko, ir, tarkim, lenkiškos Vilniaus Jono-Pauliaus II modernios mokyklos mokiny.

Panašiai padėtis yra ir su radijo ar televizijos laidomis gimtąja kalba. Lietuvoje retransliuojama Lenkijos televizijos programa, taip pat valstybinis radijas ir televizija rengia reguliariai laidas tautinių mažumų kalba. *Lenkijoje* Lietuvos televizija matoma yra tik pasienio ruože. Seinuose ar Suvalkuose gyvenantys lietuviai, norintys matyti Lietuvos televiziją, turi įsigyti specialų stiebą, prieš tai gavę vietos valdžios leidimą. Formaliai žvelgiant, ir vieni, ir kiti turi galimybę naudotis, tik vieniems pakanka paspausti mygtuką, o kitiems gerokai pavargti.

Panašiai ir su spauda gimtąja kalba. Lietuvoje didesniuose miestuose galima nusipirkti lenkiškų laikraščių. Lenkijoje neteko matyti, kad kur nors spaudos kioske būtų parduodami Lietuvos laikraščiai. Seinų-Punkso krašto lietuviai, atsakydami į šį klausimą, tikriausiai turėjo galvoje dvasiaitį leidinį "Aušra". Beje, bendro leidinio autoriai per daug išsimaigino, girdami lietuvių spaudą Lenkijoje. "Lituanica" nėra nei mėnesinis, nei išvis reguliariai leidžiamas žurnalas (kaip rašoma 58 leidinio psl.). Šis leidinys per 50 metų išėjo du kartus.

Akivaizdus kiekviename žingsnyje yra leidinio autorių nenuoseklumas. Jei 70 psl. rašoma: "...pagal turimus duomenis sunku spręsti, kiek esama padėtis tenkina lietuvių švietimo poreikius – tai reikėtų atskirti ir tiksliai iširti". Tad kodėl kitame (71 psl.) daromos paviršutiniškos ir nepagrįstai optimistiškos išvados: "...lietuvių kalba yra pagrindinis Lenkijos lietuvių tautinės savimonės elementas, ir neatrodo, kad kas nors jai grėbtų. Šiame krašte nepastebėta nei kalbinio diskri-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Namas Pilies gatvėje Vilniuje su paminkline lenta: "1918 METAIS VASARIO 16 DIENĄ ŠIUOSE NAMUOSE PASKELBTAS NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS VALSTYBĖS ATSTATYMAS"
Nuotr. Alf Laučkos

A+

ALFREDUI STULGINSKUI

iškeliavus amžinybėn,

nuosirdžią užuojautą reiškiamo žmonai LIUDAI, sūnui ALFREDUI ir dukrai VIDAI su šeima —

O. Beresnevičienė

G. V. Baleišai

P. Čiurlys

T. V. Macai

A. Jagėlienė

P. R. Tumpos

B. B. Tamošiūnai

O. B. Stončiai

H. R. Simanavičiai

R. V. Stabačinskai

B. J. Sriubiškiai

Z. Styrienė

B. Urbonavičius

G. G. Venskaičiai

PADĖKA

A+

PRANAS DOVIDAITIS

iškeliavo amžinybėn 1996 m. sausio 13 d.

Nuosirdžiai dėkojame Kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškui, kun. A. Simanavičiui, OFM, už maldas, Mišias ir laidotuvių apeigas. Nuosirdi padėka visiems giminėms, karsto nešėjams, draugams ir pažįstamiems, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje. Ačiū už gėles, užprašytas Mišias, aukas Mišiasaugos ligoninei, Lietuvos vaikams, "Tėviškės žiburiams" ir Slaugos namams.

Dėkojame už vargonavimą D. Radtkei ir Sandrai Strimaitytei už giedojimą Mišių metu. Ypatingai ačiū seserėčiai Gražinai Strimaitytei už rūpestingą lankymą ligoninėje ir pagalbą tvarkant laidotuves. Dėkojame L. Murauskienei už jautrius atsisveikinimo žodžius kapinėse. Ačiū J. Kurklienei už paruoštus pietus ir ponioms už skanumynus.

Liūdintys —

žmona Juzelė, dukros – Vida ir Aida su šeimomis

PADĖKA

A+

DOMUTEI KAUNAITEI

1995 m. gruodžio 15 d. iškeliavus amžinybėn,

nuosirdžiai dėkoju Anapilio klebonui kun. J. Staškui už atnaušintą Mišias bei laidojimo apeigas kapinėse, kun. V. Volertui už maldas prie karsto, R. Paulioniui už gražų giedojimą Mišių metu, vargonininkei J. Vaičytei ir karsto nešėjams.

Nuosirdžiai padėką reiškiau KLK moterų dr-jos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus narėms, degančiomis žvakutėmis sutikusiomis ir išlydėjusioms karstą iš šventovės. Taip pat draugijos narėms dėkoju už koplyčioje sukalbėtą rožinį. Nuosirdžiai dėkoju draugams ir bičiuliams už labai gražias gėles, gausias aukas tremtinių fondui ir užprašytas Mišias. Esu dėkinga už atsisveikinimo žodžius: dr. S. Kazlauskui, kalbėjusiam giminių vardu, A. Augaitienei – KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus narių vardu ir P. Čeponkui – draugų vardu.

Nuosirdus ačiū šeiminkėms, paruošusioms laidotuvių pietus ir ponioms už gardžius pyragus. Ypatinga padėka giminėms ir daktarams A. ir S. Kazlauskams taip nuosirdžiai su meile globojusiems mane tą sunkią netekties valandą. Dėkoju draugams Floridoje už pareikštą užuojautą spaudoje, o taip pat O. Juodikienei, I. ir A. Šimkams, G. ir E. Kochalskiams už nuosirdžią ir visokeriopą pagalbą. Ačiū visiems, taip gausiai dalyvavusiems laidotuvių namuose, šventovėje ir kapinėse, atsisveikinant su a.a. Domute.

Su skausmu ir liūdesiu širdyje —

sesuo Joana Kaunaitė

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, nauoktos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

HAMILTON

615 Main St. E.

(East of Sanford)

Tel. 528-6303

David C. Culgin,

Manager

THE

J.B. MARLATT

Funeral Homes

LIMITED

DUNDAS

195 King St. West.

Tel. 627-7452

Robert G. Amm,

Manager

Transportui per Lietuvą didėjant

Apie tai rašo Vilniuje besidarbaujantis tos srities žinovas BJORN LINDERFALK "Baltic Observer" laikraštyje 1995.XII.7-13 laidoje

Centrinė Lietuvos padėtis Europoje, geri buvę kariniai sovietų keliai ir prekinis Klaipėdos uostas garantuoja idealias sąlygas transportui, tačiau bendrovės patiria nemažai sunkumų. Ketveriems metams po nepriklausomybės atgavimo praėjus, beveik visos pervežimo ir persiuntimo firmos yra privatizuotos. Operacinė rinka yra suskirstyta į vidaus ir tarptautinį transportą. Tarptautinių pervežimų skaičius išaugo nuo 17,000 1992 m. iki 160,000 1995 m. (pagal 9 mėnesių duomenis ir nėra ženklų, kad rinkos augimas silpnėtų). Lietuvoje yra arti 4,000 firmų su 10,500 sunkvežimių ir vilkikų, turinčių leidimus tarptautiniam transportui. Šitos firmos aptarnauja apie 120 vietinių prekių persiuntimo bendrovių.

Šie įspūdingi skaičiai iš tikrųjų kaip tik ir sudaro sunkumų. Gosta Thulin, švedų specialistas iš Swede Rail, dirbantis patarėju kelių transporto srityje, sako: "Lietuvių požiūriu didelis smulkių pervežėjų skaičius trukdo transportui paveikiai dirbti ir turės grupotis. Tik tokiu būdu atsilaisvys prieš užsienio firmas.

"Kad atitiktų tarptautinius saugumo ir taršos reikalavimus, lietuvių bendrovės yra priverstos pirkti užsienio gamybos autovežimius. Valdas Džiugelis, vidutinio dydžio persiuntimo bendrovės vedėjas Kėdainiuose, turi apie 40 sunkvežimių vidaus ir užsienio rinkai. "Kad galėtume važinėti ES (Europos sąjungos) keliais, reikia atitikti reikalavimus, kurie Lietuvoje ar jos rytų kaimynuose neegzistuoja. Tam reikia nemažų investicijų iš sunkioje finansinėje padėtyje esančių bendrovių. Gal tik 15 ar 20 bendrovių Lietuvoje yra pajėgios išeiti į Vakarų rinką, kai apie 100 bendrovių nepajėgia to padaryti". Mažų organizacijų neproduktyvus darbas, prastesni sovietų gamybos "Kamaz" sunkvežimiai neleidžia vietinėms transporto bendrovėms išeiti į platesnę rinką tarp Lietuvos ir ES. Senos, gerai organizuotos užsienio bendrovės, į kurių veiklą ne be pagrindo lietuviai žiūri su nepasitenkinimu, stipriai konkuruoja vietines.

MUITININKŲ PROBLEMOS

Persiuntimo firmoms muitinės dažnai sudaro daugiau sunkumų nei konkurencija ar mažėjanti rinka. Thulin čia mato svarbią problemą: "Vakaruose vyrauja visiškai kiti santykiai tarp muitinės tarnautojų ir persiuntimo bendrovių. Baltiečių kraštuose nerasi vakarietiškos sąveikos. Mutinės personalas vienuotajai ar agentui reikiška tik gaisatį". Ilgos eilės laukiančių sienos perėjimo punktuose aptemdo kitas problemas. Šitie punktai, sovietmečiu mažai kam reikalingi, šiandien tapo stabdžiais, kurie bendrovėms kainuoja laiką ir pinigus. Nors įrengimai plečiami, kad atitiktų šių dienų judėjimą, bet personalas ir procedūra lieka ta pati. Ulf Peterson, firmos "ASG Latvia" direktorius, mano, kad dėl gaišaties daugiausia kaltas personalo nepatyrimas: "Ne taip seniai tik rusai dirbo muitinėse. Dabar juos pakeitė estai, latviai ir lietuviai, kuriems, savaime aišku, stinga darbo patirties".

Stoka sąveikos tarp trijų Baltijos kraštų muitinių administracijų yra kitas sunkumų šaltinis. Pvz. 1994 m. Latvija išleido naują draudos įstatymą, reikalaujanti, kad visi įvažiuojantys sunkvežimiai turėtų 10 Vokietijos markių tranzito draudą. Daug neesminių skurtumų galėtų būti išvengta derinant atskirų kraštų skirtingas sistemas.

Šių problemų sprendimui ir transporto bendrovių darbui palengvinti 1991 m. įsteigė "LINA" (Lithuanian National Road Carriers Association). Šiandien "LINA" turi apie 600 narių, kuriuos informuoja apie vidaus ir užsienio transportą tvarkančius įstatymus ir padeda išrūpinti leidimus bei draudą.

"LINAVOS" įtaka valdžios sluoksniuose pamažu auga. "LINA" konsultuojama prieš priimant bet kokį kelių transportą liečiantį įstatymą", sako Rutis Paliulis iš Vilniaus technikos universiteto.

Persiuntimo bendrovės vienija kita panaši organizacija "LINEKA", kol kas dar mažai žinoma. Kai neseniai Lietuvos transporto ministerija norėjo sustiprinti valstybės monopolį pašto tarnyboje, "LINEKA" labai stengėsi monopolį sustabdyti, bet, atrodo, nepasisekė. "Lyginant su Vakarų Europa, šios organizacijos turi labai mažai įtakos daugiausia dėl to, kad ką nors organizuoti be vyriausybės įsikišimo čia dar labai naujas dalykas", mano Thulin.

PRISITAIKYMAS PRIE EUROPOS SAJUNGOS

"Turbūt tik ES gali priversti didesnę bendradarbiavimą tarp Baltijos kraštų transporto ir muitų srities", sako Jan Huttel, didelės danų persiuntimo firmos DFDS vedėjas Vilniuje. Ši firma prieš dvejus metus pasirinko Vilnių kaip koordinacinį centrą savo veiklai Baltijos ir CIS kraštuose. Huttel lygina Lietuvą su Danija, kur geografinė krašto

padėtis teikia puikias sąlygas transporto bendrovei. Jis įsitikinęs, kad Lietuva prisitaikys prie Vakarų Europos lygio ir su laiku Lietuvos transporto bendrovės ras savo vietą šioje rinkoje.

"Per trejus mano metus Vilniuje aš pamačiau kaip sąlygos pamažu keičiasi vis daugiau prisitaikydamos prie Vakarų Europos. Lietuvos valdžios žmoneis ir bendrovėms tai mokymosi procesas, įsisavinimas vis daugiau vakarietiško normų. Besikeičiančios sąlygos iš mūsų reikalauja didelio lankstumo.

"Huttel pabrėžia, kad šis normalizacijos ir prisitaikymo prie Europos procesas pabrangina važtos persiuntimą. "Pastovaus teisinio pagrindo nebuvimas neleidžia įvesti naujų patarnavimų. Kai mes norėjom pradėti grupinį persiuntimą, kur surenkamos nedidelės siuntos, skirtos keletui adresatų, susidūrėm su kliūtimis, nes nebuvo teisinių normų reguliuoti tokiam transportui".

Pagaliau, kol Lietuvos ir kitų baltiečių transportas pilnai galės būti integruotas į ES, reikės apvaldyti išplitusį nusikaltalumą. Nors per keletą paskutinių metų situacija gerokai pasitaisė, prekių, kaip alkoholis ir rūkalai, pervežimui reikalinga policijos pagyda. Estija yra keletą metų toliau pažengusi kovoje su kelių nusikaltimais, tuo tarpu Rusija yra dar toli atsilikusi.

Sulietuvino -

Vytautas P. Zubas

Lietuvos laisvės statula Kaune. Sovietų ji buvo nugriauta, atgavus nepriklausomybę 1990 m. atstatyta
Nuotr. R. Juškello

Geri lietuvių-lenkų santykiai?

(Atkelta iš 2-ro psl.)

minavimo, nei sisteminio lietuvių bendruomenės lenkinimo".

Svarbiausia – švietimas

Lenkijos lietuvių organizacijos lietuviško švietimo Seinuose klausimą laiko vienu svarbiausių, keliamų kiekviena proga. Kaip neseniai pastebėjo Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Petras Maksimavičius: "Jei artimiausiu metu nebus Seinuose lietuviškos mokyklos, už 20 metų čia jau niekas neprisipažins prie lietuviškos kilmės".

Seinų miesto burmistras Andrzej Gryguć teigia, kad lietuviškos mokyklos Seinuose reikalauja tik ...radikalai nusiteikę lietuviškų organizacijų atstovai. Ne tik Seinų miesto valdžios, bet ir kai kurie lenkų dvasiškai ir žurnalistai bando įtikinti, kad Seinuose ir Seinų valsčiuje gyvena "geri" ir "blogi" lietuviai. "Geriems" nereikia lietuviškų mokyklų, kadangi jiems pakanka to, ko išmoka lenkiškoje; taip pat nereikalauja, kad Seinų parapijos šventovėse vyktų pamaldos lietuvių kalba; "gerieji" lietuviai nenori paminklo vyskupui Baranauskui Seinuose ("Lietuviai nori tą penkių metrų aukščio paminklą

pastatyti miestelio centre, o joks protingas žmogus su tuo nesutiks. Vyskupui Baranowskiui atminimo lenta jau įmūryta Seinų bazilikoje. Taip pat ir bažnyčios valdžios yra prieš paminklo statymą..." Tokia burmistro Andrzej Gryguć nuomonė cituoja laikraštis "Kurier Podlaski", 1996.I.19.) Seinų miesto burmistras, padrašintas, kad iki šiol nebuvo jokios reakcijos į tokias ir panašias išpuolius prieš lietuvius, leidžia sau pašmaikštauti ir pasityčioti iš Lietuvos valstybės diplomatinės institucijų. Nepatinkas jam Lietuvos konsulas ("kokį nacionalistą mums atsiuntė"). Piktinasi, kad reikalaujama pilnos konsulato apsaugos, lyg pamišęs, kad jam valdant miestą, per pusantūrą metų septynis kartus buvo pasikėsinta į Lietuvos diplomatinę įstaigą. O "vargšelei" Lenkijos policijai nepavyko nė karto surasti kaltininkus. Matyt, vis iš didelės "meilės" Lietuvai ir lietuviams. Beje, paskutiniu metu lenkų laikraščiai jau atvirai pradeda rašyti, kad antilietuviški užrašai, kuriais išmargintos Seinų miesto sienos, ar pasikėsinimai prieš Lietuvos konsulatą tai pačių lietuvių darbeliai, kad atkreiptų į save dėmesį, kaip yra skriaudžiami...

Gyvenimas sudėtingesnis

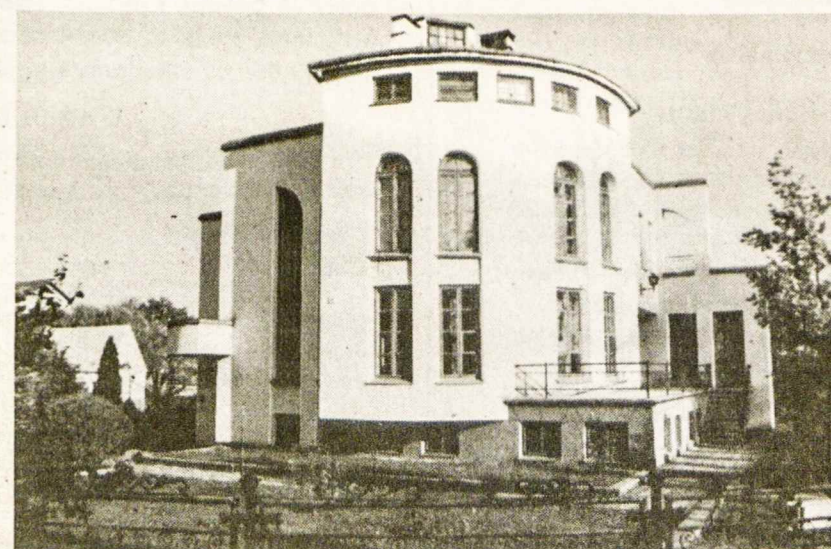
Gyvenimas pasirodė sudėtingesnis nei atrodytų perskačius Lietuvos ir Lenkijos statistikos tarnybų leidinį. Savaime suprantama, kad ne visus reikšinius galima iširti ir aprašyti statistiniais metodais. Todėl nereikia skubėti su apibendrinimais ar išvadomis, kuriuos labai greit pasigauna įvairaus plauko politikai ar politikieriai.

Gaila, bet leidinio autorių optimizmas nepakeis nei Seinų miesto valdžiai, nei lenkų visuomenės nusiteikimo, nesumažins lietuvių rūpesčių. Juk ne nuo kalbų, o nuo konkrečių veiksmų keičiasi pasaulis. Jei veiksmų nebus, o tik gražios kalbos, savaime aišku, laikui bėgant vis mažiau bus Seinuose "blogųjų" lietuvių, o daugiau "gerųjų".

Kas žino, kas dar gali įvykti? Galbūt Lietuvos valdžia išskels ir Lietuvos konsulatą iš Seinų kur nors į Suvalkus ar į Balstogę, kad "neprovokuotų" lenkų? Kas ten tie Seinai – skylė, daugiau nieko, net tvaringo restorano nėra. Taip atrodo tiems, kuriems pasaulio istorija prasidėjo 1945 metais. Jie vyskupui Baranauskui paminklą pastatyti patars... Anykščiuose... Taip ir bus atskratyta "blogais" lietuviams, kurie vis kuo nors nepatenkinti: tai mokyklos lietuviškos užsiėmėdžia, tai vėl lenkiškai melstis nenori. O Lietuvos statistikų pasiuntiniai po dvidešimties metų džiaugsmingai galės pranešti prezidentui: "Seinų-Punksko krašte lietuvių tautybės gyventojų vidurkis – 40% (Punkske – 80%, Seinuose – 0%. Nutautinimo nėra. Lietuvių-lenkų santykiai pavyzdiniai."

Dabar pradėdu suprasti Lietuvos fenomeną: statistikai teigia, kad ekonominė padėtis "stabilizavosi"... tik žmonės nebetrui už ką nusipirkti maisto... P.S. Lenkiškoje leidinio versijoje vietovardžių pavadinimai skamba taip, kaip priimta Lenkijoje: pvz. Wilno, Troki, Soleczniki. Lietuviai galėtų pasiekti lenkų pavyzdžiu ir nevadinti Aradnykų kaimo... Ogradnikais. Taip pas mus tikrai nieks nesako...

Vykdam šį įstatymą LRAT pirmininkas V. Landsbergis pasirašė įgaliojimą A. Saudargui kalbėti ir veikti jo vardu, jeigu jam (Landsbergiui) būtų sutrukdėta atlikti Lietuvos res-

Kernavės klebonija ir kraštotyros muziejėlis (viršutiniuose aukštuose)
Nuotr. G. Kurpio

Buvo numatyta vyriausybė išeivijoje

Atgimusios nepriklausomos Lietuvos pastangos išlaikyti vyriausybės tęstinumą sovietinės grėsmės metu

JUOZAS VITĖNAS

Valstybių vadovai paprastai stengiasi numatyti gresiančius kraštui pavojus ir jiems pasirengti. Tokiu būdu 1939 metais Lietuvos vyriausybė, matydama artėjantį karą Europoje, paskelbė krašto neutralumą, tikėdamasi tuo išvengti įsivėlimo į karą ir apsaugoti krašto nepriklausomybę. Tačiau nieko nebuvo planuojama tam atvejui, jei jos paskelbtu neutralumo negerbs kitos valstybės. Todėl, kai pagal Vokietijos ir Sovietų Sąjungos suokalbį sovietų kariai 1940 m. birželio mėnesį įžygiavo Lietuvon, ji pasijuto tarsi netikėtai užpulta. Prezidentas A. Smetona, neva su-negalavęs, perdavė valdžią ministeriui pirmininkui A. Merkui ir su šeima išbėgo į Vokietiją.

Nieko nebuvo numatyta, kaip tokiame atvejui kraštas turėjo pasirėngti. Prezidentui ir daliai ministerių atsідurus užsieny, nebuvo bandoma sudaryti egziline vyriausybę ar kitokį organą, kuris atstovautų kraštui okupacijoje bei vadovautų ne-

priklausomybės atstatymui. Tik-tai užsienio reikalų ministeris J. Urbšys, matydamas gresiantį pavojų, 1940 m. birželio 1 d. pasiuntė Lietuvos nepaprastam pasiuntiniui ir įgaliotam ministeriui S. Lozoraičiui Romoje telegramą, kuria ji paskyrė Lietuvos diplomatų užsienyje šefu, jei kraštą ištiktų okupacija. Remdamasis šia telegrama, S. Lozoraitis savinasi teisę atstovauti Lietuvai okupacijos metais.

1990 m. kovo 11 d. atstatytai Lietuvos respublikai nuo pat pirmos dienos taip pat grėsė pavojus, Sovietų Sąjungai siekiant užgniaužti neseniai paskelbtą krašto nepriklausomybę. Ją sutvirtinti 1990 m. vasario-kovo mėnesį laisvai išrinkta Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba (LRAT) savo pirmajame posėdyje kovo 24 d. nutarė suteikti "nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstovui Vašingtone ir prie Šventojo Sosto Stasiui Lozoraičiui, taip pat ir šios, 1990 m. kovo 11 d. paskelbtos atstatytos Lietuvos respublikos ypatingo pasiuntinio ir atstovo įgaliojimus".

1991 m. sausio 11-13 dienomis Sovietų Sąjungos pajėgoms ėmus naudoti smurtą prieš žmones, Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba (LRAT) sausio 12 d. priėmė nutarimą "Dėl priemonių Lietuvos respublikai ginti", kuriuo buvo pavesta LRAT prezidiumui kartu su vyriausybe sudaryti "Lietuvos Respublikos laikinąją gynybos vadovybę". Sekančią dieną buvo paskelbta šios vadovybės sudėtis: V. Landsbergis, A. Šimėnas, Z. Vaišvila, A. Butkevicius, V. Zabaraskas, M. Laurinkus, R. Ozolas, A. Abišala, G. Vagnorius. Pažymėta, kad ji "vadovauja Lietuvos Respublikos fizinės (karinės), politinės, informacinės ir kitokios gynybos veiksmams, kol TSR Sąjungos užpuolimas ir karas prieš Lietuvą nebus nutrauktas". Buvo nustatyta, kad laikinoji gynybos vadovybė yra atsakinga Lietuvos respublikos aukščiausiąjai tarybai.

Sekančią dieną (1991 sausio 13) buvo priimtas įstatymas "Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės emigracijoje", kuriame sakoma, kad "smurtu ar kitokia prievarta sutrukdyti 1990 metais teisėtai išrinktai Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba negali susirinkti ir laisvai priimti sprendimų". Taip pat "nuo to paties momento laikyti netekusia įgaliojimų 1991 m. sausio 11 d. paskirtą Lietuvos Respublikos Vyriausybę, kartu su einančiais pareigas buvusios vyriausybės ministrais". Tuo pačiu įstatymu Lietuvos respublikos vyriausybės emigracijoje vadovu (ministeriu pirmininku) paskirtas užsienio reikalų ministeris Algirdas Saudargas, suteikiant jam teisę skirti vyriausybės emigracijoje narius ir diplomatinis atstovus.

Vykdam šį įstatymą LRAT pirmininkas V. Landsbergis pasirašė įgaliojimą A. Saudargui kalbėti ir veikti jo vardu, jeigu jam (Landsbergiui) būtų sutrukdėta atlikti Lietuvos res-

publikos aukščiausios tarybos pirmininko pareigas. Šis įgaliojimas buvo parengtas trijuose egzemplioriuose. Vieną jų tuometinis Estijos atstovas Lietuvoje M. Tarmakas nuvežė į Briuselį ir įteikė Saudargui, kuris ten jau buvo nuvykęs. Antrą egzempliorių Lietuvos pasiuntinybei Vašingtone atvežė A. Nasvyčio giminaičiai, o trečią egzempliorius buvo perduotas Kauno arkivyskupijos kurijai.

Saudargas savo įgaliojimą saugoti įteikė krikščionių demokratų internacionalo vicepirmininkui Andre Louis Briuselyje, kuris jį visą laiką laikė savo namuose, nes jam atrodė, kad taip saugiau. 1995 m. gruodžio 20 d. Louis šį dokumentą atvežė į Vilnių ir grąžino A. Saudargui. Kartu buvo sugrąžintas ir tuometinės Lietuvos vyriausybės nutarimas, įgaliojantis A. Saudargą pasirašyti Lietuvos ir Islandijos deklaraciją dėl diplomatinės santykių užmezgimo. (Islandija buvo pirmoji valstybė, kurios parlamentas Alting 1991 m. vasario 11 d. nutarė patvirtinti Lietuvos respublikos pripažinimą 1922 m. ir pavedė vyriausybei kuo greičiau užmegzti diplomatinis santykius su Lietuvos respublika).

Paklaustas, kodėl dokumentus grąžino A. Saudargui, o ne užsienio reikalų ministeriui P. Gyliai, Louis atsakė, jog jam geriausiai atrodė dokumentus grąžinti tam, kuris jam buvo patikėjęs juos saugoti. Po to, kai dokumentus peržiūrėjo V. Landsbergis, A. Saudargas, G. Vagnorius ir Č. Stankevičius, vienas iš įstatymo dėl emigracinės vyriausybės rengėjų, jie buvo perduoti užsienio reikalų ministerijos protokolų tarnybos vadovui E. Borisovui.

Prieš oficialių dokumentų grąžinimą prezidentas A. Brazauskas priėmė Louis ir įteikė jam DLK Gedimino trečio laipsnio ordina. Savo žodžiais prez. A. Brazauskas išskėlė Louis paramą atsikūrusiai Lietuvai ir pažymėjo, kad jo pastangomis 1990 m. rudenį Briuselyje buvo įsteigta Lietuvos informacijos biuras. Tai buvo pirmoji neoficiali nepriklausomos Lietuvos valstybės diplomatinė atstovybė Vakarų Europoje, sakė prez. Brazauskas ("Lietuvos rytas", 300 nr., 1995 m.).

Šis prez. A. Brazausko pareiškimas teisingas tik ta prasme, kiek jis liečia 1990 m. kovo 11 d. atstatytą Lietuvos valstybę. 1918 m. atstatytos Lie-

tuvos diplomatinis atstovavimas Vakarų Europoje kaip ir Jungtinėse Valstijose niekada visiškai nebuvo nutrūkęs. Lietuvos pasiuntinybė Vatikane visą laiką veikė. Prancūzijoje dr. S. Bačkis, kol ten rezidavo, turėjo diplomatinę kortelę, o jam išvykus, ji buvo suteikta S. Lozoraičiui, sn. Todėl, nors Lietuvos pasiuntinybė Paryžiuje buvo uždaryta, jos diplomatinis atstovas buvo pripažįstamas. Panaši Lietuvos diplomatinė padėtis buvo ir D. Britanijoje. Kitos Vakarų Europos valstybės, nors jose Lietuvos diplomatinės atstovybės nebeveikė, niekada nepripažino Lietuvos aneksijos ir todėl Lietuva teisiškai buvo laikoma egzistuojančia valstybe.

Atstatytos nepriklausomos Lietuvos vadovybė atlaikė sovietų smurtą 1991 m. sausio 11-13 dienomis, ir A. Saudargui nereikėjo pasinaudoti jam suteiktu įgaliojimu sudaryti tremties vyriausybę. Taip dalykams susiklosčius, buvo išvengta problemų su Vyriausiuoju Lietuvos išlaisvinimo komitetu (VLIKu), kuris, pagal savo kilmę ir 1944 m. deklaraciją, savinasi vadovavimą Lietuvos išlaisvinimui. Net atstačius Lietuvos nepriklausomybę ir sudarius vyriausybę, VLIKas nenorėjo atsisakyti šio mandato: 1990 m. liepos 23 d. jis oficialiai pareiškė: "VLIKas tęs savo veiklą, kol bus įvykdyti 1944 metų vasario 16 dienos VLIKo deklaracijoje paskelbti laisvės ir nepriklausomybės kovos principai ir uždaviniai".

Tokiai būklei esant neišiku, kaip A. Saudargas būtų sudaręs egziline Lietuvos vyriausybę ir ją suderinęs su VLIKu.

Way above the clouds.
Quiet relaxation. Friendly
service. Easy traveling.
Heading home. With
Europe's leading airline.

We have 7 weekly flights to Vilnius.

Lufthansa has daily flights from Toronto to Frankfurt. And from there, convenient nonstop connections to Vilnius, 7 times per week. So if you cannot wait to get there, check with Lufthansa, Europe's leading airline. Call your travel agent or 1-800-563-5954 (in Toronto 368-4777).

Lufthansa

LAISVOJE TĖVYNĖJE

DARIAUS GIMTADIENIS

Lietuvoje dabar jau yra pradėti transatlantinio lakūno Stepono Dariaus šimtųjų gimimo metinių minėjimai. Šia proga buvo patikslinta jo gimimo data. Šia savo tėvo data ypač rūpinosi dabar jau mirusi dukra gydytoja Nijolė Dariusienė-Maštarienė, parašiusi 1990 m. „Minties“ išleistą knygą „Darius ir Girėnas“. Mat JAV pase bei kituose dokumentuose įrašyta, kad Stp. Darius gimė 1897 m. sausio 9 d. Jo žmona Jaunutė Darienė (Dariusienė), pernai kovo 30 d. minėdama savo devyniasdešimtąjį gimtadienį, teigė, kad jis už ją buvo vyresnis devyniais metais. Ginčą užbaigė dabar Telsių vyskupijos dvasinės konsistorijos archyvine fonde rasta Stp. Dariaus krikšto 1896 m. sausio 10 d. metrika, dėl lietuviškos spaudos draudimo rašyta rusiškai. „Dienos“ pateiktame vertime lietuviškai rašoma: „... tą dieną Judrėnų Romos katalikų bažnyčioje kun. Juozas Dobkevičius pakrikštijo Jono ir Augustinos (iki santuokos Vaišvilaitės) Jucevičių sūnų vardu Steponas, gimusi 1896 m. sausio 8 d. Rubiškių kaime“.

ALEKSOTO ORAUOSTIS

Stp. Dariaus šimtojo gimtadienio minėjimai vėl atkreipė kauniečių dėmesį į Aleksoto orauostį, kuriame jam ir St. Girėnui nebuvo lemta užbaigti skrydžio per Atlantą. Vituolis Jonelinas „Lietuvos aidą“ skaitytojams pasakoja: „Kauno miesto savivaldybėje aptarta tolesnė Stepono Dariaus šimtųjų gimimo metinių programa, kalbėta apie aviaciją, jos populiarinimą. Numatoma organizuoti proginis skrydžius S. Dariaus gimtinėje, parengti ir išleisti reklaminius įdėklus Lietuvos avialinijų lėktuvų keleiviams, įsteigti aviasuvenyrų parduotuvę „Lituanica“, atnaujinti kriptą Kauno medicinos akademijoje. Rudenį planuojama surengti mokslinę konferenciją. Miesto valdyba jau patvirtino Aleksoto aerouosto sutvarkymo planą. Artimiausiam Tarybos posėdyje numatoma svarstyti klausimą, kad šis aerouostas būtų įtrauktas į tarptautinį aerouostų rejerstą (sąrašą - V. Kst.). Tad ateityje galime tikėtis, jog Aleksote vėl ims leisti užsienio šalių lėktuvai“.

PASKUTINIS PASIKEITIMAS?

„Gimtąjį kraštą“ 1967 m. vasario 2 d. Vilniuje pradėjo leisti kultūriniais ryšiams su užsienio lietuviams įsteigta „Tėviškės“ draugija, 1976 m. pakeitusi Lietuvos kultūrinio ryšių su tautiečiais už-

sienyje komitetą, kuriam vadovavo kompartijai ištikimi generolai Vladas Karvelis ir Pranas Petronis. Pernai „GK“ savaitiniu „Dienos“ priedu ėmė leisti jo uždara akcinė bendrovė. „Gimtojo krašto“ vyr. red. Alvydui Praninskui teko vargti su dvigubai didesniais prie „Dienos“ formato pritaikytais šio savaitraščio puslapiais. Šiomet akcinė „Gimtojo krašto“ bendrovė savo savaitraštį atskyrė nuo didelių puslapių „Dienos“, susigrąžindama pradinį puslapių mažesnę formatą. Vyr. red. Alvydą Praninską pakeitė devynierius metus ELTOJ dirbęs Artūras Mankevičius. Paliukamas ligšiolinis savaitraščio įsipareigojimas tarnauti tautiečiams gimtinėje ir svetur. „Gim-tasis kraštas“ žada rašyti apie kultūrinius lietuvių laimėjimus iš-eivijoje ir tėvynėje.

ATSTOVAI UŽSIENYJE

Savo atstovus užsienyje „Gim-tasis kraštas“ jau turi JAV, Kanadoje, Britanijoje ir Australijoje. Jie, atrodo, parūpins informacinių rašinių skaitytojams Lietuvoje apie išieivijos kultūrinę veiklą. Problema betgi gali tapti tos veiklos beveik visiškas sulėtėjimas. Korespondentai neturės ką rašyti, kai išieivijoje vyksta tik menininkų iš Lietuvos renginiai. Jie skaitytojams jau yra žinomi Lietuvoje, o savų renginių mes čia jau beveik nebeturime, išskyrus Lietuvių dienas kas antri metai Australijoje, Čikagos lietuvių operą. Iš tikrųjų yra tik jos senas choras, neturintis savų solistų, kuriuos tam chorui atsigabenti Čikagon tenka iš Vilniaus tik vienam pasirinkti operos spektakliui. Seniau būdavo ne tik savų solistų, bet ir operos rėmėjų, užpildančių kelis spektaklius. Nejučiomis kyla mintis, kad Čikagos lietuvių operai bei jos chorui ateityje turbūt teks atsivesti ir vienintelio spektaklio žiūrovus iš Vilniaus. Įsipareigojimas rašyti apie kultūrinius bei kitus išieivijos lietuvių laimėjimus skaitytojams Lietuvoje yra pavėluotas bent vienu ar net dviem dešimtmečiais. Kažin ar vėra „Gimtąjam kraštui“ informuoti ir mus apie kultūrinius Lietuvos laimėjimus. Juk ir jie su ekonominėmis kvailystėmis yra pakankamai žinomi iš kitų laikraščių. Nereikia mums ir keturis „GK“ puslapius užimančių Lietuvos televizijos programų, bei teatruose atliekamų spektaklių pavadinimų. Į juos juk vis tiek negalėsime atvykti.

BEVADŽIAI KAUBURĖLIAI

Nuo Lietuvos dabartinio atgimimo pradžios Vilkaviškio krašto muziejus renka žinias apie pokario rezistencijos dalyvius. Birutės Nenėnienės pranešimu „Lietuvos aide“, sutelkta apie tūkstantį nuotraukų ir nemažai prisiminimų. Sudarytas net ir partizanų slėptuvių bei jų žūties vietų žemėlapis. Jau surinkta apie keturis šimtus Vilkaviškio rajone veikusių „Suvalkijos kovų aidai“. Gyvi prisiminimai atgaivino to skaudaus pokario laikotarpio partizaninių kovų dienas. Ši kartą suvažiavimo dalyvių finansiskai parėmė ir Vilkaviškio rajono savivaldybė. V. Kst.

Moksleivių ateitininkų žiemos kursuose 1995 m. gruodžio 27 – sausio 1 d.d. Bolton'e, netoli Toronto

Nuotr. L. Daukšos

Užgeso angeliška šypsena

A. a. Antanina Sužiedėlienė

Hanau pabėgėlių stovykla Vokietijoje. Stovyklos sąlygos ir dar kareivinių pastate nebuvė nė minimalinių patogumų, ypač su mažais vaikais. Daug motinų, turinčių vieną ar du vaikus, nuolat skundėsi. Tik ne Antanina Sužiedėlienė penkių mažamečių sūnų motina! Jei kas jai padarydavo ir kokių nepatogumų ar sutrukdyimų, – ji neparodydavo nė mažiausio nepasitenkinimo. Visada su malonia šypsena palaikydavo labai draugiškus santykius su visais savo kaimynais. Rūpintis penkiais mažamečiais vaikais tokiose są-

lygose buvo beveik neįmanoma misija. Ir tai dar ne viskas. Vyres prof. dr. Simas Sužiedėlis buvo kultūros vadovas stovyklos komitete ir vienas „Dainavos“ ansamblio organizatorių. Be to, jis turėjo visą eilę kitų visuomeninių pareigų. Todėl padėti žmonai jis nebeturėjo laiko. Visa namų ruošia atitekdavo Antaninai. Kai kas sugesdavo, ji pasiimdavo ir vyro pareigas. Mėgindavo viską sutvarkyti ir ... niekada nesisukdavo! Jos veidas spinduliavo labai gero žmogaus išraiška. Ji buvo visus stebinan-tis kantrybės ir pasiaukojimo pavyzdys. D.E.

Hamilton, Ontario

VASARIO 16 GIMNAZIJOS RĖMĖJŲ BŪRELIO NR. 13-14 Hamiltone vadovas St. J. Dalius surinko iš narių – rėmėjų įnašus už 1995-96 mokslo metus. Sumokėjo: už visus metus \$12 dr. A. Gailius, kun. J. Liauba, OFM, \$15 B. Grajauskas, I. Jakimavičiūtė, E. Lesevičienė. \$20 B. Grinius, Jonas Kažemėkas, A. Lukas, T. Mureika, R. Rožanskas, P. Zabarauškas, P. Žulys. \$25 A. Gar-kūnas, P. Kanopa, Juozas Kaže-mėkas, J. Krištolaitis, A. Liaukus, G. Melnykas, A. Pilipavičius, A. Prunskas, E. Sakavičienė, SLA 72 kuopa Hamiltone, V. Stabingis, P. Vizbaras. \$30 P. Baronaitis, R. Rimkevičienė, dr. B. Vidugiris. \$50 J. Astas, St. Kačinskas, dr. V. Kvedaras, S. Rakštienė, P. Sakalas, F. Venckevičienė. \$60 J. Andrukaitis. \$100 E. Lengnikas. \$150 E. Kronienė, St. Dalius. \$3.000 Leonas Klimaitis.

Iš būrelio pasitraukė amžinybės pašaukti: a. a. Janina Jasimienė, išbuvusi rėmėja 23 m., a. a. Balys Pakalniškis, išbuvęs nariu – rėmėju 15 m. ir a. a. Ignas Var-nas, išbuvęs būrelyje nariu – rė-mėju 31 metus, prieš tai dar 1953 m. buvo sudaręs Diepholze veikiančią gimnaziją rėmėjų būrelį iš penkių narių, kurie buvo apsidėję trijų dol. mėnesiniu mokesčiu, kai reguliarus mokeskis buvo tik vienas doleris.

Naujai į rėmėjų eiles įsijungė Anelė Mačiulaitienė su \$50 ir Jo-nas Varanavičius su \$20. Tuo būdu dabar šį dvigubą būrelį sudaro 40 narių – rėmėjų. Taipgi vienkartinė auka neįstodami į būrelį, prisidėjo Juozas Bajoraitis su \$10 ir Pranė Daličienė su \$150. Surinkti pinigai iš narių – rėmėjų įnašų ir aukų iš viso \$4.589 1996 m. sausio 2 d. buvo įnešti į gimnazi-

Nori susirašinėti

Natalija Juodaitytė, 42 m. amžiaus, netekėjusi, išsilavinimas aukštasis, anglų kalbą mažai mokanti, norėtų susirašinėti su lietuviams įsidarbinimo Kanadoje tikslu. Adresas: Plechavičiaus g. 6 nr., bt. 15, 3043 Kaunas, Lietuva

jos sąskaitą „TALKOJE“ persiuntimui Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje. Nuo būrelio įsteigimo per 32 metus surinkta ir išsiųsta Vasario 16 gimnazijai paremti \$47.695. Nuosirdžiai dėkoju visiems būrelio nariams ir pavieniams auktojams, kurie nepails-tamai pastoviai remia gimnaziją.

Stasys J. Dalius, būrelio vadovas

KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJA kviečia visus į tradicinį „Blynų balių“ vasario 20 d., 6 v.v., Jaunimo centre. Bus loterija, kugelis, blynai, koldūnai, pyragai, kava, veiks baras. Laukiame visų.

PRISIMINDAMI a. a. ADELE MEŠKAUSKIENE ir reikšdami užuojautą vyriui Algiiui, dukroms – Andrijai, Dianai ir visiems artimiesiems, Kanados lietuvių fondui aukoją: \$50 – Sofija ir Stasys Rakščiai; \$25 – Aldona ir Frank Pietrantonio. Fondas dėkoja už aukas. KLF

A. a. ADELE MEŠKAUSKIENĖ atminimui vietoj gėlių, užjaušdami artimuosius, „Pagalbai Lietuvos vaikams“ aukoją: \$40 – E. L. Klevai; \$20 – E. K. Gudinskai, A. K. Žilvyčiai.

A. a. ELENOS DVILAITIENĖS atminimui: \$10 – Hamiltono ateitininkai, F. M. Gudinskai.

Už aukas nuosirdžiai dėkoja-

PLV komitetas

A. a. JONAS SILICKAS, gimęs Lietuvoje 1896.IV.10, miręs Brazilijoje 1995.XI.21

Sao Paulo, Brazilija

A. a. JONAS SILICKAS. Baigęs žemiškąją kelionę 1995 m. lapkričio 21 d. mirė Jonas Silickas, 99 metų amžiaus. Buvo gimęs 1896 m. balandžio 10 d. Lietuvoje, Karžinovkos kaime, Raguvos valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Jo tėvai buvo Vincentas ir Antanina Silickai; turėjo dar brolių ir seserį. Visi jau mirę. Pradinę mokyklą baigęs Pušaloto miestelio valdiškoje rusų pradžios mokykloje. Po to baigė Joniškėlio žemės ūkio mokyklą. Pirmojo pasaulinio karo metu stėjo į Lietuvos karių eiles. Buvo savanoris-kūrėjas, dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės kovose, priklausė Joniškėlio partizanų mirties batalionui. 1919 m. dalyvavo kautynėse su bolševikais ties Joniškėlio fronto linija. Tais pačiais 1919 m. vedė Julę Bičkūnaitę, Joniškėlio pradžios mokyklos mokytoją, taipogi dalyvavusią partizaninėje veikloje.

Velionis tarnavo Lietuvos kariuomenėje – ulonų pulko intendantu. 1926 m. išėjo iš kariuomenės ir 1927 m. atvyko Brazilijon. 1929 m. atvažiavo iš Lietuvos žmona su vaikais Jonu ir Danute. 1929. leido (su St. Pušeliu) vieną iš pirmųjų Brazilijoje laikraščių „Lietuvis Brazilijoje“. 1936 m. persikėlė gyventi į V. Zeliną.

Velionis buvo palydėtas į V. Alpinos krematoriumą, kur kun. Petras Rukšys atliko apeigas. Paliko liūdinčius vaikus, marčią, vaikaičius ir provaikaičius. Kor.

Metinė „TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ“ prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šakiečių klubas Čikagoje buvo įsteigtas ir veikia nuo 1937 m. Tad visuotiniame narių susirinkime 1995 m. lapkričio 28 d. buvo įžengta į penkiasdešimt devintuosius veiklos metus. Pirm. Ema Balzerienė, susikau-pimo minute paprašiusi pagerbti B. Žemguliene ir V. Radavičiūtę, dvi mirusias nares, džiaugėsi kluban įsijungusiais pakaitais. Sąrašą papildė nauji nariai – Danutė Zailskienė, Algis Zailskas, Loretta Rašinskas ir Galinda Šilingaitė. Tačiau problema iškilo kai neatsirado kandidatų naujai valdybai dviejų metų kadencijai. Šakiečiai, sekdami kitų senųjų organizacijų pavyzdžiu, vienbalsiai patvirtino ligšiolinę valdybą su jos dabartine pirm. E. Balzeriene. Nutarta laikytis ligšiolinės tradicijos – susiragiusiems nariams nupirkti dovanėles už 15 dolerių, o mirusiems – gėlių vainiką už 40 dolerių arba tuos pinigais atiduoti mirusio asmens šeimai. Klubu nariai lietuvių spaudai, radijo vandenėlėms bei kitoms lietuviškoms institucijoms iš savo kuklaus izdo paskyrė 415 dolerių.

Nuo centro atskilusios registratosios LB skryliaus valdyba tebeveikia Indianai priklausanti Rytų Čikagoje. Valdybos posėdis 1995 m. spalio 28 d. įvyko Indianos Michigan Shores vasarvietėje, S. ir E. Smilgių rezidencijoje. Posėdyje dalyvavo visi registratosios LB valdybos nariai: pirm. A. Kačinskienė, vicepirm. K. Čiurinskas, sekr. E. Smilgis, išd. B. Turkevičius, valdybos nariai S. Smilgienė ir V. Kačinskas. Išd. B. Turkevičius pranešė, kad valdybos išde dar yra 2.300 dolerių, o skrylius turi apie 30 narių. „Drauge“ rašoma, kad buvo išklausyti ir svarstomi klausimai bei sumanymai. Diskusijos buvo tęsiamos ir prie S. Smilgienės turtingoms vaišėms paruošto stalo.

Australija

Pertho lietuvių kolonija Vakarų Australijoje 1995 m. spalio 7 d. iškilmingai atšventė Birutės ir Vytauto Radzivanų sidabrinės vestuvės. Šventovėje juos pasitiko jaunoji karta su gėlimis ir tautinėmis juostomis. Prie altoriaus jų laukė lietuvių kapelionas kun. dr. Alfonsas Savickis, palaiminimą atlikęs anglų ir lietuvių kalbomis, paaiškinęs jungtinių reikšmę. Pirmosiose jungtuvėse jaunąją porą visam gyvenimui sujungia Dievas, o sidabrinės kunigas palaimina jos likusio gyvenimo dienas. Prieš Mišias kun. dr. A. Savickis pašventino Birutės ir Vytauto Radzivanų žiedus, juos atidavęs E. Stankevičiui nunešti sidabrinų vestuvių sukaustuvininkams. Mišių aukas prie altoriaus atnešė sukaustuvininkų sūnūs Vytenis ir Gintaras Radzivanai. Po Mišių visi susirinko pietums Lietuvių namuose. Socialinės globos moterų draugija Melbourne lietuvių namuose 1995 m. lapkričio 19 d. surengė sekmadienio popietę. E. Karazijienė su jos dalyviais dailiosios išpildė iš Vilniaus krašte apalkytų lietuviškų mokyklų. Ji ten jas apalkė 1995 m. rugsėjo mėnesį. Įdomios buvo E. Karaziejienės atvežtos Vil-

niaus krašto lietuvių nuotaikos, kurių išieivija pasigenda lietuviuose ir Lietuvos spaudoje.

„Mūsų pastogė“, Sidnio priemiestyje Banktowne leidžiamas savaitraštis, specialia vakarone Lietuvių klube 1995 m. gruodžio 14 d. pagerbė savo darbuotojus ir bendradarbius. Padėkos vakaronė turėjo 23 dalyvius. Tarp jų buvo ir du ankstesni redaktoriai – dr. Algirdas Mauragis ir Vincas Augustinavičius. Vakaronę įvadinio žodžiu pradėjo dabartinis red. Bronius Žalys. Savaitraštį leidžia Lietuvių bendruomenės sąjunga. Leidėjų vardu kalbėjo jų pirm. Vytautas Patašius. Dėkodamas visiems „MP“ darbuotojams, priminė jų jau keturiasdešimt septynerius darbo metus. Sporto skryliaus red. Antanas Laukaitis šiame savaitraštyje norėjo matyti daugiau skaitytųjų laišku, Palmyra Žalienė – moterų skyrelį.

Lenkija

Lenkijos lietuviai su dideliu rūpesčiu įžengė į 1996 metus. Mat pernai gruodžio pradžioje Punske įvykusiuose Lenkijos lietuvių draugijos ir Lenkijos lietuvių bendruomenės suvažiavimuose paašikėjo, kad šiais metais aštuonmetės mokyklos bus pervestos savivaldybių valdon. Ten joms gali pritrūkti lėšų, ypač lietuviškoms mokykloms, kuriomis mažai tesirūpina Lenkijos valdžios institucijos. Šias problemas dabar turės spręsti Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininku suvažiavime perrinktas Sigitas Pranevičius ir tarybos pirm. Bronių Makauską pakeitęs Seimose gyvenantis Algirdas Nevulis. Didžiausias Lenkijos lietuvių rūpestis buvo ir tebėra lietuviškojo švietimo reikalai.

Britanija

A. a. Stasys Biteravičius (Bitous), neatgavęs sąmonės po sunkaus širdies smūgio, mirė Vilijos Newporte 1995 m. lapkričio 21 d. Velionis, gimęs 1925 m. sausio 3 d. Panevėžyje, Anglijon atvyko pokaryje kaip politinis bėgėlis ir dirbo skardos fabrike. Newporte jis buvo vienas lietuvis, sukūręs mišrią šeimą, išauginęs sūnų Alaną, palaikęs ryšius su kitais toliau nuo jo gyvenančiais lietuvišiais. Velionis siuntiniais ir pinigais rėmė Lietuvoje likusias dvi seseris. Lietuvoje apalkęs gimtąjį Panevėžį ir vieną Anykščiųse gyvenančią seserį, velionis palaidotas Newporto kapinėse lapkričio 27 d.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
 Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
 Pardudant, perkant ar tik informacijos apie namus, vasarnamus, ukus, žemes Vasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į
Angele Salvaityte, B.A.
 pirkimo ir pardavimo atstovė.
 Ji mielai jums patarnaus.
 Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
 namų tel. (705) 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki 3.75%
santapus 3.25%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.75%

PASKOLAS
Asmenines nuo 13.00%
nekiln. turto 1 m. 6.75%

INDĖLIAI:
90 dienų indėlius 4.25%
180 dienų indėlius 4.25%
1 m. term.indėlius 4.50%
2 m. term.indėlius 5.00%
3 m. term.indėlius 5.00%
4 m. term.indėlius 5.50%
5 m. term.indėlius 5.625%
RRSP ir RRIF (Variable) 3.00%
1 m.ind. 4.50%
2 m.ind. 5.00%
3 m.ind. 5.00%
4 m.ind. 5.50%
5 m.ind. 5.625%

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

PIRMOJI LIETUVIŠKA SIUNTIMO BENDROVĖ KANADOJE

- * Laivu siunčiant \$8 už kubinę pėdą
- * Lektuvu siunčiant \$5.50 už kilogramą
- * Pristatymas iki 50 kg \$14
- * Priimame visokias dėzes ta pačia kaina
- * Iš toliau siųsti per U.P.S.
- * Mes galime palydėti jus važiuojant į Lietuvą

Montrealyje – Leonas ir Genė Balaišiai tel. 514 366-8259
Hamiltono raj. – Bernardas ir Danutė Mačiai tel. 905 632-4558
Mississauga raj. – Algis ir Milda Trumpickai tel. 905 822-1827
Delhi, Simcoe – Andrius ir Gertrūda Usvaitai tel. 519 773-8007
Buffalo, N.Y. raj. Danguolė ir Don French tel. 905 871-1799

Informacijos klausimais dėl dolerių siuntimo, maisto siuntinių kainoraščių, dėl palydėjimo ar pagalbos nuvažiuoti į Lietuvą prašome rašyti arba skambinti:

Genel ir Vytut Kairiams, 517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6.

Tel. ir FAX 905 643-3334

KAIRYS BAL TIC EXPEDITING

Greitai ir garantuotai pristatome Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas. Pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. 4% iki \$2,000.00 plus pristatymas, 3% daugiau kaip \$2,000.00 plus pristatymas.

	AMER. DOL.	KAN. DOL.
Siunčiama suma	\$	\$
Paslaugos 4% ar 3%		
Pristatymas į rankas	 \$12.00	 \$15.00
IŠ VISO	\$ 00	\$ 00
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....		
Tel.	Tel.	

Vasario 16-sios iškilmės Mažeikiuose

YEHOŠUA TRIGOR

Mažeikiai yra Lietuvos šiaurės vakaruose, 15 km nuo Latvijos sienos. Kai santykiai tarp baltiečių kaimynų buvo draugiški, pasienyje buvo ramu, nereikėjo didesnės karinės apsaugos – užteko IX-jo pėstininkų pulko būrio, kuris apsigyveno Blumos Aranavičienės namuose. Retai mes matydavom kareivius, išskyrus kai jie kartu su kitomis patriotinėmis bendruomenėmis, švietimo ir sporto grupėmis žygiuodavo Vasario 16-sios šventės parade. Tada ir visi miesto namai pasipuošdavo tautinėmis vėliavomis.

Pagrindinių iškilnių tvarka buvo tokia: 9 v.r. rinkdavosi rikiuotis karių būrys, prie jo jungdavosi šaulių kuopa, (nuo 1935-36 m. ir žaliomis uniformomis pasipuošę jaunaliuviai), geležinkeliečiai ugniagesiai, Savanorių ugniagesių draugija, kurios vadovybė ir visi nariai buvo žydai, labdaros Šv. Vincento Pauliečio organizacija, skautai ir skautės, visos vietinės mokyklos su valstybine Mažeikių gimnazija. Grodavo brolių Jakimavičių pučiamųjų orkestras. Kai visi išsiričiuodavo, patikrinimą atlikdavo karo komendantas ir apskrities viršininkas kartu arba vienas iš jų. Kalbą pasakydavo kuri nors vietinė žvaigždė. Ankstyvame trečiame dešimtmetyje ta garbė būdavo suteikiama mokytojų Antanui Svetlauskui, puikiam kalbėtojų. Paprastai būdavo 100-150 žiūrovų ir daug daug vaikų.

Sugrįžus Tautos himną "Lietuva, tėvynė mūsų" (sukurtą Vinco Kudirkos), visas paradas su orkestru priekyje žygiuodami Vasario 16-sios ir Laisvės gatvėmis, pasiekdavo Šv. Pranciškaus Asyžiečio paminklą, pastatytą 1927 m. paminėti šventojo 700 metų mirties sukakčiai. Tada visi išsiskirstydavo. Daugumas dalyvių eidavo į didelę, naują katalikų šventovę tos die-

nos iškilmingoms pamaldoms.

Savanorių ugniagesių brigada ir Tarbut hebrajų progimnazija šventės minėjimą tęsė sinagogoje, Laisvės gatvėje, kur buvo kalbamos šventinės maldos ir Dovydo psalmės.

Mūsų mieste buvo ir liuteronų šventovė, bet ar ten buvo laikomos pamaldos, neatsimenu. Tik du liuteronai moksleiviai – latvis Edgars Krumins ir vokiečiai Hans Hoelzermann, kuriuos prisimenu, ir žydų bei ortodoksų valstybinės Mažeikių gimnazijos moksleiviai su visais kitais moksleiviais rikiuotėje eidavo į katalikų šventovę, bet prie šventovės durų jie būdavo paleidžiami. Taipgi mokyklos choras, išskyrus nekatalikus, dalyvaudavo pamaldose.

Ryšium su Nepriklausomybės diena dar pažymėtina, kad pono Gross kino salėje ir Sąjungos salėje visą dieną nemonkamai buvo rodomi filmai. Kartais šiaulių valstybinis teatras Nepriklausomybės šventės išvakarėse vaidindavo. Atsimenu "Atžalyno" vaidinimą (autorius nebeatsimenu), kuriam vadovavo režisierius ir aktorius Dauguvietis. (Autorius buvo K. Binkis, Red.).

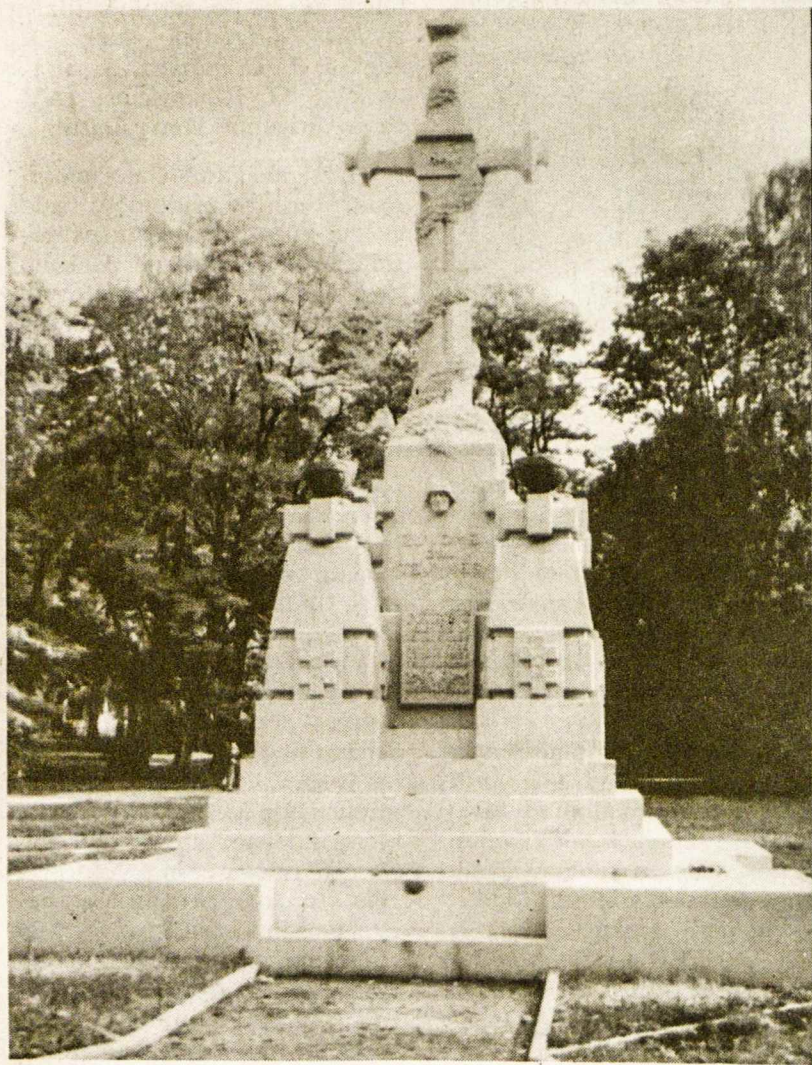
Pagaliau daugelis galėjo maloniai praleisti laiką ant netoliese esančio mažo ežero įrengtoje čiuożykloje. Aidint pažįstamoms vals melodijoms, smagu būdavo dūkti ant ežero, ypač mums, vaikams, bet kurią dieną, juo labiau Nepriklausomybės dieną.

Esu tikras, kad Lietuvoje buvo nesutikimų tarp valdančių tautininkų, krikščionių demokratų ir liaudininkų. Tačiau visi Lietuvos piliečiai, nepaisant tautybės ir politinių pažiūrų, tą dieną pamišdavo visus savo tarpusavio skirtumus.

(Visas teises pasilaiko šio straipsnio autorius).

Iš anglų kalbos vertė –

J. Andrusis.

Paminklas žuvusiems už tėvynę Kauno Ramybės parke – neseniai atstatytas
Nuotr. G. Kurpio

Vilniaus senamiesčio Pilies gatvė

Nuotr. Kukoraiciū

PASTABOS IR NUOMONĖS

Ar pagerės invalidų būklė?

ST. INDRAŠYTĖ, Kaunas
Tremtinė ir invalidė

1996-ji Lietuvoje paskelbti invalidų metais. Daug jų yra mūsų šalelėje - kas 9-tas gyventojas su negalia. Su juo sukruto atstumtųjų minios, sužibo viltis širdy, kad ir jie gal bus žmonėmis laikomi, kad ir jų jau nebeskriaus, o gal dar ir padės?

Pagalbos reikalingų labai daug: tai I ir II grupės invalidai, negalintys dirbti, bei III grupė - labai sunkiai užsidirbantys sau duoną. Sunkus Lietuvos kelias į laisvę, nepriklausomybę, į demokratiją ypatingai sunkiai išgyvenamas luošūjų. Visiems dėl mažų atlyginimų nesueina galas su galu, bet sveikieji dar griebiasi papildomų darbų, antraeilių pareigų, sodaržo darbų ir išsisuka be skolų. Invalidai tokios galimybės nebenturi. Jiems netgi "suveržti diržų" nebeįmanoma, nes jau dabar gyvena "bado dieta". Invalidas iš savo pensijos gali tik arba pusbadžiui pramisti, arba užsimokėti už butą. Abiejų poreikių patenkinti neišgali. O papildomo uždarbio sveikata neleidžia.

Gražiai kalbama apie invalidų aukštesnio lygio poreikius, kaip pvz. įjungimą visuomenėn. Deja, niekas net nepagalvoja apie patį paprasčiausią dalyką - laiptukus, kuriais nuo mūsų visų invalidų atsivėrė visuomenė. Jau nebeįmanoma apie transporto praplatintas duris ar patogesnę, pažemintą laiptuką. Daugelis luošūjų, galinčių tik su vežimėliu atvažiuoti iki parduotuvės, jau pirmoje sankryžoje susiduria su problema: kaip nuvažiuoti ant šaligatvio, jei ten nėra nuožulnų. Tų nuožulnų nėra parduotuvėse, nėra netgi daugelyje poliklinikų ir ligoninių. Netgi Valstybinė medicininė socialinė ekspertizė komisija pasidarė nuožulnumą tokį statų, kad jo negali įveikti luošasis.

Dėl tos vienos techninės priežasties - laiptelio daugelis invalidų yra priverstinai

ikalinti namuose. Dar blogiau - dėl siaurų koridorių, kur neišsitenka vežimėlis, jie uždaryti kambaryje. Taigi taip iš luošio atimamas savarankiškumas, ir jis tampa priklausomu nuo to, kas jam nupirks ir atneš duonos, apskalbs, pakvies gydytoją.

Nesitiki invalidai, kad per šiuos "mūsų" metus visuomenė nuimtų bent vieną barjerą. Nesitiki ir tolerancijos ar bent pakantumo. Tik širdies kertelėje turime mažą viltelę, kad gal jau nebediskriminuosite mūsų. Gal nebeskriausite ir už mūsų lygias pastangas būsime lygiai įvertinti.

Bet kur tau! Po pranešimo apie respublikinių pensijų skyrimą ir ši viltelė užgeso. Mat visų naujovių pradžia yra seime. O ten, deja, ir vėl sena tradicija - vienaip sakoma (invalidų metai paskelbti), o kitaip daroma.

38 seimo nariams ir buvusiam Aukščiausios tarybos atstovams yra paskirtos respublikinės pensijos. Iš jų - 37 paskirta I laipsnio, t.y. po 360 Lt., ir viena vienintelė - II laipsnio, t.y. 180 Lt. Tą mažiausią pensiją gavo II grupės invalidė Rūta Gajauskaitė. Visi 37, gavę po 360 Lt., juos pridedo prie atlyginimų: didesnių ar mažesnių, kaip antai seimo nariai - prie 2289,92 Lt. R. Gajauskaitė, nuo vaikystės susilaužyto stuburo, dirbti negali ir atlyginimo neturi.

Praeityje ji daug dirbo Lietuvai: dar iki narystės seime įsteigė pirmąją Ekonomikos ir gamtos apsaugos kated-

ra, paruošė pirmąjį gamtos apsaugos vadovėlį Lietuvoje, įsteigė Žaliųjų partiją mūsų visų sveikatai, gyvybei ir genetikai ginti. Aukščiausioje taryboje, be savo tiesioginio darbo, pasiekė pripažinimo Jungtinėse Tautose, kad nuo Černobylio nelaimės nukentėjo ir Lietuva. Tai jau leido tikėtis pagalbos iš Vakarų ir įgalino ieškoti žalos atlyginimo iš Rusijos. R. Gajauskaitė suorganizavo šimtą tūkstančių fondą "Černobyliciams". Tai jos dėka buvo užmegzti ryšiai su Baltijos šalių parlamentarais - liaisiais. Dėl to ir šiandien Lietuva gauna iš šių šalių (Švedijos ir Vokietijos daugiausia) pagalbos ekologine įranga, valymo įrengimais, matavimo prietaisais, medikamentais ir t.t.

Gera žino ir Lazdijų rinkėjai, kad R. Gajauskaitė tyliai padėjo visiems, kas kreipėsi. Nepraėjo pro šalį pro luošą ar vargantį. Pati atveždavo invalido vežimėlį nepaieinančiam, lėntas - kiaušio stogą turinčiam ligoniui. Savo paskutinius grašius atiduodavo nelaimės ar mirties ištiktiems. Ir dabar, kai ji jau nebe seimo narė, padeda visiems skurstantiems, meno žmonėms, pradedantiems būdininkams, teisybės ieškantiems ar įstatymuose nebesusigaudantiems pensininkams.

Tai kodėl ji išskirta iš vių seimo narių tarpo? Yra tik viena priežastis - ji invalidė. R. Gajauskaitės atvejis - tai klasikinis per 50 sovietmečių įsigalėjęs luošų diskriminavimas.

LIETUVA LAUKIA PARAMOS

Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvynė, nuskurdinta ilgos sovietinės okupacijos, reikalinga ekonominė pagalba.

AUKOKIME JAI PER TAUTOS FONDA.

Mūsų aukos, testamentiniai palikimai padės įtvirtinti atgautą nepriklausomybę ir pakelti krašto gerovę. Aukos bei palikimus siųskime Tautos fondo atstovybei Kanadoje šiuo adresu:

TAUTOS FONDAS, 310 Rathburn Road,
Etobicoke, Ontario M9B 2L8

Viename Berlyne du miestai

Karo ir pokario metais Vokietijos sostinėje Berlyne gyveno nemažai lietuvių pabėgėlių. Pokaryje miestas buvo padalintas į rytų ir vakarų Berlyną. Dabar abi miesto dalys sujungtos, tačiau rytiečiai labai skiriasi nuo vakariečių. Rinkimuose vakariečiai balsuoja už krikščionis demokratų, o rytiečiai - už buvusius komunistus

LEONAS BALUŠIS,
Minocqua, WI

II pasaulinio karo metu teko gyventi Vienoje, Berlyne ir Augsburg. Vienos architektūra, miesto centras, Prateris ir visa kita sunku užmiršti. Augsburgas - katalikiškas Bavarijos miestas, kuris mus, pabėgėlius iš Berlyno, priėmė labai nuoširdžiai. Nuėję pas priemiesčio Haunstetten merą buvom pasveikinti katalikišku "Gruss Gott", o už pusės valandos man ir tėvams buvo duotas puikus ir švarus butas.

Berlyne 4 mėnesius vaikščiojau alkanas. Nepaisant daugelio minusų, ten sutikau daug labai įdomių žmonių. Pabėgęs iš Rostock'o, atsiradau Berlyne 1944 m. lapkričio mėnesį. Greit susiradau svainį solistą Vyt. Bakūną, kuris nuo 1943 m. vasaros dirbo Lietuvių fronto teatre. Jis, aktorius Vitalis Žukauskas ir dar keletas kitų gyveno "Mittelstrasse Hotel", visai netoli Friedrichstrasse. Šių vyrų informacijos dėka pavyko užsiregistruoti ir būti priimtam į "Deutsches Institut fuer Auslander an der Universitaet Berlin". Reikėjo studijuoti vokiečių kalbą ir 12 valandų per savaitę padirbėti su pečkuriu.

Priešais viešbutį buvo ir puikus "Mittelstrasse" restoranas, kuriame dažnai valgydavo ir japonų karinis atstovas. Čia sykį teko pietauti su vienu gen. Vlasovo armijos (POA) kapitono - propagandistu. Tai buvo labai įdomus ir inteligentiškas vyras, kurio tėvas buvo Stalino suaukštintas 1938 m. Jis pats tais pačiais metais baigė karo mokyklą. Pasidavė vokiečiams 1941 m. Estijoje. Ar jis šiandien gyvas? Abejoju, nes jau amerikiečiai masiškai išdavė šiuos vyrus 1945 m. bolševikiškiems žmogžudžiams. Tai vyko visai netoli Kurfuerstendam ir "Litauische Hilfstelle". Čia kiekvieną dieną sustodavo ir beveik kasdien surasdavo kokį naują pažįstamą.

Gyvenau aš Schuman Strasse 2. Frau Grahlman buvo kilusi iš Petrapiolio, bet rusiškai gerokai primiršusi. Tai buvo maždaug 5 požeminio stotys į rytus nuo Friedrichstrasse. Išlipus dar reikėdavo ir tramvajum kiek pavažiuoti. Sykį išlipęsėjau į tramvajų ir sutikau tris kazokų karininkus pilnai uniformuotus. Klausė vokiškai, kaip surasti S-Bahn stotį. Atsakiau rusiškai ir tuoj pat pasikeitė kitokia nuotaika. Pasirodo, jie buvo garsaus Kubanės kazokų choro nariai, o dabar priklausė XV kazokų korpiui Jugoslavijoje. Tuo metu atostogavo. Tai buvo tikri antikomunistai, kurie 1945 m. gegužės mėnesį anglų buvo prievarta išduoti bolševikams. Tai vis Jaltos rezultatai!

Be manęs, kambary dar gyveno Kauno dramos teatro aktorius Kaštaunas (vardo nebeprisimenu) ir dar du darbam atvežti čekai, aiškiai simpatizuojantys komunistams. Aktorius Kaštaunas niekur nedirbo, buvo nedidelio ūgio, smulkas sudėjimo ir labai jau flegmatiškas. Vieną dieną nebegrižo. Buvo aišku, kad Gestapo pagavo tikrą komunistą, kuris 1945 m. gegužės mėnesį anglų buvo prievarta išduoti bolševikams. Tai vis Jaltos rezultatai!

Palikome Berlyną pirmąją kovo mėnesio savaitę atsivėžę ir tėvus iš džiovininkų sanatorijos, kur jie abu dirbo. Ta sanatorija ouvo prie miestelio Beelitz apie 40 km į pietus nuo Wansee priemiesčio. Čia tada dirbo ir dabar Hamiltone gyvenanti Elena (Nelė) Dauguvietytė-Kudabienė (Milda Danys, DP Lithuanian Immigration to Canada, psl. 23). Knygoje minima tik sanatorija, miestelis, atrodo, autorė užmiršo. Aš čia atvažiuodavau kiekvieną sekmadienį ir tą sanatoriją dar ir šiandien matau savo atmintyje.

"Chicago Tribune" specialus korespondentas Erik Kirschbaum savo reportaže apie Berlyną (1995.X.27) pateikia visą eilę įdomių samprotavimų. Belyno siena jau seniai nugriauta, S-Bahn ir U-Bahn (miesto ir požeminio) traukinio linijos ir gatvės sujungtos, bet miestas, kaip toks, ir dabar yra sukskaldytas. Rytų Berlyno vokiečiai nemėgsta vakariečių arogantiškumo, o vakariečiai - jaučia stoka padėkos už rytiečiams suteiktą pagalbą. Berlyno mero rinkimuose sekmadienį (1995 m. spalio 22 d.) vakariečiai balsavo už krikšč. demokratų, o rytiečiai - už buvusią komunistų partiją, dabar pasivadinusią demokratiniiais socialistais (DSP). Ši partija įsisteigė 1990 m., nusi-grėžusi nuo Markso teorijos ir tapusi stipriausia politine jėga Rytų Vokietijoje.

Sociologijos prof. Ralf Ulrich iš rytinio Berlyno Humboldt universiteto tvirtina, kad reikės kelių generacijų, kol Berlynas vėl bus tik vienas miestas. Profesorius tyrinėjimai rodo, kad 1993 m. "mišrių" vedybų tarp rytų ir vakarų berlyniečių buvo tik 2%. Socialiniu ir kultūriniu požiūriu, tai du skirtingi pasauliai. Kelionė į vakarinį Berlyną atrodo, kaip kelionė į užsienį. Tie laikai, kai nugriovus sieną buvo bučiuojamasi, jau seniai praėjo.

Vakarų Berlyno bei Vokietijos politinės partijos atsisako eiti į bet kokius kompromisus su DSP. Pirmininkas Lothar Bisky (DSP) tvirtina, esą vakariečiai vis laikosi senos formulės, jog rytiečiai yra amžinai klaidingi ir nieko gero Berlynu nėra davę. Nusikaltimai padidėjo, judėjimo susigrūdimas baisus, mokesčiai ir butų kainos smarkiai pakilo.

Dietrich Schmidt-Hackenberg, pensininkas iš vakarų Belyno, sako, kad rytiečiai mėgsta vakarietišką gyvenimo stilių, bet nenori prie jo taikytis. Be to, jie vakariečius laiko per daug suamerikonėjusiais. Amerikiečiai paliko Berlyną 1994 m., bet jų įtaka dar labai didelė. Gatvės, aikštės, mokyklos turi amerikiečių prezidentų bei generolų vardus ir t.t. Vakariečių dauguma kalba angliškai su amerikietiška tarsena. Dick Lammer, vakarietis advokatas, sako, kad kol jie degins tas dvokiančias rudas anglias, kol jie trės orą su savo pagarsėjusiais Trabbie automobiliais, tol mes turėsime du Berlynus.

Nesu prietaringas, bet yra įvykių kuriuos kartais yra labai sunku suprasti. Vokietijos sieną netoli Sudargo peržengiau 1944 m. rugpjūčio 4 d. Sūnus, JAV karo policijos narkotikų agentas, po 12 mėnesių Korėjoje, grįžo į JAV ir už dviejų mėnesių buvo paskirtas į Vokietiją 15-kai mėnesių. Į Frankfurtą atskrido 1981 m. rugpjūčio 4 d. Aš Berlyne atsiradau 1944 m. lapkričio 3 d. Mano sūnus, su kitais 20 vyrų, atskrido į Berlyną medžioti narkotikų 1981 m. lapkričio 3 d. Kaip išsiaiškinti tokį sutapimą?

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
viceprezidentas ir direktorius
Telefonai - 416 864-2734
1 800 387-1883 (toll free)
• Įstaiga veikia nuo 1923 metų.
• Asmeniškai pataria apie "T-Bills", RRSPs, "Mutual funds" ir auksą.
• Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai.

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

! Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervežimai	
Nordland Express	1650 Bloor St. W., Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8 Indian Rd. (išėjimas iš požeminio traukinio Keele stoties) Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. iki 6 v.v.
Skyrius: North York	Town Press 164 Willowdale Ave, North York, Ont. (416) 222-4021
London	Jonas ir Marytė Narusevičiai 1055 Guildwood Blvd. (519) 657-1751
Montreal	Andrejs Vitols 105 56th Ave., Lachine (514) 637-9102

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronto: nuo pirmadienio iki penktadienio
Hamilton, Burlington, Oakville, Mississauga:
pirmadieniais ir ketvirtadieniais
St. Catharines, Niagara Falls, Welland: ketvirtadieniais
Kitchener, Cambridge, Guelph, Brampton: pirmadieniais
Wasaga, Collingwood, Barrie: pirmasis mėnesio sekmadieniais
Windsor, Sarnia: antrasis mėnesio sekmadieniais
London: antrasis ir ketvirtais mėnesio sekmadieniais

Už pietinės Ontario provincijos ribų: Siųskite siuntinius į Nordland Express su gavėjo, siuntėjo adresais ir talpos aprašymu. Bendrovėje mes užpildysime muitinės pareiškimą, sąskaita bus jums pasiųsta.

Dėl patogumo, pastovumo, išvaizdos ir ekonomijos turime įvairaus dydžio dėžius 1, 1.5, 2, 3 ir 5 kubinių pėdų. Taip pat galite įsigyti dėžių Anapilio knygyne, sekmadieniais ir kredito kooperatyve "Talka", 830 Main St. E. Hamiltone

JAV ir Kanados dolerių perdavimas

4% plus \$20 pristatymas iki \$4,999
3% nuo \$5,000

Siuntiniai su kanadiškais produktais Lietuvoje mūsų sandėlyje:

Siuntinys nr.1	10 kg miltų, 10 kg cukraus, 10 kg ryžių	\$50 (JAV \$38)
Siuntinys nr.2	12 litrų augalų aliejaus (4x3 litrai)	\$36 (JAV \$27)
Siuntinys nr.3	4.5 kg višienos buljonas	\$30 (JAV \$23)
Siuntinys nr.4	6 kg žemės riešutų sviestas (12x500 g)	\$34 (JAV \$26)
Siuntinys nr.5	11.5 kg rukyti šprotai, Ryga	\$64 (JAV \$48)
Siuntinys nr.6	20 kg cukraus (10x2 kg)	\$48 (JAV \$36)
Siuntinys nr.7	400 g tirpstančios kavos (2x200 g)	\$95 (JAV \$72)
Siuntinys nr.8	31 (vairus kanadiški produktai (20 kg)	\$65 (JAV \$49)
Siuntinys nr.9	17 (vairus kanadiški produktai (14 kg)	\$75 (JAV \$57)

Baltiečių tremties universitetas

Pokario metais Vokietijoje buvo įsteigtas Baltiečių universitetas, veikęs devynis semestrus. Jame mokėsi per tūkstantį estų, latvių ir lietuvių studentų. Šio istorinio įvykio 50 metų sukaktis bus paminėta Čikagoje 1996 metų kovo 16 dieną

JONAS ANDRULIS, Torontas

Baltijos tautų kultūros istorijoje yra vienintelis atvejis, kai po Antrojo pasaulinio karo estai, latviai ir lietuviai bendromis jėgomis Hamburge, Vokietijoje, įsteigė Pabaltijo universitetą (Baltic University).

Jau 1945 m. vidury lietuviai amerikiečių, o latviai anglų zonoje bandė saviesiems studentams steigti aukštąsias mokyklas. Lietuvos universitetų profesoriai tam reikalui sudarė prof. J. Ambrazevičiaus (Brazaičio) vadovaujamą komitetą, kurin darėjo Z. Ivinskis, J. Vėbra, St. Žakevičius ir M. Avietėnaitė. Buvo kreiptasi į Strasburgo, Heidelbergo, Bonnų ir Tiubingeno universitetus su prašymu leisti prie kurio nors universiteto veikti lygiagrečioms lietuviškoms katedroms. Bandyta laimėti ir JAV-se. Nesulaukta teigiamų rezultatų.

Anglų zonoje, kur latvių gyveno daugiausia, Latvijos universiteto profesoriai F. Gulbis, E. Leimanis ir E. Dundorfs bandė klabinėti Hamburgo universiteto duris su prašymu įsteigti latvių studentams aukštuosius akademinis kursus. Susitikus su estų ir lietuvių atstovais, nutarta tokius kursus įsteigti visiems baltiečiams.

Didelis laimėjimas

Greitai paaiškėjo, kad Hamburgo universitetas, nors ir palankus, negalės priimti didesnio baltiečių studentų skaičiaus. Atsisakyta nuo kursų, ir sutarta ieškoti atskirų patalpų ir steigti savą universitetą.

Prie minėtų latvių profesorių prisidėjo ir lietuviai: V. Stanka, M. Biržiška, J. Gravrogas, V. Manelis, J. Čiurlys, teisininkas V. Misulius ir J. Montvila. Organi-

zacinį komitetą sudarė profesorai: F. Gulbis (latvis), J. Oppic (estas), V. Stanka (Stankevičius). Dar buvo sudarytos komisijos įvairiems pasiruošimo darbams. Leidimo reikalu kreiptasi į anglų zonos karinę vadovybę, UNRRA pareigūnus, o taip pat į Londoną. Greitai susilaukta gerų žinių. Britų užsienio reikalų ministerija 1945 m. lapkričio mėn. baltiečiams leido steigti Baltiečių universitetą (Baltic University).

Pasiruošimas

Pirmiausia buvo sudaryta universiteto vadovybė: prezidentas prof. F. Gulbis, rektorius administracijos reikalams prof. E. Oppic, studentų - prof. E. Dundorfs, ūkio - prof. V. Stanka.

Hamburge 1945 m. gruodžio 28 ir 29 d.d. buvo sušauktas universiteto vadovybės pasitarimas. Jame įvairios komisijos pranešė savo veiklos rezultatus. Sudarytos aštuonių fakultetų vadovybės, atlikta studentų registracija visose pabėgėlių (DP) stovyklose, numatytas laikinas paskaitų tvarkaraštis. Reikėjo tik patalpų ir suvežti studentus. Dar 1945 m. pabaigoje UNRRA universitetui paskyrė daugiaaukštį mūrinių pastatą, "Deutscher Ring". Tačiau 1946 m. pradžioje paaiškėjo, kad universitetui skirtas patalpas užima karinės įstaigos.

Pradžią ir atidarymas

Universiteto stovyklai buvo paskirta kita vieta - Zoo lageris, kuriame karo metu gyveno užsieniečiai darbininkai, o mokyimo reikalams - truputį apgriautos Hamburgo miestiečių patalpos. Remontai buvo atlikti baltiečių lėšomis.

Vasario mėn. pradėjo į universiteto stovyklą keltis profesoriai ir studentai. Paskaitos visuose fakultetuose prasidėjo 1946 m. kovo 14 d. Ta data ir laikoma Baltiečių universiteto įsteigimo data.

Oficialus iškilmingas universiteto atidarymas įvyko 1946 m. gegužės 25 ir 26 d.d. Atidarymo iškilmėse dalyvavo anglų karinės valdžios atstovai, UNRRA pareigūnai bei vokiečių ir baltiečių pagrindinių organizacijų atstovai. Ta proga surengtas koncertas, baltiečių vakaras, dailės ir knygos paroda, studentų sporto varžybos.

Organizacinė tvarka

Universiteto mokomąjį personalą sudarė profesoriai, ekstrordinariniai profesoriai, lektoriai

ir asistentai. Studijuoti galėjo tik Baltijos valstybių piliečiai, turintys brandos atestatą. Vyriausią universiteto vadovybę sudarė prezidentas ir trijų tautybių rektoriai. Kiekvienas fakultetas turėjo dekaną ir du prodekanus (po vieną iš kiekvienos tautybės). Senatą sudarė trijų tautybių rektoriai, dekanai, prodekanai ir fakultetų rinkti atstovai. Fakultetai galėjo teikti magistro ir daktaro laipsnius. Veikė bendra studentų ir atskirų tautybių atstovybės. Buvo aštuoni fakultetai: filosofijos - filologijos, ekonominių ir teisės mokslų, matematikos - gamtos, žemės ūkio, medicinos, architektūros - inžinerijos, chemijos ir mechanikos.

Dėstomoji ir raštinės kalba - vokiečių, o kalbiniai dalykai ir istorija - tautinėmis kalbomis.

Vokiečių talka

Hamburgo miesto muziejaus, kur vyko paskaitos, vestibulio sienas puošė Baltijos valstybių herbai ir didelėmis raidėmis užrašas "Baltic University". Po užrašo - visų aštuonių fakultetų emblemos.

Hamburgo universitetas leido Baltiečių universitetui naudotis Marienkrankenhaus ligonine, anatomijos institutu, chemijos laboratorija, biblioteka, sporto ir plaukiojimo halėmis bei sporto aikšte.

Naujose patalpose

Hamburge kai kam prireikė Zoo lagerio, o Hamburgo miesto muziejus rengėsi vėl pradėti karo nutrauktą darbą. Baltiečių universitetą po dviejų semestrų UNRRA 1947 m. sausio 18 d. perkėlė į buvusias vokiečių aviacijos kareivines Pinneberge, netoli Hamburgo. Naujomis patalpomis apsidžiaugta, nes buvo žymiai pranašesnės už Hamburgo stovyklos medinius barakus. Ši vietovė tapo kaip ir uždaru universitetiniu miestuku.

Pastatai buvo pavadinti lotyniškais ir angliškais vardais. Gyvenamieji blokai gavo Baltijos valstybių sostinių vardus. Čia buvo įrengti fizikos, geologijos, botanikos ir zoologijos kabinetai. Medicinos fakultetas turėjo anatomikumą, dantų polikliniką ir dantų technikos laboratoriją. Chemijos fakultetas taipgi turėjo laboratoriją. Prof. S. Kairio rūpesčiu Baltiečių universitetui vokiečiai grąžino iš Kauno išvežtus chemijos laboratorijos įrengimus. Buvo ir mechanikos dirbtuvės bei mašinų tyrimo

Lietuvos rašytojo DIONIZO POŠKOS portretas Vilniaus universitete, sukurtas dail. R. Gibavičiaus

laboratorija. Dauguma mašinų taipogi buvo iš Vytauto Didžiojo universiteto Kaune. Be to, vokiečiai leido naudotis Hamburgo universiteto histologijos ir patologijos institutais.

Universiteto biblioteka, vadovaujama E. Simaitytės, turėjo apie 1200 knygų. Buvo prenumeruojama per 100 laikraščių ir žurnalų. Mielai savo biblioteka studentams leido naudotis ir Hamburgo universiteto profesorius E. Fraenkel, baltiečių, ypač lietuvių, gerbiamas ir įvertinamas įvairių pažūrų profesorių bei studentų.

Mokomasis personalas

Po antrojo semestro Baltiečių universitete buvo 193 mokomojo personalo nariai: 103 latviai, 49 lietuviai ir 41 estas. Universiteto rektoratą sudarė: prez. F. Gulbis, latvių - prof. E. Oppic, lietuvių - prof. V. Manelis. Iš lietuvių rektoriais dar buvo: prof. J. Puzinas ir prof. F. Bintakys, o prezidentais - prof. V. Stanka ir prof. E. Sturms (latvis). Dekanais iš lietuvių buvo šie profesoriai: filosofijos-filologijos - J. Puzinas, V. Maciūnas; ekonominių ir teisės mokslų - V. Čepas, V. Stanka; žemės ūkio - V. Manelis, Br. Povilaitis, J. Vengris; chemijos - S. Kairys; mechanikos - J. Čiurlys.

Dauguma lietuvių profesorių buvo iš anglų zonos. Bet, nepaisydami didelių nepatogumų, savo kurso dėstyti atvykdavo ir iš amerikiečių zonos. Iš jų pažymėtini: J. Šimoliūnas, K. Avizonis, J. Budrys, D. Krivickas.

Be šių ir anksčiau minėtų dar universitete profesoriavo bei darbavo: Mykolas, Vaclovas ir Viktoras Biržiškos, E. Fraenkel, J. Jonikas, J. Gravrogas, A. Rukša, Pr. Čepėnas, K. Valteris, M. Mac-

kevičius, P. Gruodis, Ig. Saldukas, L. Kačinskas ir kt.

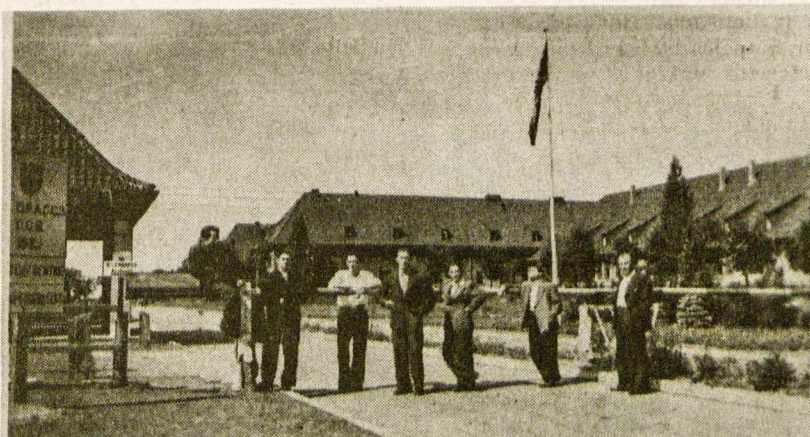
Profesoriai išspausdino 70 mokslo darbų universiteto leidinių serijoje "Contributions of the Baltic University" ir išsiuntinėjo į kitus universitetus. Buvo keičiamasi darbais su daugiau kaip 200 universitetų. Būdavo gaunami geri atsiliepimai; sveikinimai ir padėrinimai teikti.

Universitete nebuvo užmirštas ir religinis gyvenimas. Kopyčioje buvo laikomos pamaldos. Lietuviams katalikams kapelionav kun. R. Krasauskas, gerbiamas ir įvertinamas įvairių pažūrų profesorių bei studentų.

Studentai

Į Baltiečių universitetą pradžioje iš visų trijų okupacinių Vokietijos zonų užsiregistravo daugiau kaip 2000 studentų, iš jų 749 lietuviai. Tačiau iš kitų zonų anglų karinė valdžia neleidė studentų priimti. Profesoriams nedraudė. Didžiausias priimtų studentų skaičius buvo 1155, lietuvių - 355. Ilgainiui šie skaičiai mažėjo.

Universitetas turėjo bendrą 15 narių studentų atstovybę, kurią sudarė po 5 atstovus iš kiekvienos tautybės. Pirmoje tokioje atstovybėje lietuviams studentams (Nukelta į 7-tą psl.)

Baltiečių universiteto patalpos ir stovykla Pinneberge, Vokietijoje

Berg operas, atrodo, niekas ten dar nesvajoja.

Gerų dainininkų Lietuvoje nestinga, tik gal trūksta apskrumo, energijos išklysti į platų pasaulį. Vakarų Europoje ir JAV, kur dabar tiek daug rytinės Europos ir Rusijos dainininkų, lietuvių nesigirdi. Išskyrus porą atvejų: buvęs Vilniaus operos tenoras (armėnas, vedęs dainininkę I. Milkevičiūtę) Gheamas Grigorianas jau kelis kartus dainavo Niujorko "Metropolitan" operos pastatymo, ir mecosoprano Violeta (Urmana) Urmanavičiūtė populiarėja Vakarų Europoje, pradėjusi su vaidmeniu naujame "Valkiurės" pastatyme Bayreuth'e. Girdėjau, kad iškilus veteranas bosas Vacys Daunoras ramiai gyvena Teksase, o gražiabalsė Nijolė Ambrazeitytė posėdžiauja seime.

Vilniaus teatrų repertuarai irgi mažai keičiasi nuo metų iki metų. Šiemet Vilniaus teatre scenos šviesą išvydo G. Kanovičiaus "Nusišypsok mums, Viešpatie". Bilietai iki 15 litų, bet salė buvo perpildyta, pilni pasieniai stovintys. Įdomiai veiklą surežisavo ir inscenizavo jau torontiečiams pažįstamas Rimas Tuminas; gerai pritaikytą muziką sukomponavo Toronte irgi buvęs Faustas Latėnas. Puiki vaidyba, įdomus ir nuotaikingas turinys. Šiaurės Atėnų teatras siūlė "Lyrines nesąmones"; deja, neteko pamatyti.

Pamaldose

Sekmadienio rytą užsukau į Šv. Petro ir Povilo šventovę Sumai. Prieš Mišias žmonės giedo-

Aklųjų choras "Vilnius"

IRENA SKOMSKIENĖ

Vilnius

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių choras "Vilnius" yra senas, sistemingai dirbęs jau trečią dešimtmetį meno kolektyvas. Tūkstantasis šio choro koncertas (1995 m. pavasarį) ir koncertinės veiklos 25-mečio sukaktis (1995 m. rudenį) klausytojams parodė, kad negalios žmonės praturtina visuomenę gyvenimą ne mažiau, o kartais ir daugiau, negu sveikieji. Tai ryškų pasiskausius choro "Vilnius" meniškio dainavimo ir jo sudėtingo repertuaro.

Šis profesionalų dainininkų (aklųjų ir silpnaregių sąjungos) choras, suburtas garsaus chorvedžio Rimanto Zdanavičiaus, jau septyni dešimtmečio pradžioje sujungdavo užsidiariusius vien namų aplinkoj balsingus negalios žmones ir sudarė jiems galimybę gyventi meno pasaulio grožio.

1976-1992 m. šiam chorui vadovavo įžymus choro dirigentas, Muzikos akademijos profesorius ir dainų švenčių vyr. dirigentas Antanas Jozėnas, kurio dėka meninis choro brandumas nuolat augo. Prof. A. Jozėnas yra a.a. Antano Budriūno ir N. Martinonio mokinių (prieškarinėje Kauno konservatorijoje). Jo vadovaujamas choras užsitarnavo pavyzdinio choro vardą "Vilnius". Jo repertuaras ne tik sudėtingas, ne tik įvairių epochų, stilijų ir žanrų, bet ir nepaprastai dvasingas, tartum Gėrio liturgija (religinės muzikos šedevrai ir mažai žinomi Lietuvoje kūriniai).

Gražu, kad visas šias pirmųjų choro vadovų puoselėtas vertybes ištikimai tęsia maestro A. Jozėno mokinių dabartinis choro meno vadovas Jurijus Kalcas (nuo 1992 m.).

Per pastaruosius trejus me-

tus choro "Vilnius" repertuare suskambo visa eilė nepaprastų kūrinių: Jeronimo Kačinsko Mišios (dokumentuota 1995 m. kasetė), M. K. Čiurlionio "De profundis", L. Cherubini "Requiem", A. W. Mocarto "Regina coeli", A. Vivaldi "Magnificat", Fr. Šuberto "Stabat Mater" ir dar visa eilė Mišių: J. S. Bacho, A. Brucknerio, A. Dvoržako, J. Haydn, J. Naujallio, Č. Sasnausko, J. Žilevičiaus ir kt.

Puikiai skamba šio choro atliekama ir šiuolaikinė muzika, ypač lietuvių kompozitorių: T. Makačino "Saulės poema", J. Juozapaičio vokalinė simfonija "Tėvų žodis".

1996 m. koncertinėje programoje užplanuota Broniaus Budriūno kantata "Tu Vilniuj pasilik, valdove" (K. Bradūno libretas) ir valstybinių švenčių datoms - Bruno Markaičio simfoninė kantata "Kalkaijos varpai" (problema - tik grandiozinio orkestro sutelkimas). Choro vadovai tikisi lėšų šiai programai iš Kultūros ministerijos, nes choras "Vilnius" visuomet dalyvauja beveik visuose svarbesniuose respublikos reprezentaciniuose renginiuose. Be to, sėkmingai atstovauja Lietuvos choro menui užsienyje (Danijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Kuboje, Ispanijoje...).

Dabar choras "Vilnius" gavo kvietimą į tarptautinį klasikinės muzikos festivalį Lenkijoje, kur atliks (kovo mėnesį) G. Haendelio oratoriją "Mesijas" drauge su Lenkijos (Zeliona Gura) filharmonijos orkestru ir solistais iš Vokietijos.

Pačiame "Vilniaus" chore taip pat netrūksta solistų. Pats choro vadovas Vladas Bagdonas Operos ir baletų teatre parengė ir vėl naują pagrindinį vaidmenį atliko Dž. Verdi operoje "Makbetas".

Su choro kolektyvu "Vilnius" mieliai koncertuoja tokie įžymūs dirigentai, kaip J. Aleksa, J. Domarkas, S. Sondeckis, G. Rinkevičius, JAV choro dirigentas Harry Garter.

Užsienio tautiečiai - mecenatai turėtų susidomėti šiuo choru, kuriuo visada galės pasidžiūoti bet kuriame pasaulio krašte. Tokie mecenatai turėtų ir pelno, ypač iš įrašų "produkcijos", nes choro "Vilnius" repertuaras prabyla tarptautine kalba.

Ko ieškojau ir ką radau Lietuvoje

GEDIMINAS KURPIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Patarnavimas

Patarnavimas ir krautuvėse, ir restoranuose, ir bankuose žymiai geresnis, negu būdavo, bet kartais užtaikai ir ant "sovietiško tipo". Nuėjus į centrinių pastatų, prie filateliškos langelio gavau gražiai išleistą Lietuvos pašto ženklų 1990-93 metų albumėlį. Kai paprašiau visų 1994-95 metų laidų, pagyvenusi tarnautoja nusijuokė: "Tai ką jūs manot, aš jums po vieną čia krapštysiu!" Mano laimei, jos žymiai jaunesnė bendradarbė pasisiūlė tai padaryti, tik atsiprašė, kad gali ilgiau užtrukti. Ir parinko visų po vieną - bet tuo pačiu metu dėjo po vieną ir į kitas kelias krūveles, kad, jei ateity bus panaši paklausa, ji jau bus pasiruošusi. Buvo malonu pajusti, kad auga graži ir sumani jaunoji karta.

Keliaujant mieste

Transporto priemonėse jau ankstyvesniais laikais pastebėjau nemažai grubumo ir stoką mandagumo. Tie požymiai yra užsilikę ir šiuo metu. Keliaudamas troleibusu išmokau saugotis senyvo amžiaus, "Seipingo ir ėrobikos" paslaugomis nepasinaudojusį žmonių. O ypač dar su krepšiais ar grybų pilnais kibirais. Praeidami - ar reikia, ar nereikia - kad "paboksuos" tave alkūnėmis ar užpakaliu, kad net pusiausvyrą prarandi, kol neįprastai. Sykių laukiau Kaune autobusiuko pir-

mas eilėje, o kai atsivėrė durys, įlipau paskutinis. Pro mane kaip viesulas prasiskverbė būrys vietinių keliautojų. Mano laimei, mano patyrisi palydovė (iš mane globojusios Baleninių šeimos) man užėmė vietą ir besijuokdama "pagyrė" mano "mandagų elgesį".

Buvau įspėtas eiti skersai gatvę labai atsargiai ir tik atžymėtose pėstiesiems perėjose, nes priešingu atveju gresia pavojus gyvybei: vairuotojai nesustos, net nesulėtins greičio. Turėjau progą įsitikinti, kad tai tiesa.

Neiškenčiu nepamatinę viešųjų išviečių. Ir Kaune, ir Vilniuje jų yra. Panašiai kaip ir buvo, visos požemio, surasti jas galima lengviau uosle, negu pagal išskabą. Tik dabar jose yra įrengta kasa (mat, supratintose institucijose...) ir ima įėjimo mokesčiai. Kaune pastebėjau vienoje iš jų "Kaina 35 centai, pensininkams nuolaida". Gaila, nepaklausiau, kiek.

Teatrai

Kultūrinis gyvenimas Lietuvoje, atrodo, po truputį atsigauja. Bilietai į teatrą, baletą, operą nėra pigūs, bet jaunimas ir studentai dažnai gauna papigimus. Virgilijaus Norėikos 60 metų jubiliejiniam koncertui operos rūmai buvo pripildyti, nors bilietai kainavo 30 ir 60 litų. Dainavo operos arijų, bet daug ir estradinių bei liaudies dainų. Už pastarųjų atlikimą kadaise buvo gavęs Maskvoje

aukso medalį, kurį buvo prisigėjęs kartu su DLK Gedimino ordinu, gautu jubiliejaus proga. Scena buvo - neperdėsiu pasakęs - tiesiog užversta gėlėmis. Pradant prezidento, premjero, seimo pirmininko puokštėmis ir baigiant eilinių gerbėjų gėlėmis. Žinoma, kalbų, sveikinimų koncertui pasibaigus buvo irgi nemažai.

Spalio pirmosios savaitės Vilniaus operos teatro progra-

Operos solisto KIPRO PETRAUSKO statula (skulpt. G. Jokūbonis, 1973 m.), šalia Vilniaus operos rūmų

Nuotr. G. Kurpis

(Atkelta iš 6-to psl.)

tams atstovavo: I. Vaičiulėnaitė, Vl. Šarūnas, J. Jablonskis, J. Petronaijis ir V. Čėsna. Tautybės turėjo ir atskiras atstovybes. Lietuvių studentų atstovybei vadovavo Vl. Šarūnas, P. Augustinavičius ir Z. Dailidka.

Veikė studentų korporacijos ir organizacijos. Gyvai reikšėsi skautai, ateitininkai ir šviesininkai. Bendra studentų atstovybė rūpinosi studentų leidiniu "Scientiae et artibus". Jo paskiri numeriai buvo spausdinami tautinėmis kalbomis. Lietuviaiškai pirmąjį numerį redagavo I. Vaičiulėnaitė, J. Remeikis ir Pr. Kozulis. Jame rašė prof. M. Biržiška, studentai - I. Vaičiulėnaitė, K. Ostrauskas, Pr. Kozulis ir sporto instruktorius A. Tamulynas.

Veikė taipogi įvairios sporto šakos, ypač stipri buvo lietuvių krepšinio komanda, kurioje žaidė Č. Mickūnas, V. Mikoliūnas, E. Snarskis ir R. Šukys.

Kultūrinė veikla

Susiorganizavo trijų tautybių mišrus choras, kuriam vadovavo latvių kompozitorius H. Pavasars. Gyvavo lietuvių studentų ansamblis, vadovaujamas muz. V. Banaičio. Universitete koncertavo solistai: A.Dambrauskaitė, J. Būtinėnas, St. Baranauskas (Baras), taipogi Latvijos operos solistų grupė, latvių reprezentacinis vyrų choras.

Lietuvos operos solistas V. Ivanauskas mokė daininavimą, kur ir jo mokiniai pasirodydavo renginiuose. Buvo organizuojami minėjimai, įvairiais klausimais paskaitos. Su referatais dalyvau-davo ir studentai.

Trūkumai ir universiteto uždarymas

Iš pradžių anglų zonos vadovybė ir UNRRA pareigūnai universiteto steigimui buvo palankūs. Prasidėjus studijoms, iškilo įvairūs trūkumai, tikriausiai sovietų spaudimu. Nuolat buvo kaitalojamas universiteto vardas (pvz. D.P. Study Centre), nurodomos uždarymo datos, bandyta universitetą paversti amatų mokykla. Buvo blogas ir maistas. Profesorius ir studentus vargino vadinamieji "skrynaingai". Reikėdavo atsakyti į daugybę klausimų. Visoms klitims pajęta atsispirti: jos nepajėgė pakenkti rimtam universiteto darbui. Kad ir kaip globėjai kaitaliojo vardą, universiteto vadovybė visą laiką pasiliko prie "Baltic University" vardo. Pirmiausiai buvo nustatyta universiteto uždarymo data. Universitetas savo veiklą po devynių semestrų baigė 1949 m. rugsėjo 30 d. Jis būtų ir savaime uždaras, nes buvo stipriai pajudėjusi emigracija į užjūrius. (Buvo likę 468 studentai).

Po pamaldų užbaigimo iškilmėse kalbėjo prezidentas S. Sturms, trijų tautybių rektoriai: A. Estans (estas), A. Raister ir F. Bintakys. Tokia tvarka žodžius tarė ir atskirų tautybių studentų atstovybių pirmininkai: H. Wichmann, I. Turse ir Z. Dailidka. Vakare įvyko pobūvis, kurio programoje pasirodė lietuvių studentų kvartetas: V. Čepėnas, St. Karmazinas, E. Skiotys ir Pr. Zaranka.

Universitetą baigė 76 studentai, iš lietuvių - 16. Daugelis kitų studijas baigė kituose universitetuose. Buvę Baltiečių universiteto auklėtiniai įsijungė į lietuvių bendruomeninį bei kultūrinį gyvenimą.

Atsiųsta paminėti

FILATELISTŲ ŽINIOS, nr. 3(36) Toronto lietuvių filatelistų drjos žiniaraštis. Adresas: 39 Thornbeck Dr., Scarborough, Ont. M1G 2J7.

BIRŽIŠKOS – Elžbieta ir Antanas, Mykolas, Vaclovas ir Viktoras, – Vilniaus universiteto ir Biržiškų dr-jos išleistas 28 psl. iliustruotas leidinėlis; sudarė H. Jasūnas, Vido Naujiko nuotraukos.

LITHUANIA in a realm of lakes and forests, informacinis leidinys anglų kalba, albuminio formato, sudarytas iš spalvotų nuotraukų, žemėlapių ir trumpų paaiškinimų. Išleido "Atkula" Vilniuje, spausdino "Spindulys" Kaune. Tiražas 7000 egz. Kalina nepažymėta.

Prof. J. Puzinas leidinyje "Lietuvių tautos praeitis" IV-me tome (1977 m.) rašė: "Su pasididžiavimu tenka pabrėžti, kad Pabaltijo universitetas mokslo lygiu neatsiliko nuo Vakarų Europos universitetų... Čia mokyta ir mokyta, bendrai vargta ir džiaugtasi, gražiai bendrauta ir retai tesusipykta. Kad ir sunkios buvo gyvenimo sąlygos, bet akademineje stovykloje pralcisios dienos liks mumyse kaip vienos iš pačių šviesiausių ilgame gyvenimo kelyje be tėvynės."

1996 m. kovo 17 d. Jaunimo centre Čikagoje įvyks Baltiečių universiteto 50 metų sukakties minėjimas-akademija.

Pokomunistiniams kraštams dairantis į krikščionybę

Iš pokalbio su buvusiu Gregorinio universiteto rektoriu profesoriu Hervé Carrier, SJ, Montrealyje

Ant stalo guli Maskvos universiteto leidyklos rusų k. 2.000 egz. išleista knyga "Bendraeuropinis procesas ir žmogiškoji Europa. Universitetų vaidmuo". Ja galėtų susidomėti ne tik Vytauto Didžiojo, bet ir kitų daugelio universitetų vadovybės bei dėstytojai, nes čia palieštos itin mūsų XX a. pabaigos metui aktualios temos. Jos byloja, kad didelių ideologinių, politinių, kultūrinių ir ekonominių permainių epochoje milžinišką vaidmenį atlieka ir privalo atlikti aukštosios mokyklos. Šiame įvairių užsienio ir Rusijos mokslininkų, visuomenės veikėjų parengtame leidinyje nagrinėjamas Europos tautų susijungimo, bendradarbiavimo sąlygos ir ypatybės. Tarp daugelio rusų prof. L. Gluchariovo ir italų prof. V. Strados redaguoto rinkinio straipsnių skaitytąją gali sudominti glausta Europos universitetų pasaulinė reikšmė žmonių pasaulėžiūrai, galvosenai, menui, visam dvasiniam gyvenimui, kuris taip sumenko mūsų dienomis, ir iš viso visuomeninės minties plėtotei. Šio nedidelio (p.341-356), bet gana turiningo ir reikšmingo skyrelio autorius – Kvebeke 1921 m. gimęs, Montrealyje, Vašintone, Sorbonoje išsimokslinęs, Romoje profesoriavęs ir buvęs Gregorinio un-to rektorius pasaulinio garso sociologas jėzuitas HERVÉ CARRIER, nemazai įvairių reikalų turėjęs su Lietuva ir lietuviais. Nors profesorius dar nespėjęs atsigaivti po neseniai padarytos sunkios aštuonių valandų trukusios širdies operacijos, bet mielai sutiko pasikalbėti.

– *Kaip atsirado jūsų staipnis šiame tarptautinio masto leidinyje?*

– Šiai knygai straipsnį "Universitetų kultūra ir Bažnyčia Europoje" parengiau Maskvos un-to prof. L. Gluchariovui, garsiam Europos mokslininkui. Su juo prieš kelerius metus susitikau Lenkijoje ir iki šios dienos bendraujame. Prieš trejus metus jis mane paprašė parašyti apie Europos universitetus ir Bažnyčią. Beveik prieš pusantrų metų (1994.X.17-19) Maskvoje dalyvavau tarptautiniame kongrese, kuriame dalyvavo apie 500 dalyvių iš Rusijos, Lenkijos, JAV, Vokietijos, Japonijos, Korejos, Kinijos, Prancūzijos ir kitų šalių. Šiame kongrese taip pat sėdėjo Maskvos un-to rektorius, ortodoksų patriarchas, Mokslų akademijos pirmininkas. Svarbiausioji pokalbių tema sukosi apie kultūrinę krizę Rusijoje. Tenai aš atstovavau Gregoriniam universitetui Romoje. Buvau nuste-bintas, kad didžiulia iš 50 rusų dalyvių vienbalsiai klausinėjo, teiravosi, kaip atgaivinti naują humanizmo dvasią, kaip atstatyti visų mokslų lygmenis, su-naikintas vertybes, žmogiškąją etiką, vėlai grąžinti pirmųjų religijos vaidmenį. Apie šiuos

Baltiečių universiteto lietuviai profesoriai ir studentai 1947.VII.4 Pinneberge, Vokietijoje

Pokomunistiniams kraštams dairantis į krikščionybę

Iš pokalbio su buvusiu Gregorinio universiteto rektoriu profesoriu Hervé Carrier, SJ, Montrealyje

klausimus specialiai kalbėjau duotame pokalbėje spaudai, kad būtų supažindinti aukštųjų mokyklų rektoriai ir profesūra. Jiems aiškinau katalikybės paskirtį gyvenime. Grįžęs Romon, su susiklosčiusia padėtimi supažindinau Gregorinio un-to ir jėzuitų vadovybę, aiškinau, kad Rusija šiuo metu ypač reikalinga mūsų pagalbos, kad ji ypač stokoja atitinkamų vadovų ir darbuotojų. Parengti reikalingus specialistus ir būtinas programas pažadėjo vokiečiai ir amerikiečiai, kad rusų jaunimas greitai galėtų išmokti reikalingų užsienio kalbų ir šitaip būtų parengti darbuotojai administraciniam ir valstybiniam darbui.

– *Su kuriais lietuviais susitikote Romoje?*

– Aš dirbau su labai gerais bičiuliais mūsų un-to profesoriais jėzuitais Paulium Rabi-kausku ir Antanu Liuima. P. Rabikauskas, geras archyvų specialistas, gabus organizatorius, mano rektoriatui metu buvo šios aukštosios mokyklos vicerektorius. Po II Vatikano susirinkimo jis man daug padėjo pagal jo dvasią pertvarkyti visus fakultetus, jų sudėtį, programas, mokslo dalykus. Gerai pažinojau ir kitą mūsų un-to lietuvių profesorių Antaną Liuimą, gerą šv. Pranciškaus Saleciečio žinovą, apie kurį parašęs net disertaciją. Lietuvių katalikų akademijos pirmininką, kurio rūpesčiu išleista keliolika šios įstaigos organizuotų suvažiavimo darbų, įvairių Lietuvą ir jos kultūrą, istoriją liečiančių svarbių dokumentų. Savo įstai-goje jis rengdavo medžiagą spaudai ir taip išsaugojo daugelį istorinių ir kitų vertingų apie Lietuvą tekstų. Kai buvau Vatikano kultūros tarybos sekretorium, prof. Liuima mums parūpindavo medžiagos, reikalingos įgyvendinti toms svajonėms ir lūkesčiams, kuriais gyveno anuometinė Lietuva. Tikrai šis profesorius padarė daug gero mūsų katalikybės, tautos kultūros ir istorijos labui. Apaštalinė kultūros taryba už uolų darbą jį apdovanojo garbės raštu. Po paskutinių istorinių įvykių rengiausi kartu su šiuo profesorium važiuoti Vilniun į LKMA suvažiavimą, bet dėl pašlijusios savo sveikatos turėjau siųsti kitą asmenį į minėtą suvažiavimą. Dar, beje susitinku su Klivlando lietuviškųjų parapijose dirbančiu T. Gediminu Kijausku, kuris kasmet atvažiuoja į miškus, St. Michel vasarvietę, kurios esu vyresnysis, pailsėti. Tad ir su juo esame geri bičiuliai.

– *Iš to keliolikos knygų sąrašo, kurį dabar parodžiau, galėčiau patarti išsiversti į jūsų gimtąją kalbą "Evangelija ir kultūros. Nuo Leono XIII iki Jono-Pauliaus II" (Evangile et*

Cultures. De Léon XIII à Jean-Paul II. Rome/Paris, Libreria Editrice Vaticana- Mediaspaul, 1987). Ši knyga jau išversta į ispanų, italų, anglų ir lenkų k. Antroji, manau, jums irgi būtų naudinga knyga "Kultūros lek-sika. Kultūros ir kultūrinimo analizė" (Lexique de la Culture. Pour l'analyse culturelle et l'in-culturation. Tournai-Louvain-la-Neuve, Desclée, mai 1992). Šis leidinys irgi išverstas į anglų, ispanų ir jau rengiamas ver-timas į italų k. Viena iš aktu-aliausių knygų būtų "Naujas požiūris į socialinį Bažnyčios mokslą. Studijų vadovas" (Nou-veau Regard sur la Doctrine sociale de l'Eglise. Guide d'é-tude. Rome, Commission Pon-tificale Justice et Paix, 1990). Ji išversta į anglų, ispanų, italų, vengrų, kiniečių ir į vieną pakis-taniečių – urdu k.

– *Kaip jau minėjote, rengėtės aplankyti Lietuvą. Ar toji mintis dar gyva ir šiandien?*

– Lietuvon dažnai važinė-damas, A. Liuima vis mane kviečia važiuoti kartu, aplankyti jo bičiulius, universitetą su bib-lioteka, užmegzti artimesnius ryšius su perkelta į Jūsų gimtąjį kraštą Lietuvių katalikų mokslo akademija. Vis dar neprarandu vilties kada nors pasinaudoti šiuo mielu kvietimu.

– *Kai vasario mėnesį važiuo-site Romon skaityti paskaitą Gregoriniame universitete, prašy-tume perduoti sveikinimus Šv. Tėvui ir mūsų gerbiamiems profesoriams.*

– P. Rabikauskui ir A. Liuimai sveikinimus tikrai perduosiu, nes mes vienoje salėje kartu pietaujame. Tad labai nesunku. Mat prie stalo neretai šnekučiuojamės apie istoriją, paskutinius įvykius ir pan. Jei pasitaikys proga pamatyti po-piečių Joną-Paulių II, būtinai Jam perduosiu Kanados ir Amerikos lietuvių nuosirdžiausius sveikinimus.

– *Ką galėtumėte palinkėti Lietuvai ir svetur gyvenantiems lietuviams?*

– Nesugebėčiau ką nors ypatingo jiems tarti, bet tik no-rėčiau pasakyti, kad visi turė-tume pradėti dirbti naujo tar-pusavio supratimo dvasia. Mes visi juk turime spręsti didžiulius solidarumo uždavinius: Kvebe-ko ir Kanados, JAV problema. Užtenka savų rūpesčių Europai ir Lietuvai. Kad pasaulis būtų bičiuliškesnis, reikia išspręsti daugelį švietimo, maisto aprū-pinimo uždavinių, rasti tinkamą visuomeninių bendravimo prie-monių, jų panaudojimo būdų. Juk mes gyvename tame pačia-me pasaulyje. Kanadoje jau-čiame didžiulį draugiškumą Lie-tuvai. Reikia, kad ir Lietuva reikštų bičiuliškų jausmų Eu-ropos, Kanados ir Amerikos šalims. Vieni patys savo reikalų neišsprėsime, pavyzdžiui, nege-bėsime padaryti revoliucijos filmų gamyboje ar jų rodyme, televizijos srityje. Romoje įvy-kęs Jėzaus draugijos 34-tasis generalinis suvažiavimas ypač pabrėžė visuomeninių bendra-vimo priemonių reikšmę. Jos turi skleisti Evangeliją. Tai naujas pasaulis, naujas evan-gelizacijos frontas, kurio pirmą-sias linijas turėtų į savo rankas paimti Jėzaus draugija ir visuo-meninėms bendravimo prie-monėms nešti Kristaus žodį žmonėms.

– *Parašėte keliolika knygų. Kurias iš jų galėtumėte pasiūlyti, kad būtų išverstos į lietuvių kalbą?*

– *Iš to keliolikos knygų są-rašo, kurį dabar parodžiau, ga-lėčiau patarti išsiversti į jūsų gimtąją kalbą "Evangelija ir kultūros. Nuo Leono XIII iki Jono-Pauliaus II" (Evangile et*

Cultures. De Léon XIII à Jean-Paul II. Rome/Paris, Libreria Editrice Vaticana- Mediaspaul, 1987). Ši knyga jau išversta į ispanų, italų, anglų ir lenkų k. Antroji, manau, jums irgi būtų naudinga knyga "Kultūros lek-sika. Kultūros ir kultūrinimo analizė" (Lexique de la Culture. Pour l'analyse culturelle et l'in-culturation. Tournai-Louvain-la-Neuve, Desclée, mai 1992). Šis leidinys irgi išverstas į anglų, ispanų ir jau rengiamas ver-timas į italų k. Viena iš aktu-aliausių knygų būtų "Naujas požiūris į socialinį Bažnyčios mokslą. Studijų vadovas" (Nou-veau Regard sur la Doctrine sociale de l'Eglise. Guide d'é-tude. Rome, Commission Pon-tificale Justice et Paix, 1990). Ji išversta į anglų, ispanų, italų, vengrų, kiniečių ir į vieną pakis-taniečių – urdu k.

– *Ką galėtumėte pasakyti XX a. pabaigoj žmonijai?*

– Tai sunkus klausimas. Žmogus, tauta, pasaulis dažnai žengia nenumatytų, nenuspėž-tų kelių. Nelauktai ir netikėtai. Naujosios kartos žingsnių iš anksto negalima numatyti ir nu-žymėti. Juk kam galėjome pa-sakyti, kada grius Berlyno siena, kurią esu pats ne sykį perva-žiavęs. Iš anksto negalėjome pasakyti, kad žlugs komuniz-mas, pasikeis politiniai režimai. Mes dar esame didelių netikė-tumų akistatoje: ar galime pa-sakyti, kur eina Kinija? O kas atsitiks su turtingaisiais kraš-tais? Prancūzijoje prasidėjusi banga prieš internetą, globalinį ryšių modernizavimą, nes auga nedarbas, skurdas. Modernioji informacijos technika daugeliui darbininkų atima duonos kąsnį. Per 20 metų naujoji karta vargu bau ar pastūmės visuomeninių įvykių raidą priekin. Kas dabar galėtų pasakyti, kad štai mes jau esame patys pirmieji?! Reikia didelio atsargumo. Žinoma, turime tikėtis. Reikia didelio pasitikėjimo. Mat nepaisant nieko, Šv. Dvasia kalba per visų žmonių širdis, net netinkinčiųjų lūpomis ir netgi per moder-niausias, nepripažįstančias Jė-zaus Kristaus kultūras. Šv. Dva-sia vadovauja žmonijai, Tikin-čiųjų Bendrijai. Visa mūsų viltis – Jėzuje Kristuje. Dievas yra meilė. Jis žino mūsų kančias, visas paskatas ir negalias. Taigi – mes turime ir galime tikėtis. Be to mes negalime kalbėti apie žmogiškumą, bendradarbiavi-mą, supratimą. Manau, kad visa žmonijos pažanga ir mes nuga-lėsime visas kliūtis: mums vado-vauja Šv. Dvasia, kuri mus nu-ves į vis platesnius žmogiškumo ir šventumo akiračius.

– *Šio savaitraščio skaitytojų vardu nuosirdžiausiai dėkoju profesoriui už vertingas mintis, linkėdamas geros sveikatos ir geriausios sėkmės darbuose.*

Kalbėjosi ir iš prancūzų kal-bos išvertė –

kun. K. J. Ambrasas, SJ

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kauno meno mokyklos deiman-tinė sukaktis Lietuvoje bus pa-minėta 1997 m. liepos 22 d. Minė-jime bus prisiminti dail. J. Vie-nožinskio šios mokyklos steigi-man sutelkti dailininkai P. Kal-pokas, A. Galdikas, K. Sklėrius, V. Didžiokas. Šio pranešimo au-torius Zenonas Varanauskas, Vil-niaus dailės akademijos docen-tas, prisimindamas Niujorke 1969 m. gruodžio 7 d. mirusį dail. Ado-mą Galdiką, "Lietuvos aidą" skai-tytojams pasakoja: "Kaune, Sava-norių prospekte stovintis daili-ninko ir pedagogo A. Galdiko na-mas, dėl lėšų tapęs valkatų lan-dyne, kelia vietinių gyventojų pasipiktinimą, o kultūros žmo-nėms daro gėdą. Aš, buvęs A. Galdiko mokinys, jaučiu atsako-mybę prieš savo mokytoją, todėl iš jo dovanotų ir iš rinkėjų įsigy-tų darbų pasižadu nemokamai įrengti A. Galdiko ekspoziciją. Kviečiu Lietuvos žmones, organi-zacijas materialiai prisidėti prie A. Galdiko namo rekonstra-vimo".

Šakių "Varpo" vidurinėje mokykloje 1995 m. gruodžio mė-nesį įvyko Šakių krašto abiturien-tų rašinių konkursas, susietas su dr. V. Kudirkos pagebimu. Konkursui atrinkti abiturientai konkursiniu rašiniu turėjo at-skleisti jo vaidmenį Lietuvos is-torijoje ir tautinio atgimimo są-jūdįje. Konkurse dalyvaujantiems abiturientams reikėjo išaiškinti, kas juos žavi ir kas nepatinka dr. V. Kudirkos raštuose. Vertintojų komisija geriausio rašinio lau-reate paskelbė Lukšį Vinco Grybo vidurinės mokyklos abiturientę A. Majauskaitę. Jai pa-skirta Australijos lietuviškos Ani-cetos Liutkevičiūtės-Mainelienės 247 litų premija, kuria ši me-cenatė nori pagerbti savo motinos atminimą.

Eduardas Cinzas (Čiužas), žymus lietuvių išeivių rašytojas Belgijoje, mirė sausio 20 d. Briuselio ligoninėje, paralyžuo-tas, neatgavęs sąmonės po 1995 m. gruodžio 12 d. padarytos su-dėtingos operacijos. Velionis bu-vo žemaitis, gimęs 1924 m. ba-landžio 14 d. Rietave, Kretingos apskrityje, mokesiš Telsių gimna-zijoje. Belgijon atvykęs 1947 m. iš Vokietijos DP stovyklų, dirbo anglies kasyklose, lankė ir baigė elektrotechnikos institutą. Veli-onis, nelaimėję netekęs kojos, iš Liežo persikėlęs Briuselin, reiškėsi Belgijos LB bei kitose lie-tuvių veikloje, leido vietinį laikraš-tėlį "Gimtoji šalis", žengė pir-muosius tvirtus žingsnius groži-nėn literatūron. Keturių susietų kompozicinių apsakymų romanas "Brolio Mykolo gatvė" (1972) E. Cinzui laimėjo Lietuvių rašytojų draugijos premiją, romanei "Rau-donojo arklio vasara" (1975) ir "Mona" (1981) - Montrealo aka-deminio sambūrio dr. Vinco Ku-rikos premijas. Literatūrinį velio-nies palikimą papildė novelių rinkinys "Spastai" (1981) ir ro-manas "Šventojo Petro šunynas" (1984).

Po pirmojo apsilankymo 1975 m. E. Cinzas dažnai viešė-davo Lietuvoje, prisimindamas Žemaitiją, Rainius, kur buvo žiauriai nužudytas jo brolis An-tanas, gimtąjį Rietavą bei jo kapinėse palaidotus tėvus, prie kurių, atrodo, susirado vietą ir savo kapavietę. Žurnalistas Sta-sys Kašauskas, aptardamas velio-nies kūrinius, "Lietuvos aidą" paskelbtame nekrologe rašo: "Jo kūryba pasižymėjo subtilia žodine tapyba, daugiaplane pasakojimo erdve, dinamiškumu, ryškių vaiz-dų garsų, kvapų pasauliu su dau-gybe autentiškų veikėjų. Eduar-do Cinzo kūrinuose išsivis, daž-niausiai lietuvis, gyvena konkre-čių dabarties problemų sukuryje, ieško humaniškų vertybių, nugali neviltį. Rašytojas buvo nepaprastai reiklus lietuviškam žodžiui, sa-kiniui daug dirbdavo su rank-raščiais". Panašias mintis savaja-me "Dienos" nekrologe dėsto ir Vytautas Kazakevičius: "Jo litera-turinis likimas unikalus visais at-ves į vis platesnius žmogiškumo ir šventumo akiračius.

– Šio savaitraščio skaitytojų vardu nuosirdžiausiai dėkoju profesoriui už vertingas mintis, linkėdamas geros sveikatos ir geriausios sėkmės darbuose.

Kalbėjosi ir iš prancūzų kal-bos išvertė –

kun. K. J. Ambrasas, SJ

Kauno meno mokyklos deiman-tinė sukaktis Lietuvoje bus pa-minėta 1997 m. liepos 22 d. Minė-jime bus prisiminti dail. J. Vie-nožinskio šios mokyklos steigi-man sutelkti dailininkai P. Kal-pokas, A. Galdikas, K. Sklėrius, V. Didžiokas. Šio pranešimo au-torius Zenonas Varanauskas, Vil-niaus dailės akademijos docen-tas, prisimindamas Niujorke 1969 m. gruodžio 7 d. mirusį dail. Ado-mą Galdiką, "Lietuvos aidą" skai-tytojams pasakoja: "Kaune, Sava-norių prospekte stovintis daili-ninko ir pedagogo A. Galdiko na-mas, dėl lėšų tapęs valkatų lan-dyne, kelia vietinių gyventojų pasipiktinimą, o kultūros žmo-nėms daro gėdą. Aš, buvęs A. Galdiko mokinys, jaučiu atsako-mybę prieš savo mokytoją, todėl iš jo dovanotų ir iš rinkėjų įsigy-tų darbų pasižadu nemokamai įrengti A. Galdiko ekspoziciją. Kviečiu Lietuvos žmones, organi-zacijas materialiai prisidėti prie A. Galdiko namo rekonstra-vimo".

Kauniečiai 1996 m. pradžioje susipažino su antruoju tomu do-kumentų ir atsiminimų knygos "Sukilimas. 1941 birželio 22-28 d.d." Sutiktuvių dalyvius su šiuo leidiniu supažindino jo sudaryto-jas Antanas Martinionis, žurnalo "Kardas" vyr. redaktorius. Šio tomo įvadui buvo panaudotas Lie-tuvos laikinosios vyriausybės va-dovo Juozo Brazaičio (Ambraze-vičiaus) straipsnis "Tautinė rezistencija", aprėpiantis visus an-tisovietinės kovos bei sukilimo momentus. Į šį tomą taipgi įtrauk-tas ir pilnas Lietuvos laikinosios vyriausybės kreipimasis į tautą. Jame pirmą kartą pateikiama su-killimo viosoje Lietuvoje ir net jo tragiškųjų įvykių kronika. Antra-jam "Sukilimo" tomui išleisti bu-vo gauta finansinės paramos iš JAV lietuvių fondo ir šaulių kuop-sos vadovo K. Karužo. Pirmasis "Sukilimo" tomas yra išleistas 1995 m. Šiuo metu spaudai jau ruošiamas trečiasis tomas.

Operos sol. Irena Jasūnaitė, mezzo-sopranas, Lietuvos konser-vatorijoje 1952 m. baigusi Alek-sandros Staškevičiūtės dainavimo klasę, pokaryje ilgus darbo metus atidavė Lietuvos operai, tapdama pagrindiniu mezzo-sopranu. Per keturis dešimtmečius jai teko pa-ruošti daug vaidmenų, dainuoti su daugeliu partnerių: baritonu Jonu Stasiūnu, tenorais Kaziu Gautausku, Vladu Česu, Valen-tinu Adamkevičiumi, Virgilijumi Noreika ir netgi Kipru Petrausku jo paskutiniame G. Bizet operos "Carmen" spektaklyje. Dabar ir jai atėjo laikas atsisveikinti su Lietuvos operos ir baletu teatru.

Mons. Kazimiera Vasiliaus-ka, Vilniaus arkikatedros klebo-na, iš Vabalninko kilusį kraštiečių, panevėžiečiai pasveikino savo ra-žono savivaldybės salėje. Ten jį iš Vilniaus atlydėjo rašytojas An-tanas Drilinga, parašęs jam skirtą knygą "Monsinjoras". Santarvės fondo paskirtą premiją mons. K. Vasiliauskui įteikė panevėžietis verslininkas Julius Kazėnas. Mons. K. Vasiliauskas kalbėjo apie gerus Panevėžio žmones, po Irkutsko tremties priglaidusius jo tėvus. Irkutsko stovykloje buvo 800 lietuvių su aštuoniais ku-nigaikiais. Mons. K. Vasiliauskas pri-minė panevėžiečiams, kad jam išlikti gyvam padėjo savastimi tapę panevėžiečių vysk. Kazi-miero Paltaroko ir kun. Alfonso Lipniūno idealai, žemaičio Vy-tauto Mačernio poezija. Susiti-kimą su mons. K. Vasiliausku ir jam paskirtos Santarvės fondo premijos įteikimą Panevėžyje su-rengė priekšary čia veikusi ir da-bar atgaivinta "Žinijos" draugija.

Kalbininko dr. Jono Kaz-lausko (1930-1970), žymaus baltisto, atminimą jo gimtojo Prienų rajono taryba nutarė įamžinti kas dveji metai iš spe-cialiausio fondo paskiriama premija. Penkių tūkstančių litų premija bus paskirta už reikšmingą lie-tuvių kalbos istorijos ar baltistikos veiklą ir ją laimėjusiam asmeniui įteikta, minint prof. dr. J. Kaz-lausko gimtadienį rugpjūčio 1 d. Premijuotinus darbus du mėne-sius prieš šią datą pasiūlys Lie-tuvių kalbos draugijos skyriai, o premiją paskirs šios draugijos valdyba, velionies kalbininko žmona A. Kazlauskienė ir Prienų rajono savivaldybės atstovas. Veli-onies palaikai, jam dingus, buvo rasti Neryje. Kilo rimtas įtarimas, kad šis talentingas baltistas, ne-išleistas konferencijon į JAV ir net nepapainformuotas apie Mask-voje gautą kvietimą, galėjo būti nužudytas kerštaujančių KGB agentų.

Stasys Anglickis, seniausias poetas Lietuvoje, amžiaus devy-niasdešimtmečio proga 1995 m. gruodžio 9 d. buvo prisimintas Vilniuje, Lietuvos rašytojų klube. Apie jo ilgo gyvenimo sukaktį kalbėjo literatūros kritikas Vy-tautas Kubilius. Pagerbtuvį va-karui vadovavo Valentinas Sven-tickas. Programą atliko Žemaičių merginų folkloro ansamblis. Mat sukaktuvininkas S. Anglickis yra žemaitis, 1939 m. sudaręs, sure-dagavęs ir savo pastangomis iš-leidęs pirmąją žemaičių rašytojų kūrybos antologiją "Žemaičiai". Be paties S. Anglickio, jon buvo įjungti kitų rašytojų kūriniai - Vydūno, I. Simonaitės, Butkų Juzės, S. Čiurlionienės, M. Vait-kaus, F. Neveravičiaus, J. Šim-kaus, N. Mazalaitės, St. Santvaro, P. Genio, S. Būdavo, P. Gintalo ir M. Linkevičiaus.

V. Kst.

PRISIČĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Teléfono: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 4.50%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 4.50%	nuo 8.00%
1 metų term. indėlius 4.50%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 5.00%	nuo 8.00%
3 metų term. indėlius 5.25%	Nekiln. turto paskolas:
4 metų term. indėlius 5.50%	Su nekeičiamu nuosimčiu
5 metų term. indėlius 5.75%	1 metų 6.75%
1 metų GIC-mėn. palūk. 4.25%	2 metų 7.00%
1 metų GIC-met. palūk. 4.75%	3 metų 7.25%
2 metų GIC-met. palūk. 5.25%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 5.50%	1, 2 ir 3 metų 7.00%
4 metų GIC-met. palūk. 5.75%	
5 metų GIC-met. palūk. 6.25%	
RRSP, RRIF ir OHOSP 3.75%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 5.00%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 5.50%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 5.75%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 6.00%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 6.50%	
Taupomąją sąskaitą 3.75%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 4.25%	
Kasd. pal. čekių sąsk. 2.25%	
Amerikos dol. kasd. pal. 3.75%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALACIJAS
- VEŠINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto. Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus
- Viryklas

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui tel. 416-370-3539 Toronto (Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jeigu norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduoju mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4889 Dundas Street West, Suite 102,
Etobicoke, Ontario M9A 1B2

Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę, visais reikalais prašau kreiptis į mane, skambinant be kuriuo metu.

TEODORAS STANULIS

RE/MAX West Realty Inc.

tel. 416 769-1616,
namų tel. 416 231-4937, nešioj. tel. 416 802-1029.
FAX 416 769-1524.

SAŽINGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS VISAI PARDAVIMO-PIRKIMO REIKALAI. NEMOKAMAS NAMŲ VERTINIMAS.

ARVYDAS SABONIS ir jaunieji sportininkai ARAS IGNATAVIČIUS bei STASYS KULIAVAS prieš krepšinio rungtynes Toronto. Toliau nuotraukoje – ŠALFASS-gos pirmininkas AUDRIUS ŠILEIKA. Nuotr. Vyt. Staškevičius

SPORTAS

Arvydas Sabonis Toronto

Sužinojus, kad vasario 5 d. Portland "Trail Blazers" krepšinio komanda atvyks į Torontą, vietiniai sporto mėgėjai sužudo. Buvo nutarta gausiai dalyvauti Skydome stadione ir pamatyti Arvydą Saboną žaidžiant prieš Toronto Raptors. Taipogi pasitaike proga ir susitikti su juo. Rungtynių išvakarėse, paaiškėjus kad Arvydas papildomų įsipareigojimų savo komandai jau neturi ir pasitvirtinus, kad jis nori suėiti su vietos lietuviais, buvo pradėtas organizuoti susitikimas. Skubiai surastas miesto restoranas tuojau prisipildė gausiu tautiečių būriu. Su nekantrumu mes laukėme Arvydo Saboną. Aukštai giui sveičiui pasirodžius, pasigirdo plojimai. Tuojau Arvydą užpuolė ir autografų rinkėjai. Pradėjo klinkėti ir mėgėjiški foto aparatai, o sveičias buvo vis prašomas papozuoti. Jautėsi, kad jam skiriamas dėmesys jo nestebina, tačiau matėsi ir jo įgimtas kuklumas, neieškantis sau reklamos. Į klausimą, kaip jam sekasi įsikurti Portlande, jis atsakė: "Sunku apsiprasti naujoje aplinkoje, kuri skiriasi nuo Europos". Užklaustas, ar čia skirtingai treniruojamasi, Arvydas pareiškė: "Europos aikštėse dirbama du kartus per dieną, o Portlande tai tik kartą – taigi čia lengviau".

Taipogi Arvydas apibūdino ir skirtingą NBA žaidimo stilių. "Čia žaidžiama skirtingai. Europoje žaidžiama komandiniai – NBA lygoje jau stipriai reikiama ir individualus žaidimas. Tai suprantama, nes šioje lygoje yra geriausi pasaulio žaidėjai, pasižymintys puikia technika", – pareiškė jis. Paklaustas, ar jo pažeistos kojos nesukelia jam problemų aikštėje, jis atsakė: "Pablogėjimo nėra". Nuolatinis keliavimas Arvydas nesiskundė. Nors NBA lygoje keliaujama toliau negu Europoje, tačiau kelionių organizacija čia yra puiki. Užklaustas Arvydą apie Europos krepšinio pirmenybių baigmę, kurioje jūgoslavai išplėšė iš lietuvių aukso medalių, ramiai jo veide pasirodė įtampa ir nusivylimo žymės. Sabonis prisiminė kietą ir aplygę baigmę rungtį Atėnuose. "Pasi-reiškusi 'krepšinio politikai' Jugoslavijos naudai, mes gavome tik sidabro medalių", – pareiškė Arvydas, – "Mūsų rinktinės žaidėjai jautėsi užsitaravę aukso". JKB

"Trail Blazers" 90 – "Raptors" 87

Vasario 5 d. Toronto lietuviai turėjo progą pamatyti Arvydą Saboną Skydome Stadione. Toronto "Raptors" rungtynėse pirmavo, tačiau paskutinėse minutėse pasėkmė buvo išlyginta, o paskutinės sekundės metu "Trail Blazers" rungtynės laimėjo; 20,832 žiūrovų keliamas triušmas Torontui nepagelbėjo. Arvydas Sabonis šį sezoną dalinasi lygiai žaidimo laiku su C. Dudley – kitu savo komandos vidurio puolėju, nors Sabonijū įmestų taškų vidurkis yra žymiai geresnis už

Dudley. Sabonio rungtynių vidurkis yra 13.8, o Dudley 5.1. Šiose rungtynėse Sabonis savo vidurkio nepasiekė, jis pelnė 8 taškus (3 krepšiai iš 5 bandymų ir dvi įmestos baudos). Su 11 nuo lentų atkovotų sviedinių jis buvo pirmas abiejose komandose. Apšilimo metu buvo malonu stebėti tikslus Arvydo metimus. Tikslumu tik keli NBA žaidėjai aplenkia Saboną. Arvydas Sabonis metimais iš aikštės pirmąją vietoje NBA lygoje (56.1%). JKB

1996 m. ŠALFASS-gos Jaunučių krepšinio pirmenybės

1996 m. Š. Amerikos lietuvių jaunučių krepšinio pirmenybės įvykis 1996 m. gegužės 25-26 d.d., Toronto, Ont. Vykdo ŠALFASS-gos krepšinio komitetas, talkininkaujant Toronto PPSK "Aušrai" ir LSK "Vyčiai".

Varžybas numatoma vykdyti šiose klasėse: jaunių B (1980 m. gimimo ir jaunesni), jaunučių C (1982 m. ir jaun.), jaunučių D (1984 m. ir jaun.), ir jaunučių E (1986 m. ir jaun.).

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių sporto klubams ar kitokiems sporto vienetais, atlikusiems metinę 1996 m. ŠALFASS-gos narių registraciją. Jaunesnių klasių žaidėjams yra principiniai leidžiama žaisti kartu ir vyresnėse klasėse. Mergaitėms yra leidžiama žaisti berniukų komandose bei turėti grynai mergaičių komandas. Tose klasėse, kur atsiranda mažiau kaip 3 grynai mergaičių komandos, galės būti vykdomos grynai mergaičių varžybos.

Preliminarinė registracija privalo būti atlikta iki 1996 m. kovo 15 d. imtinai, pas ŠALFASS-gos krepšinio komiteto vadovą Rimą Miečių, adresu: Rimas Miečius, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M9B 4W7, Canada. Tel. 416 234-0878; faksas: 416 234-8506.

Pasibaigus preliminarinei registracijai, bus paskelbta galutinė programa, formatai ir kitos techninės informacijos.

Pilnesnė informacija gauna ŠALFASS-gos klubai. ŠALFASS-gai nepriklausantieji vienetai dėl informacijos prašomi kreiptis į Rimą Miečių. Originaliai šios varžybos buvo numatytos ruošti š.m. balandžio 27-28 d.d. tačiau dėl rengėjams nepalankių aplinkybių yra nukeltos ir gegužės 25-26 d.d.

ŠALFASS-gos centro valdyba

Ne vien tik krepšinį

Sportinių gyvenimu besidomintys laukia šių metų olimpinio žaidynių Atlantoje (JAV). Ir kaip tik sukurta 100 metų nuo tokių žaidynių pradžios Graikijoje. Puiki proga pasirodyti ir lietuviams, kurie jau pagarsėjo kaip geri krepšininkai.

Maratono bėgimo sportininkai siūlo nesiriboti vien tik krepšinio laurais, bet ypač šiemet atkreipti dėmesį į vieną seniausių sporto šakų – maratono. Šioje srityje išgarsinti Lietuvos vardą

SPORTAS

iniciatyvos ėmėsi Rimas Gedėika, Petras Vainius ir Remigijus Sužiedėlis – visi iš JAV. Jie nutarė suorganizuoti kuo platesnį lietuvių dalyvavimą Bostono maratone, kuris įvyks 1996 m. balandžio 15 d. Kviečia visus šiam maratone dalyvauti ir paremti. Rašyti: R. Gedėika, 78 Mark Twain Dr., Hamilton Sq. NJ 08690, tel. 609586-2968; arba – R. Sužiedėlis, 7207 Viscaya Dr., Spring Grove, IL 60081, tel. 708 973-1222; arba – P. Vainius, 1291 Wisteria Dr., Malvern, PA, 19355-9736, tel. 610 648-0241. Lietuviškų olimpinio marškinėlių galima užsisakyti adresu: Rita Minkūnienė, 6911 Seven Hills Blvd., Seven Hills, OH 44131, tel. 216 524-3657.

Numatoma, kad ir torontietis maratonininkas Vladas Kukoraitis, dalyvavęs Vilniaus maratone, prisidės prie Lietuvos bėgikų. Taipgi šiuo metu jau vyksta vėjus, kuriame rėmėjai įsipareigoja mokėti po tam tikrą sumą už kiekvieną veteranų nubėgtą mylią. Surinktos lėšos skiriamos Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui. Inf.

Skautų veikla

- A.a. Kazimiero Batūros prisiminimų "Romuvos" stovyklavietė aukso: \$75 – R. ir A. Pačevičiai, \$50 – G. ir V. Stanioniai, \$15 – V. K. Gaputis. Už aukas nuoširdžiai dėkoja "Romuvos" stovyklos valdyba.

Š. m. vasario 4 d. "Rambyno", "Šatrijos" tūntai ir skautininkų-kių draugovės paminėjo tragišką sausio 13-sios ir Vasario 16-sios šventę. Organizuotai su vėliavom dalyvavo Lietuvos kankinių šventovėje. Kun. V. Volderas pasveikino ir atnašavo Mišias, pasakė pamokslą, giedojo muz. N. Benotienės vaikų chorą, skaitinius skaitė ps. A. Puzerytė ir sk.v.v.s. L. Narušis, aukas nešė vilkiukai ir skautės.

Po pamaldų Anapilio muziejus salėje vyko iškilminga suėiga. Raportus priėmė t. adj. t. t. ps. D. Grybaitė ir ps. A. Saplys, perduodami V.S.P. v.s. R. Otto. Pastarasis visus pasveikino. Gerbiant mažuoju salutu įneštos vėliavos ir minutės tyla pagerbti visi kovoję žuvę už Tėvynės laisvę. Buvo vyriausių skautininkų sveikinimai ir įsakymai, per kuriuos į ps. laipsnį pakeltas laivo vadovas j.b.v.v. dr. E. Birgolas ir į vyresnio skautininko ls.fil.dr. A. Daileidė, o Geležinio Vilko ordino apdovanotas j.v.s. B. Stundžia. Vykdo išpūdingas įžodis, kuriam vadovavo v.s. V. Skrinkas. Kaktaraiščiū užrišo ir ordiną įteikė V.S.P. v.s. R. Otto, asistuojant Kanados rajono vadui j.p.s. R. Sriubskui. "Rambyno" t. įsakymuose į p.l. pakelti sk. D. Narušis, D. Sonda, o Pažangumo medaliu apdovanoti: T. Jonaitis, P. Gaudie, V. Ruslys, J. Wilkinson. Iškilmės užbaigtos Lietuvos himnu, vėliavų išnešimu. Sustojus į du ratus, susikabinus rankomis sugiedota "Ateina naktis". Sekantis didelis renginys – Kaziuo mugė kovo 3-ia Prisičėlimo parapijoje. M.

Skautų veikla

- A.a. Kazimiero Batūros prisiminimų "Romuvos" stovyklavietė aukso: \$75 – R. ir A. Pačevičiai, \$50 – G. ir V. Stanioniai, \$15 – V. K. Gaputis. Už aukas nuoširdžiai dėkoja "Romuvos" stovyklos valdyba.

Š. m. vasario 4 d. "Rambyno", "Šatrijos" tūntai ir skautininkų-kių draugovės paminėjo tragišką sausio 13-sios ir Vasario 16-sios šventę. Organizuotai su vėliavom dalyvavo Lietuvos kankinių šventovėje. Kun. V. Volderas pasveikino ir atnašavo Mišias, pasakė pamokslą, giedojo muz. N. Benotienės vaikų chorą, skaitinius skaitė ps. A. Puzerytė ir sk.v.v.s. L. Narušis, aukas nešė vilkiukai ir skautės.

Po pamaldų Anapilio muziejus salėje vyko iškilminga suėiga. Raportus priėmė t. adj. t. t. ps. D. Grybaitė ir ps. A. Saplys, perduodami V.S.P. v.s. R. Otto. Pastarasis visus pasveikino. Gerbiant mažuoju salutu įneštos vėliavos ir minutės tyla pagerbti visi kovoję žuvę už Tėvynės laisvę. Buvo vyriausių skautininkų sveikinimai ir įsakymai, per kuriuos į ps. laipsnį pakeltas laivo vadovas j.b.v.v. dr. E. Birgolas ir į vyresnio skautininko ls.fil.dr. A. Daileidė, o Geležinio Vilko ordino apdovanotas j.v.s. B. Stundžia. Vykdo išpūdingas įžodis, kuriam vadovavo v.s. V. Skrinkas. Kaktaraiščiū užrišo ir ordiną įteikė V.S.P. v.s. R. Otto, asistuojant Kanados rajono vadui j.p.s. R. Sriubskui. "Rambyno" t. įsakymuose į p.l. pakelti sk. D. Narušis, D. Sonda, o Pažangumo medaliu apdovanoti: T. Jonaitis, P. Gaudie, V. Ruslys, J. Wilkinson. Iškilmės užbaigtos Lietuvos himnu, vėliavų išnešimu. Sustojus į du ratus, susikabinus rankomis sugiedota "Ateina naktis". Sekantis didelis renginys – Kaziuo mugė kovo 3-ia Prisičėlimo parapijoje. M.

ŠALFASS-gos centro valdyba

Ne vien tik krepšinį

Sportinių gyvenimu besidomintys laukia šių metų olimpinio žaidynių Atlantoje (JAV). Ir kaip tik sukurta 100 metų nuo tokių žaidynių pradžios Graikijoje. Puiki proga pasirodyti ir lietuviams, kurie jau pagarsėjo kaip geri krepšininkai.

Maratono bėgimo sportininkai siūlo nesiriboti vien tik krepšinio laurais, bet ypač šiemet atkreipti dėmesį į vieną seniausių sporto šakų – maratono. Šioje srityje išgarsinti Lietuvos vardą

iniciatyvos ėmėsi Rimas Gedėika, Petras Vainius ir Remigijus Sužiedėlis – visi iš JAV. Jie nutarė suorganizuoti kuo platesnį lietuvių dalyvavimą Bostono maratone, kuris įvyks 1996 m. balandžio 15 d. Kviečia visus šiam maratone dalyvauti ir paremti. Rašyti: R. Gedėika, 78 Mark Twain Dr., Hamilton Sq. NJ 08690, tel. 609586-2968; arba – R. Sužiedėlis, 7207 Viscaya Dr., Spring Grove, IL 60081, tel. 708 973-1222; arba – P. Vainius, 1291 Wisteria Dr., Malvern, PA, 19355-9736, tel. 610 648-0241. Lietuviškų olimpinio marškinėlių galima užsisakyti adresu: Rita Minkūnienė, 6911 Seven Hills Blvd., Seven Hills, OH 44131, tel. 216 524-3657.

Numatoma, kad ir torontietis maratonininkas Vladas Kukoraitis, dalyvavęs Vilniaus maratone, prisidės prie Lietuvos bėgikų. Taipgi šiuo metu jau vyksta vėjus, kuriame rėmėjai įsipareigoja mokėti po tam tikrą sumą už kiekvieną veteranų nubėgtą mylią. Surinktos lėšos skiriamos Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui. Inf.

Skautų veikla

- A.a. Kazimiero Batūros prisiminimų "Romuvos" stovyklavietė aukso: \$75 – R. ir A. Pačevičiai, \$50 – G. ir V. Stanioniai, \$15 – V. K. Gaputis. Už aukas nuoširdžiai dėkoja "Romuvos" stovyklos valdyba.

Š. m. vasario 4 d. "Rambyno", "Šatrijos" tūntai ir skautininkų-kių draugovės paminėjo tragišką sausio 13-sios ir Vasario 16-sios šventę. Organizuotai su vėliavom dalyvavo Lietuvos kankinių šventovėje. Kun. V. Volderas pasveikino ir atnašavo Mišias, pasakė pamokslą, giedojo muz. N. Benotienės vaikų chorą, skaitinius skaitė ps. A. Puzerytė ir sk.v.v.s. L. Narušis, aukas nešė vilkiukai ir skautės.

Po pamaldų Anapilio muziejus salėje vyko iškilminga suėiga. Raportus priėmė t. adj. t. t. ps. D. Grybaitė ir ps. A. Saplys, perduodami V.S.P. v.s. R. Otto. Pastarasis visus pasveikino. Gerbiant mažuoju salutu įneštos vėliavos ir minutės tyla pagerbti visi kovoję žuvę už Tėvynės laisvę. Buvo vyriausių skautininkų sveikinimai ir įsakymai, per kuriuos į ps. laipsnį pakeltas laivo vadovas j.b.v.v. dr. E. Birgolas ir į vyresnio skautininko ls.fil.dr. A. Daileidė, o Geležinio Vilko ordino apdovanotas j.v.s. B. Stundžia. Vykdo išpūdingas įžodis, kuriam vadovavo v.s. V. Skrinkas. Kaktaraiščiū užrišo ir ordiną įteikė V.S.P. v.s. R. Otto, asistuojant Kanados rajono vadui j.p.s. R. Sriubskui. "Rambyno" t. įsakymuose į p.l. pakelti sk. D. Narušis, D. Sonda, o Pažangumo medaliu apdovanoti: T. Jonaitis, P. Gaudie, V. Ruslys, J. Wilkinson. Iškilmės užbaigtos Lietuvos himnu, vėliavų išnešimu. Sustojus į du ratus, susikabinus rankomis sugiedota "Ateina naktis". Sekantis didelis renginys – Kaziuo mugė kovo 3-ia Prisičėlimo parapijoje. M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 104 milijonus dolerių

MOKA:	IMA:
4.25% už 30-89 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 7.75%
4.25% už 90-179 dienų term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
4.25% už 180-364 dienų term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
4.25% už 1 m. term. indėlius	1 metų 6.50%
4.75 už 2 m. term. indėlius	2 metų 6.75%
5.00% už 3 m. term. indėlius	3 metų 7.00%
5.25% už 4 m. term. indėlius	4 metų 7.25%
5.50% už 5 m. term. indėlius	5 metų 7.50%
4.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	(fixed rate)
4.50% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 2 m. GIC invest. pažym.	
5.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
5.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.75% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.50% už RRSP ir RRIF ind.	
(variable rate)	
4.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	su keičiamu nuosimčiu
5.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	1, 2 ar 3 metų 7.90%
5.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	(variable rate)
5.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.50% už OHOSP (variable rate)	
3.50% už taupymo sąsk. (gyv.draudą)	
4.00% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50.000	
4.00% už Amerikos dol. 1 m. GIC	
3.50% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

Kiti patarnavimai: MasterCard Kredito kortelė

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santau-pų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.

Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire Transfer) į LIETUVĄ ir į kitus kraštus.

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antrd. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 416 532-1149

SAMOGITA Knygų rišykla
"SAMOGITA" meniškai riša knygas bei žurnalus.
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Priemonos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont. Savininkas Jurgis Kuliešius

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.

Prašau skambinti šiandien tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsiųsiant Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. GARANTUOTA!

SKRYDŽIAI Į LIETUVĄ
Visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Pragę, Varšuvą, arba per kitus Jūsų pageidaujamus miestus Jūsų pageidaujama oro linija.

KELIONĖS Į KITUS KRAŠTUS:
Žiemą į šiltus kraštus – Floridą, Kaliforniją, Arizoną, Meksiką, Karibų salas, Pietų Ameriką, Pietų Aziją, Havajus, Ramiojo vandenyno salas; Australiją, Naująją Zelandiją, Afriką, Šventąją Žemę ir kt.

Vasarą – į Europą, Artimuosius Rytus, Amerikos ir Kanados Vakarinius bei Rytinius pajūrius. Aplamai – kur tik Jūs širdelės geidžia.

Jūsų pasirinkimas: Vien lėktuvų skrydžiai? Su viešbučiais? Ir su maistu? Kelionė laivais, traukiniais?

MŪSŲ KAINOS DAR VIS GERIAUSIOS, PATARNAVIMAS TIKSLIAUSIAS.

- * Pvz. vasario 10 d. išpardavime turėjome vienai savaitai pramoginiam laivui "MTS TRITON", 7-10 kategorijos kabinose už \$899, 3-6 kategorijose – už \$999: su skrydžiu iki uosto, su maistu laive, visomis pramogomis ir t.t. Aplankė 5 Karibų salas.
- * IŠPARDAVIMŲ NUOLATOS TURIME – TEIRAUKĖS!

Kreipkitės asmeniškai kiekvieną trečiadienį tarp 10 ir 18 val., 1558 Bloor St. W., arba kitomis dienomis, palikite savo telefono numerį, ir tuoj pat, arba pageidaujama laiku Jums atsakysime.

UNITY TRAVEL, 1

Dailininką

ANTANĄ TAMOŠAITĮ

švenčiantį 90 metų amžiaus sukaktį sveikina –

Vyt. ir Br. Palilioniai
su šeima

SKAITYTOJAI PASISAKO

NEGYVĄ ATGAIVINTI

Mokyklos, kurioje dirbu, aukšto palėpėse guli nemaža krūva plakatų. Tai komunistinio, internacionalinio, ateistinio ir kitų auklėjimų liekanos. Man labai miela, kad jie užuot kaboje ant sienų, surado savo tikrąją vietą. Kažkam prireikus rėmelių, užlipau ant aukšto ir susiradau plakatą su užrašu gana stambiomis raidėmis "Leninas gyvas mūsų širdyse". Rėmelius panaudojau, o drobę su užrašu parsinešiau namo. Nebloga mazgotė – pagaltojau. Ir taip gera pasidarė širdyje, kad buvę komunizmo rojus likučiai surado savo tikrąją vietą!

Ar buvo jis gyvas kieno nors širdyse, sunku pasakyti. Bet kalte kalė išblėsusias komunizmo idėjas, o ypač mokyklose. Žinoma, šimtųjų gimimo metinių proga Lenino portretas buvos statomas ir prie ūkių, ne per toliausiai nuo mėslo krūvos. Pats mačiau.

Stengiuosi suvokti, ar tas brutalus komunizmo idėjų skiepimas galėjo paveikti tuometinę jaunąją kartą, kurios atstovai dar ir šiandien tartum apkvaitę grėžiasi praeitimi, ieškodami racionalaus grūdo likučiu. Nuosirdžiai kvatojau, kai per televiziją pamaniau mūsų prezidentą gana taisyklingai persižegnojant. Taigi jo, kaip komunistų partijos pirmojo sekretoriaus, vienas iš svarbiausių uždavinių buvo ateistinis auklėjimas mokyklose. Ir ko tik neprigalvodavo! Ateistinio pie-

sinio konkursą laimėdavo tas mokinių, kuris kreivėsnį kunigą nutepliodavo. Bandau įsivaizduoti, kaip būtų atsitikę, jeigu tuomet, "brandaus socializmo" laikais, per televiziją būtų persižegnojęs tuometinis pirmasis partijos sekretorius. Galbūt spygliuota pasienio tvora nebūtų buvusi per aukštą – kaip elnias būtų peršokęs. Madinga pasidarė dabar Lietuvoje, jog turime pasikeisti. Kai kurie atstovai bando dabar sutaikyti abi puses: komunizmo šalininkų ir prie jo nusiteikusių atstovų. Mano giu išitikinimu negali čia būti jokio kompromiso. Gaištantis budelis jokių būdu neišsigins savo profesijos. Štai Rudaminos (Lazdijų raj.) šventoriuje atsirado paminklas buvusiam Kirsnos kolūkio pirmininkui, komunistui, "socialistinio darbo didvyriui" Algirdui Stakvilevičiui. Paminklo iniciatoriai – Rudaminos klebonas kun. Valerijonas Rudzinskas. To pačio šventoriaus žemėje ilsi kunigo Juozo Zdebskio palikai. Ar žuvo garsusis kovotojas už Tikėjimą, Nepriklausomybę, ar buvo nužudytas – tvirtai niekas nepasakė. O metai bėga. Gerbiamas kun. Zdebskis vertas didesnio dėmesio, bet ne paminklo šalia komunisto.

Kun. V. Rudzinskas – pagarbos vertas žmogus. Jo sukurtus eilėraščius skaitytojai vertina teigiamai. Girdėjau, kaip per Lietuvos televiziją kunigas gyrė velionį pirmininką už tai, jog šis daug padėjęs parapijai materialiai. Bet juk ne iš savo, o iš ūkio kasos. Ir kaip čia atsitiko, kad kunigas garsina ne savo kolegos, o komunisto atminimą! Tvirtinti, kad taip padarė žmoniškumo vardan, negalėčiau. Gerai pažinojau velionį pirmininką. Tai buvo paprasta vidutinybė. Jeigu jam paminklą būtų pastatę buvę partijos CK astovai už puikias medžiokles Kalniškės miške, už puotas po medžioklių, nesistebčiau. Kaip sutiko žmonės šią

Kanosos įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

separatistinis Kvebeko blokas, turėjęs tik vienu balsu daugiau atstovų. L. Bouchardui perėjus Kvebeko politikon ir tapus jo premjeru, dabar abi šios partijos Kanados parlamente turi po 52 atstovus. Viena tuščia vieta priklausė iš federacinės politikos pasitrausiam L. Bouchardui. Teisinga yra komentatorių pastaba, kad P. Manningo reformininkams, norintiems sudaryti pagrindinę opoziciją parlamente, reikės dviejų papildomų rinkimus laimėjusių atstovų, o tai nebus lengva. Mat viena rinkiminė, apylinkė priklausė pačiam L. Bouchardui. Ją turbūt Kvebeko blokas išsaugos jį pakeičiančiam savo nariui.

Reformininkų pagrindinis dėmesys dabar yra nukrypęs Toronto rinkiminė Etobicoke North apylinkė, kurią paliko buvęs liberalų prekybos ministeris Roy MacLaren, paskirtas Kanados atstovu Londonan. Papildomi laimėjimai rinkiminėse apylinkėse svarbūs ir ministrui pirm. J. Chretieniui,

statybą? Daugiausia pasiūlydama arba tiesiog kvatodami.

Taip šiuose istorijos vingiuose suglumsius yra ir pikty, žūtūbū norinčių gauti išgausio komunizmo prestižą. Ir ką gi čia beaigvins! Ta begalinė komunizmo propaganda jau tuomet, "brandaus socializmo" metais buvo negyva, žmonių pašaupta ir anekdotais vainikuota. Kaip gera, kad plakatams panaudota drobė dar ne visa nuėjo veltui – iš kai kurių galima pasidaryti... mazgotę. Bet atsiranda tokių, kurie bolševizmo sąvartynuose, lyg Baltijos pajūry, dar ieško gintarėlių.

Juozas Kučinskas, Verstaminai.

Red. pastaba. Šiame pasirašyme minimas kapas bei paminklas Rudaminos šventoriuje Vilkauskio vyskupo J. Žemaičio ir kunigų tarybos nuspręsta išskeldinti už šventoriaus ribų.

norinčiam įrodyti persitvarkančių liberalų populiarumą. Jie dar svarbesni Kanados konservatoriams, Jų laikinis vadas J. Charestas Kanados parlamente yra likęs tik su viena atstove Elsie Wayne, buvusią Saint John burmistrę New Brunswicko provincijoje.

Nepateisinamas imigracijos pareigūnų nuolaidas turbūt atskleidė dvi pradedamos civilinės bylos Kanados valdžios institucijoms ir jų pareigūnams. Kartu sujungtas bylas pradeda Toronto restorane 1994 m. balandžio 5 d. nušautos jaunos graikaitės "Vivi" Leimonis ir jų pačių metų birželio 16 d. nušauto Toronto jauno policininko Toddo Baylio šeimos, reikalaujamos 111 milijonų dolerių kompensacijos už jų dviejų jaunų torontiečių nužudymą, atliktą juodosios rasės ateivių. Graikaitė "Vivi" apiplėšimo metu restorane nušovęs juodosios rasės atstovas jau buvo pripažintas nelegaliu ateivių Kanadon, bet teismo sprendimą apeliavo. Ištrėmimas iš Kanados jam buvo atidėtas penkeriems metams. Policininko žudikas Clinton Gayle turėjo būti deportuotas 1991 m., bet pasilikio Kanadoje ir vertėsi narkotikų pardavinėjimu, už tai suimtas jau kelis kartus.

Jis vieną policininką T. Baylį nušovė dviem mirtiniais šūviais į galvą, o kitas italų kilmės policininkas Mike Leone buvo sužeistas, bet išliko gyvas spėjęs persauti nusikaltėlių. Teismas juos dūdikas V. Gayle drįso teisintis, kad jis tik grynėsi nuo jų sulaikiusių policininkų. Teisma, jam paskyrusį kalėjimą iki gyvos galvos, jis pavadino nelegaliu. Mat prisiekusiųjų taryboje nebuvo nė vieno juodosios rasės atstovo.

Kompensacijos iš valdžios reikalaujantiame teisme advokatai puola Kanados imigracijos pareigūnus, kodėl jie ne-

ištrėmė iš Kanados tų ištrėmti nutartų nelegalių ateivių. Tada būtų išlikę gyvi du jauni torontiečiai. Mat žmogžudystė įvyko tik nepateisinamų imigracijos pareigūnų nuolaidų dėka. Dabar jau bręsta naujas incidentas. Toronto TTC bendrovės požeminio traukinio stotyje penkiolikametis juodosios rasės paauglys Dennis Oppong peiliu nužudė kitą savo rasės dešimmetį moksleivį ir pabėgo.

Policija žino nepilnamečio vardą ir pavardę, turi net ir jo nuotrauką, bet pabėgėlio negali surasti. Jį kažkas slepia – gal jo gaujos nariai ar net ir tėvai. Negi laukiama, kol tas nepilnametis išaugs ir išmoks šaudyti. Dienraštis "The Toronto Star" sausio 18 d. paskelbė vedamąjį apie rasės kriminaliniuose nusikaltimuose. Pasak to vedamojo, 1986-93 m. juodųjų nusikaltėlių skaičius Ontarijo kalėjimuose padidėjo 204%, o baltųjų – 23%. Už narkotikų turėjimą buvo nuteisti 49% juodųjų ir 18% baltųjų. Esą šie duomenys buvo paruošti diskusijoms Ontarijo NDP socialistų vyriausybės sudarytos komisijos. V. Kst.

Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

LEIDEJAI

SOLD
COLDWELL BANKER
Expect the best

DAIVA DALINDA
BBA, Broker
Tel. 416 231-5000
FAX 416 233-2713

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!
Islington-Kingsway Realty Inc.
Prezidentė, turinti 16 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.
Nemokamas namų įvertinimas.
2908 Bloor Street West, Etobicoke, Ont. M8X 1B6

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI,

INEŠDAMI SANTAUPAS MŪSŲ KOOPERATYVE Į

- RRSP**
- Mokame aukštas palūkanas (žiūr. skelbimą 8-tame "Tėviškės žiburių" puslapyje)
 - Neimame jokio administracinio mokesčio
 - Prieš 71 gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių
 - Norint gauti mokesčių atleidimą už 1995 metus, įnašą į RRSP reikia įteikti iki 1996 metų vasario 29 d.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS

SAUSIS ir VASARIS yra RRSP indėlių mėnesiai.

ĮDĖKITE DALĮ SAVO SANTAUPŲ Į PARAMOS RRSP.

PARAMA turi platų indėlių pasirinkimą.

PARAMA moka aukštas palūkanas.

PARAMA neima jokių mokesčių už RRSP patarnavimą.

PARAMA mielai perkels RRSP indėlius iš kitų įstaigų.

PARAMA tuoj pat vietoj išduoda kvitą mokesčių atleidimui.

PARAMA gali pervesti RRSP santaupas į RRIF nemokant valdžiai jokių mokesčių.

Jei trūksta santaupų, PARAMA mielai perves paskolą labai gerom sąlygom!

PASKUTINĖ INDĖLIŲ DIENA 1995 METAMS – VASARIO 29 D.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario.
Tel. 416 532-1149

AMBER

GLOBUS LTD.

2230 Lakeshore Boulevard West
Etobicoke, Ontario M8V 1A5 (Humber Bay Plaza)
Tel: (416) 255-8603 Fax: (416) 255-8220

Darbo laikas:
pirm. - penkt. 9 v.r. - 6 v.v., šešt. 10 v.r. - 4 v.p.p.

Mūsų atstovai:
Hamiltono – Alfredas Zorkus, tel. (905) 522-9966
Montrealyje – Zaklina, Maris Kemzane, tel. (514) 637-9495

Siuntiniai laivu:

1 kubinė pėda – \$8.00 plus \$15 pristatymas arba

1 kg – \$1.50 plus \$15 pristatymas

Siuntiniai lėktuvu:

1 kg – \$5.50 plus \$15 pristatymas

Siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę. Siuntiniai nemuituojami.

UŽSAKOME KELIONES Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS: nuo \$1050

Pervedame pinigų – JAV arba Kanados \$ \$: 5% plus \$15 pristatymas
Pigiausiomis kainomis persiunčiame automobilius ir kitus stambius krovinius į Baltijos šalis.
Siūlome paruoštus Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų maisto siuntinius.

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomasis masažas ("Craniosacral Therapy")

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: (905) 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių namus) Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

2373 Bloor Street West
(Prie Jane St.)

Telefonas
416 763-5677

Šeimos gydytojas,

dr. Aleksandras Spudas

Šiuo metu priima naujus pacientus.

1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)

Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6

Tel. 416 751-0082

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 416 240-0594

(24 valandas)

FAX 416 248-5922

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. (416) 762-7393

Fax (416) 763-0674

Atstovybės Lietuvoje naujas

adresas: Goštauto 4-78

(kitoje Nerles upės pusėje

nuo "Lietuvos" viešbučio)

Vilnius

Tel. (3702) 22 78 97

Fax (3702) 22 63 68

DRESHER

DRAUDA

Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.

Nekilnojamas turtas

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius.

Nekilnojamo turto įkainojimas

– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt. Kreiptis į Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

Juozas (Joseph)

NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas.

Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį. Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9

Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų – 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

Vienintelis Kanadoje
lietuviškas kelionių biuras
kviečia keliauti kartu!

NAUJOVĖS!

Bendradarbiaujame su valstybine Lietuvos oro linija LAL. Parduodame bilietus visiems LAL skrydžiams. Kviečiame naudotis LAL ir AUDRA TRAVEL paslaugomis!

Nuo šiol greitai, patogiai ir geriausiomis kainomis galite nusikristi į **VILNIŲ** per Paryžių arba Londoną AIR CANADA ir LAL oro linijomis. Trys skrydžiai per savaitę, 140 svarų nemokamo svorio. Skridimai ne tik iš Toronto, bet ir iš Montrealio, Vankuverio, Edmontono, Kalgario.

* Mūsų įstaigoje galite įsigyti bilietus skridimams su FINNAIR, LUFTHANSOS, KLM, ČEKŲ, LOT bei kitų bendrovių lėktuvais

* Sutvarkome iškvietimus

* Parūpiname vizas

* Parduodame pramogines keliones į šiltus kraštus

Kviečiame naudotis mūsų lietuviško biuro

PASLAUGOMIS

Tel. (416) 533-8443, FAX (416) 533-6279

1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

Pasidžiaukime tautos laimėjimais

GERBIAMI TAUTIEČIAI!

Vėl švenčiame mūsų Tautos aukščiausios dvasinės palaimos dieną – Nepriklausomos Lietuvos Valstybės atkūrimą. Ši šventė visada buvo ypatinga išeivijos lietuviams, kurie, skirtingai nuo brolių ir sesių Lietuvoje, per visus okupacijos metus galėjo atvirai minėti 1918 metų žygdarbi.

Nuo tos pirmosios Vasario 16-osios šventės praėjo 78 metai. Per tą laikotarpį, deja, dažniau minėjome nepriklausomybės netekimą nei jos atkūrimą. Laiminga šventė tarsi pavirsdavo liūdesio diena.

Vasario 16-osios proga linkiu visiems Šiaurės Amerikos lietuviams kuo džiaugsmingiau atšvęsti šią dieną šeimoje, bažnyčioje, tautiečių ir mūsų draugų amerikiečių subūrimuose. Šia proga pasidžiaukime bendrai mūsų tautos laimėjimais, atkuriant nepriklausomą Lietuvą, kartu nepamiršdami, kad tebelaukia nemažai valstybės kūrimo uždavinių. Tai visų lietuvių laimėjimai, visų mūsų darbai. Tegu kiekviena sekanti Nepriklausomybės Diena bus dar laimingesnė ir šventiškesnė.

Dr. Alfonsas Edintas,
ambasadorius

1996 m. vasario 16 d.

TORONTO

Anapilio žinios

– Vasario 18 d. mokyklos autobusas vežė žmones į Vasario 16 minėjimą iš Toronto nuo Vilniaus rūmų 3 v.p.p., o atgal nuo Anapilio išvažiavo 6.30 v.v.

– Vasario 16-sios minėjimas Wasagoje bus Gerojo Ganytojo misijos salėje vasario 16, penktadienį, 2 v.p.p. Kalbės Lietuvos seimo narys Romualdas Ozolas.

– Parapijos aukų lapeliai atleidimui nuo valstybinių mokesčių (Income Tax) jau paruošti. Jie jau dalinami parapijos salėje. Neatsiėmusiems jie bus išsiuntinėti paštu.

– Tikinčiosios Lietuvos diena Lietuvos kankinių šventovėje ir Gerojo Ganytojo šventovėje bus švenčiama kovo 10, sekmadienį, t. y. savaitę vėliau nei kitose lietuviškos parapijose. Tai daroma ryšium su Prisikėlimo parapijos salėje kovo 3 d. skautų rengiama Kaziuko muge.

– Pirmoji Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamoka bus vasario 25, sekmadienį, po 9.30 v.r. Mišių, klebonijos posėdžių kambary.

– Ryšium su išskilmėmis Anapilyje, ateinančių sekmadienį, vasario 18, Pirmajai Komunijai besiruošiančių vaikų pamokos nebus. Paskui pamokos sekmadieniais bus tęsiamos įprasta tvarka.

– Nek. Prad. M. Marijos seselės jau įsikūrė Anapilyje ir talkins mūsų parapijoje.

– Mišios vasario 18, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Joną ir Mortą Pocius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Vytautą Senkų.

Lietuvių namų žinios

– Sekmadienio, vasario 11 d., popietėje dalyvavo 217 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Giedrė Pagareikienė iš Panevėžio, prof. dr. Viktoras Vaidotas Palys, Kauno dailės instituto rektorius, Vilniaus styginis kvartetas: Audronė Vainiūnaitė, Petras Kunca, Audronė Pšibilskienė ir Augustinas Vasiliauskas. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos pirmininkas V. Drešeris.

– LN Valdybos posėdis – vasario 21, trečiadienį, 7 v.v.

– Vasario 13, antradienį, 7 v.v. šaukiamas LN švietimo fondo "Labdara" komiteto posėdis seklyčioje. Komiteto nariams dalyvavimas būtinas. Negalintieji dalyvauti prašomi pranešti T. Stanuliiui tel. 769-1616.

– Toronto LN švietimo fondas "Labdara" skiria stipendijas studijuojančiam jaunimui. Anketas prašymams galima gauti LN raštinėje. Anketo užpildymas yra būtinas. Dėl išsamesnės informacijos skambinti T. Stanuliiui tel. 769-1616. Prašymai stipendijoms turėtų būti pristatyti į LN raštinę ne vėliau kaip iki 1996 m. kovo 10 d.

– Vasario 14, trečiadienį, 2.30 v.p.p. seklyčioje šaukiami LN ligonių lankytojai pasitarimui.

– Primename "Lokio" svetainės lankytojam apie turimą pasiūlymų bei pagėdavimų dėžutę "Lokyje". Jei kas turi naujų sumanymų, siūlome pasinaudoti šia dėžute.

– Aukos Slaugos namams primamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor S. W., Toronto Ontario, M6P 1A6.

PARDUODAMI moteriški tautiniai drabužiai. Skambinti Reginald 416 467-7687 nuo 6 v.v. iki 9 v.v.

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMAS

įvyks vasario 18, sekmadienį, 4 valandą po pietų,

ANAPILIO salėje (2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont.)

PROGRAMOJE: Lietuvos seimo nario Romualdo Ozolo paskaita;

Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "Gintaras";

Lietuvos kankinių parapijos vaikų chorą;

Vilniaus styginis kvartetas.

Rengėjai –
KLB Toronto apylinkės valdybaMažosios Lietuvos
moterų draugijos

tradicinis

ŠIUPIŲS

vasario 20, antradienį, 7 valandą vakaro,

Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

lėjimas –
\$18.00
(vakarienė su vynu).
Meninę programą atliks Toronto lietuvių vyrų choras "Aras".
Turtiną loteriją.
Visus dalyvauti maloniai kviečia –
RENGĖJOS

Romualdas Ozolas, Lietuvos seimo narys, Kovo 11-sios akto signataras, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, buvęs "Atgimimo" laikraščio vyr. redaktorius, Nepriklausomybės šventės minėjime, įvyksiančiame vasario 18, sekmadienį, 4 v.p.p. Anapilyje, pasakys pagrindinę kalbą.

Toronto Vladio Putvio šaulių kuopos metinis susirinkimas įvyks kovo 3 d., 3 v.p.p. Lietuvių namuose. Visiems nariams reikia dalyvauti. Kuopos valdyba

Jonas Andrulis, buvęs Baltiečių universitete lietuvių studentų atstovybėje ir ilgametis Toronto Maironio mokyklos vedėjas, šio universiteto, įsteigto Vokietijoje, 50-čio minėjime darys pranešimą apie veikusias universitete organizacijas. Minėjimas įvyks kovo 17 d. Čikagoje, Jaunimo centre, 3 v.p.p. Buvę profesoriai, studentai ir kiti darbuotojai prašomi registruotis pas Praną Jurkų, 161 S. Villa Ave., Elmhurst, IL 60126 USA; tel. 708-834-2906, faksas 708-834-9642. K.K.

Dr. R. Mažeikaitė, Kanados lietuvių muziejaus-archyvo vedėja, dėstys Klaipėdos universitete š. m. balandžio ir kovo mėn. Nuo 1996. II. 25 iki 1996. V. 5 muziejaus lankymo valandoms sutrumpintos: sekmadieniais nuo 10.30 v. r. iki 4 v.p.p., pirmadieniais nuo 1 v.p.p. iki 5 v.p.p. Muziejų prižiūres dabartinė R. Mažeikaitės padėjėja, dail. Irma Makariūnaitė. Vasario 18, sekmadienį, muziejuje bus atidaryta Stasio Dabkaus nuotraukų paroda, atspindinti Kanados lietuvių gyvenimą.

Sunkiai sužeistos dailininkės Rasos Staniūnienės priežiūrai Lietuvoje "Paramos" kredito kooperatyvas aukėjo \$500; Hamiltono D.L.K. šaulių kuopa \$100. Labai dėkojame!

"Friends of Rasa / Šalpa Rasai Staniūnienėi" komitetas

A. A. Justinui Šiugždaui mirus, užjausdami jo seserį Eugeniją Kaminskienę ir jos šeimą, G. ir A. Tarvydai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$30.

A. A. Elzbieta Murauskienės atminimui, užjausdami sūnų Petrą ir jo šeimą, Irena Turutienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$30.

A. A. Prano Dovidaičio keiturių savaikių mirties prisiminimui žmona Juzelė, dukros Vida ir Aida su šeimomis "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$150.

"Mūsų sparnai", lietuvių evangelikų reformatorių leidinį galima įsigyti skambinant Vandai Norvaišienei tel. 416 447-4128.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalynų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimą, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvorą. Garantuojamos priemonės kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilų vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

ISNUOMOJAMAS dviejų su puse miegamųjų butas Etobicoke rajone. Skambinti tel. 416 695-3755.

A. a. Stasio Dabkaus nuotraukų paroda

"Mūsų vaikystė, mūsų jaunystė, mūsų veikla".

Atidarymas –

1996 m. vasario 18, sekmadienį, 1-4 v.p.p.,
Kanados lietuvių muziejuje, Anapilyje.

Lietuvos seimo nario Centro sąjungos vadovo

ROMUALDO OZOLO pranešimas

apie dabartinę politinę padėtį Lietuvoje ir valdžios krizę,

įvyks vasario 19, pirmadienį, 7 val. vakaro,

Toronto Prisikėlimo parapijos patalpose.

Bus atsakoma į klausimus.

lėjimas – laisva auka.

Rengėjai

Dail Saulius Jaškus sukūrė "TŽ" pirmo puslapio piešinį kalėdiniam 1995 m. numeriui. Redakcijos paprašytas sukūrė dvispalvį piešinį ir šiam "TŽ" numeriui Vasario 16 tema. Jo piešiniai yra originalūs savo mintimi, išreiškiantys temą savitu būdu. Pvz. Vasario 16 piešinyje jis vaizduoja Lietuvą kaip valstybę (žemėlapis) ir kaip tautą, keliaujančią per istoriją į aukštesnių vertybių plotmę (trys kryžiai). Jis yra Etobicoke gimnazijos mokytojas ir meno skyriaus vedėjas. Ne kartą yra pasitarinęs ir lietuvių visuomenės savo darbais.

Sigitas Krašauskas, buvęs "Tėviškės žiburių" sporto skyriaus redaktorius, ŠALFAS sąjungos centro valdybos narys, slidinėjamas Blue Mountains kalnuose susižeidė. Vasario 8 d. Collingwood ligoninėje jam padaryta kojos operacija.

Prof. Romas Vaštokas, kurį laiką gyvenęs Vilniuje ir darbuojęs aukštosiose Lietuvos mokyklose, šį semestrą vėl dėsto antropologiją Trento universitete Peterborough mieste, Kanadoje. Baigęs čia savo akademinį įsipareigojimą išeis į pensiją ir galės daugiau laiko skirti darbams Lietuvoje.

Taisyti vieta. "TŽ" 1996 m. 6 nr. 3 psl. ruošiant spausdinti straipsnį-pokalbį "Kredito kooperatyvai Lietuvoje" liko praleista įžanginė dalis: "Sunkūs pirmieji žingsniai. Apie juos pasakoją montrealietė REGINA PIEČAITIENĖ, buvusi "Lito" vedėja, apsigyvenusi Kaune ir besirūpinanti kredito kooperatyvų - unių steigimu".

Vilniaus styginis kvartetas (Audronė Vainiūnaitė, Petras Kunca, Audronė Pšibilskienė, Augustinas Vasiliauskas), plačiai pasižymėjo savo aukšto lygio programomis Lietuvoje ir užsienyje. Jo koncertas įvyko š. m. vasario 11 d. Toronto Lietuvių namuose. Pirmoje dalyje buvo atlikti Lietuvos kompozitorių M. K. Čiurlionio, J. Naujalo, K. Vasiliauskienės ir J. Gruodžio kūriniai. Antrai daliai pasirinkti pasaulinio garso kompozitoriai D. Šostakovič, nukentėję nuo sovietinio režimo, ir E. Schulhoff, žuvęs nacių koncentracijos stovykloje Vokietijoje. Taiklius įterpimus apie atliekamus kūrinius padarė Petras Kunca.

Žiūrovai, kurių buvo pilna salė, už puikų koncertą atstojimu ir ilgaus plovimais kvartetui išreiškė savo nuosirdžią padėką. Kvartetą sveikino Lietuvos garbės generalinis konsulas H. Lapas, KLB valdybos pirm. A. Vaičiūnas, LB Toronto apylinkės pirm. D. Garbaliuskienė. Koncerto atlikėjai apdovanoti gėlėmis. Padėkos žodį tarė Toronto Lietuvių namų kultūros komisijos, kuri ir surengė koncertą, pirm. V. Kulnys. Kvartetas ateinančių sekmadienį, vasario 18, 4 v.p.p., meninę programą atliks Vasario 16-sios minėjime Anapilyje. A.

Lietuvos rašytojas Gregorius Kanovičius, dabar gyvenantis Izraelyje, jau antrą kartą lankėsi Toronte, kur yra įsikūręs jo sūnus, vedęs Leokadiją Paulauskaitę. Dalyvavo pastarosios motinos Irenos Paulauskienės tėvo savanorio-kūrėjo a.a. Viktoro Užpalio, 96 m. amžiaus, laidotuvių bei jų apeigose Lietuvos kankinių šventovėje ir kapinėse. G. Kanovičius yra pagarsėjęs savo romanais Lietuvoje, kurioje yra užaugęs. Savo romanuose jis daugiausia vaizduoja žydų gyvenimą Lietuvoje. Ten jis net keletą metų buvo žydų bendruomenės pirmininku. Dabar jis rūpinasi savo romanų leidyba JAV-se. Tuo reikalu lankėsi Niujorke.

MONTREALQUE

Jono Adomaičio, buv. Lietuvos aviacijos majoro, 94 metų amžiaus sukaktis vasario 4 d. buvo kukliai paminėta "Rūtos" klube. Jis yra vienas šio klubo steigėjų bei buvęs valdybos pirmininkas ir dabar yra revizijos komisijos pirmininkas. Jis buvo pasveikintas trumpu žodžiu ir jam sugiedota "Ilgiausių metų". Jis pasipasakojo savo gyvenimo sėkmingai nueitą kelią. Prie pyragų ir kavos dar ilgiau buvo pasikalbėta su suaktyvininku.

Sol. Antanas Keblys išleido religinių giesmių kasetę, kurioje giesmės sugrupuotos pagal liturginius metus. Leidinys labai gražus. Prie jo prisidėjo ir mūsų menininkai.

V. R. Akstino dailės darbų paroda vyko nuo sausio 31 d. iki vasario 4 d. 5686 Moncland Ave.

Lietuvos seimo narys Romualdas Ozolas dėl užsitęsusių diskusijų seime vieną dieną vėliau atvyko į Kanadą, todėl jo susitikimas su Montrealio lietuviams atšauktas.

A. a. Aldona Tamkevičiūtė-Zatlyni mirė sausio 30 d. Palaidota iš šv. Kazimiero šventovės vasario 2 d. Liūdi duktė, giminės ir artimieji.

A. a. Veronika Maskoliūnienė, 87 m. amžiaus, mirė vasario 4 d. 18 Aušros Vartų šventovės vasario 7 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse.

A. a. Petras Juodelis, 83 m. amžiaus, mirė vasario 4 d. Po pamaldų Aušros Vartų šventovėje vasario 8 d. palaidotas Cote des Neiges kapinėse, Marguerite Bourgeois Mausoleum. Liko sesuo ir kiti giminės Lietuvoje. B. S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, Č.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nepareigoja apsidrausti.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Seve, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Kanados lietuvių bendruomenės žinios

Norėdama sustiprinti ryšius su bendruomene ir ją informuoti apie nuveiktus bei planuojamus darbus, KLB valdyba nutarė skelbti žinias "Tėviškės žiburiuose".

– Valdybos posėdyje surengtas laiškas PLB valdybai su prašymu Pasaulio lietuvių bendruomenės seimo suvažiavimą šaukti Punske arba Seinuose. JAV LB ir Lenkijos LB pirmininkai pritaria šiam pasiūlymui. Tai būtų didelė moralinė pagalba Suvalkų krašto lietuviams.

– Norint pritraukti naujuosius ateivius - trečiąją bangą - į bendruomenės veiklą, siūloma suruošti bendras diskusijas ir įtraukti dalį iš jų į KLB visuomeninių reikalų bei kitas valdybos komisijas.

– Montrealio apylinkės valdybos dėka ir pastangomis ruošiamą medikamentų siuntą į Lietuvos ligonines. KLB valdyba fi-

nansiškai remia šį humanitarinės pagalbos užmojį.

– Siūloma surengti mokytojų suvažiavimą kartu su Kanados lietuvių dienų renginiu, įvyksiančiu š. m. spalio 11-14 d.d. Toronte.

– X Tautinių šokių šventės organizaciniam komitete KLB atstovauja Kultūros komisijos pirm. K. Deksnys.

– Kanados lietuvių jaunimo sąjungos nariai dalyvauja Otavos apylinkės rengiamame Vasario 16-sios minėjime. Kartu su Otavos jaunimu pasilinksmins sostinės "Žiemos karnavale".

– Vėl atnaujinami "Jaunimo žiburiai". Jų leidimu rūpinsis Hamiltono jaunimo sekcija.

– Sporto apygarda surengė susitikimą su Arvydu Saboniu Toronte vykusių varžybų metu.

– Vasario 24 d. Loretto vietovėje įvyks slidinėjimo varžybos, kuriose dalyvaus ir slidininkai iš Lietuvos. O krepšinio mėgėjai kviečiami kovo 30 d. į Londono organizuojamas vyresniųjų žaidėjų krepšinio varžybas.

– Kanados lietuvių dienų šventėje nepamiršti ir sportininkai: planuojamos golfo ir šaudymo varžybos. Žada atvykti net marčilioninkai - Lietuvoje įsteigtos Šarūno Marčilionio mokyklos auklėtiniai.

– V. Zubrickienė pasitraukė iš KLB valdybos sekretorės pareigų, valdybos paprašyta M. Vasiliauskienė maloniai sutiko perimti šias pareigas.

– Pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių aukotojai gaus paštu vasario mėnesį. Dėkojame už aukas ir lietuvišką kantrybę. Inf.

Šypsenos

Prašovė pro šalį

Kapitonas Klaipėdoje rodė savo panelei patrankas ir pasakojo: "Žinai mieloji, kiekvienas švedinys iššautas iš šios patrankos kainuoja po tūkstantį litų!"

– Ak, tai laimingas tas, kuris gauna bent vieną!

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

"PUNIA"

Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: • sienų • vandentiekio • elektros • keramikos plytelių • stiklo blokų • langų • dažymo ir kt. Įrengiame rūsius • vonias • pirtis • lauko verandas • įvažiavimo kelių (driveways) išsukabinusius (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954

